

Iktatószám: klik033654001/02448-1/2024

Ügyintézés helye: Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2024.

Felülvizsgálva: 2024. augusztus 30.

Pásku Judit
igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

1.	TÖRVÉNYEK, RENDELETEK.....	6
2.	BEVEZETŐ.....	7
3.	NEVELÉSI PROGRAM	8
	3.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei eljárásai	8
	3.2 Nevelési célok, fejlesztési feladatok	8
	3.1.1. Erkölcsi nevelés	9
	3.1.2. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	10
	3.1.3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés	10
	3.1.4. A családi életre nevelés	11
	3.1.5. A testi és lelki egészségre nevelés	11
	3.1.6. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	12
	3.1.7. Fenntarthatóság, környezettudatosság.....	12
	3.1.8. Pályaorientáció	13
	3.1.9. Gazdasági és pénzügyi nevelés	13
	3.1.10. Médiatudatosságra nevelés	13
	3.1.11. A tanulás tanítása, sajátos pedagógiai módszerek	13
	3.1.12. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tevékenység	14
	3.1.13. Az intézmény nyitvatartása, az iskolában tartózkodás rendje.....	14
	3.3 Személyiségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	15
	3.4 Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	15
	3.5 Közösségfejlesztés	16
	3.6 Az intézmény kapcsolatrendszere: belső és külső partnerekkel való kapcsolattartási formák.16	
	3.6.1 Belső kapcsolatrendszerünk, a pedagógiai folyamat szereplőinek együttműködése. 16	
	3.6.2 Külső kapcsolatrendszerünk.....	18
	3.7 A pedagógusok feladatai és kötelességei	19
	3.8 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	20
	3.9 Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló.....	21
	3.9.1 Tehetség gondozás, képesség – kibontakoztatás	22
	3.9.2 Felzárkóztatás, a kudarcélmény kezelése	22
	3.9.4 Sajátos nevelési igényű tanulókat segítő feladatok.....	22
	3.9.5 A tanulók egészségi állapotának megfelelő gyógytestnevelési és egyéb feladatok ..	23

3.9.6 Gyermekek- és ifjúságvédelem	23
3.10 A tanulók jogainak gyakorlási rendje.....	24
3.10.1 A tanulói jogok	24
3.10.2 Diákönkormányzat	26
3.11. Tanulói jogviszonyal kapcsolatos helyi szabályozás	27
3.11.1. Tanulói jogviszony létesítése	27
3.11.2 . Egyéni munkarend	27
3.12. A felvételi eljárás rendje.....	27
3.13. Tanulmányok alatti vizsgák eljárásrendje, tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei 32	
3.13.1 A vizsgaszabályzat hatálya	32
3.13.2 Az írásbeli vizsga szabályai	32
3.13.3 A szóbeli vizsga szabályai	33
3.13.4 A gyakorlati vizsga szabályai	34
3.13.5 Az egyes vizsgatantárgyak, követelményei, részei és értékelési rendje	34
3.13.6. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei	35
3.14. Az iskola írásbeli, szóbeli beszámoltatásának, az ismeretek számonkérésének rendje.....	40
3.15 Fejlesztési feladatok és követelmények az emelt szintű oktatásban	42
3.16. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	42
3.17 Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításának a terve	43
3.18 Közösségi szolgálattal kapcsolatos feladatok	43
3.18.1 A közösségi szolgálat területei	43
3.18.2 A közösségi szolgálat teljesítése	43
3.18.3 A közösségi szolgálat dokumentálása	44
3.19. Kulcskompetenciák.....	44
3.19.1 Kommunikációs kompetenciák	44
3.19.2 Matematikai gondolkodási kompetencia	45
3.19.3 Természettudományos és technikai kompetencia	46
3.19.4 Digitális kompetencia	47
3.19.5 A tanulás kompetenciái	47
3.19.6 Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	48
3.19.7 Munkavállalói és vállalkozói kompetencia	48
3.19.8 Kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság kompetenciája	49
4. HELYI TANTERV	50
4.1. A helyi tanterv óraszámai a NAT 2020 alapján	51

4.2. A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, a tankönyv térítésmentes igénybevételének biztosítása	55
4.3. Pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	55
4.4. Választható tantárgyak.....	56
4.5. Választható érettségi vizsgatárgyak	57
4.6. Középszintű érettségi vizsga témakörei.....	59
4.6.1 Magyar nyelv és irodalom.....	59
4.6.2 Történelem.....	63
4.6.3 Élő Idegen nyelvek (angol/német/orosz/spanyol)	65
4.6.4 Matematika.....	67
4.6.5. Digitális kultúra	68
4.6.6 Fizika.....	70
4.6.7 Biológia	72
4.6.8 Kémia.....	75
4.6.9 Földrajz.....	80
4.6.10 Ének-zene.....	83
4.6.11 Vizuális kultúra	84
4.6.12 Testnevelés	87
4.6.13 Mozgóképkultúra és médiaismeret.....	90
4.6.14 Állampolgári ismeretek	91
4.6.15 Dráma.....	93
4.6.16 Honvédelmi alapismeretek	94
4.7. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módjai, a számonkérés rendje...	96
4.8. A csoportbontás elvei.....	96
4.9. A mindennapos testnevelés megvalósításának módja	96
4.10. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	97
4.11. Egészség- és környezeti nevelés elvei	97
4.11.1. Az egészségnevelési program.....	97
4.11.2. Környezeti nevelés programja	101
4.12. Esélyegyenlőséget és a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	109
4.13. Tanulók jutalmazásának és büntetésének elvei	110
4.13.1. Jutalmazás	110
4.13.2. Büntetés	111
4.14. Tanulók magatartásának, szorgalmának értékeléséhez kapcsolódóelvek	113
4.14.1. A magatartás értékelése.....	113
4.14.2 A szorgalom értékelése	114

4.15. További elvek	114
5. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	115

1. TÖRVÉNYEK, RENDELETEK

1. Magyarország Alaptörvénye 2011. ápr.25.
2. 110/2012. (VI. 4) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról.
3. 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről
4. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről
5. 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet az Nkt. végrehajtásáról
6. 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatáról
7. 1092/2019. (III. 8.) Korm. határozat a térítésmentes tankönyvellátásnak a köznevelés nappali rendszerű iskolai oktatás 10–16. évfolyamaira történő kiterjesztéséről
8. 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
9. 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről
10. 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
11. 402/2023 (VIII. 30) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
12. 403/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról

2. BEVEZETŐ

„Ti egy újjászületett, egy hatalmas nemzet előtt fogtok elszámolni eljárásaitokról. S azért a Haza szent ügyét figyelmetekbe ajánljuk.”

/Részlet Vasvári Pálnak az új kormányhoz intézett üdvözlő beszédéből 1848. április 14-én/

Kedves Olvasó!

A Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium igazgatója, tantestülete köszönti Önt.

Pedagógiai programunk legfőbb célkitűzésének azt tartjuk, hogy a differenciálódó középiskolai kínálat országos tendenciája mellett a Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium tartsa meg vonzerejét, jó képességű tanulókat vegyen fel, növelje az egyetemekre és főiskolákra bekerülő és ott sikeresen helytálló tanítványainak számát. Oktatási és nevelési tevékenységünk feleljen meg a város és a vármegye lakói (szülők, tanulók, pedagógusok) elvárásainak. Célunk továbbá, hogy iskolánk pedagógiai programját, mindennapi működését az évtizedes hagyományok továbbvitelével, valamint a XXI. századi oktatási irányelvek figyelembevételével nyitottság, a közösség szolgálata jellemezze.

Úgy véljük, hogy iskolánk névadójának, Vasvári Pálnak a szavai ma is helytállóak. Azok nemcsak az első felelős Magyar Kormányra vonatkoznak, mi éppen ilyen felelősök kell, hogy legyünk minden tanítványunkért, ahogyan tették ezt elődeink, intézményünk korábbi tantestületei is.

Iskolánkat, a Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnáziumot egy 1921. április 18-ai rendelet alapján létesítették, akkor Királyi Katolikus Főgimnázium néven. Az intézmény egy osztállyal, 65 tanulóval indult. Kezdetben a reáltantárgyak jelentették a fő képzési területet, majd 1924-től a humán tantárgyak is előtérbe kerültek.

1948-ban, az 1848-as forradalom és szabadságharc 100. évfordulóján vette fel az iskola a nyírvasvári születésű negyvennyolcas ifjú forradalmár, Vasvári Pál nevét. Iskolánk története ezt követően zűrzavaros volt. Megszüntették, majd Építőipari Technikummá alakították. 1955-től működhetett tovább, újra gimnáziumként. Az 1966/67-es tanévben matematika, fizika, kémia, biológia tagozatos osztályok indultak, három évvel később azonban átszervezés következtében ezek az osztályok a Krúdy Gyula Gimnáziumba kerültek át. 1968 újabb, máig ható fejezetet nyitott iskolánk történetében, ekkor hozták létre ugyanis az ének-zene tagozatot, amely azóta már számos zenekedvelő és zenét magas szinten művelő tanítványt indított útjára.

1975-ben újabb tagozata, a testnevelési kezdte meg munkáját. Az elmúlt évtizedek alatt tanítványaink az ország és a világ számos rangos sporteseményén képviselték iskolánkat, hazánkat. Tagozatos tanulóink 1976 óta az ország legjobb középiskolás sportolói.

Az iskola profilja 1978-1994 között katonai kollégiumi képzéssel bővült, ezt követően pedig

elindultak angol és német nyelvű speciális osztályaink, valamint az informatika emelt óraszámú oktatása is megkezdődött. A 2013/2014. tanévben új képzési terület, az emelt óraszámú biológia - kémia oktatás indult. Legújabb képzési típusként 2016 szeptemberében elindult az emelt spanyol nyelvi csoport oktatása is.

A jelentős törvényi és feladatköri változások ellenére a programunk gerincét alkotó, a neveléssel és oktatással összefüggő gyökereink és alapelveink nem változtak.

Iskolánk jelenlegi pedagógiai programja olyan dokumentum, amely az intézmény nevelő - oktató munkáját alapvetően meghatározza. Kötelező tartalmi elemeit a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bekezdése szerint állítottuk össze, amelyet készített és elfogadott a nevelőtestület, s az intézmény vezetője hagyta jóvá, és véleményezte a szülői szervezet.

A pedagógiai program 2023. szeptember 1-jétől, felmenő rendszerben kerül bevezetésre. Kérünk minden iskolahasználót, hogy a program eredményes megvalósításához aktív közreműködőként járuljon hozzá.

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy megtisztelti figyelmével iskolánk pedagógiai programját. Bízunk benne, hogy iskolánk célkitűzései, tevékenysége vonzóak lesznek minden érdeklődő számára.

3. NEVELÉSI PROGRAM

3.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei eljárásai

A nevelő-oktató munkánkban arra kell törekednünk, hogy tanulóink képesek legyenek a valóság sokoldalú megismerésére, a kor színvonalának megfelelő ismeretek elsajátítására és alkalmazására.

Őrizzék és ápolják a hazai és iskolai értékeket, hagyományokat. Tudják tisztelni és elfogadni a másságot. Fejlődjenek testileg és lelkileg is egészségesen. Intézményünk segítse elő a pályaválasztást, a társadalmi beilleszkedést.

Jelentős szerep hárul az iskolára a társadalmilag elfogadott értékek közvetítésében, s ennek alapján a tanulók helyes értékrendjének kialakításában. Meg kell ismertetni velük az értékrend egyes elemeinek tartalmát, szerepét az egyén és a közösség életében, boldogulásában. Mindenekelőtt azokra kell ráirányítani a figyelmet, amelyeket a szülők, a pedagógusok és a társadalom egyaránt megfogalmaznak:

- becsületesség, tisztesség, őszinteség, szeretet
- tisztelet, megbecsülés mások iránt
- felelősség önmagunkért és másokért
- tolerancia, szolidaritás
- alkalmazható tudás, szilárd ismeretek birtoklása, eredményközpontúság
- logikus gondolkodás, kreativitás
- munkaszeretet, munkaerkölcs.

3.2 Nevelési célok, fejlesztési feladatok

A NAT nevelési célkitűzéseivel összhangban ösztönözni kell a személyiségfejlesztő oktatást. A különböző ismeretek elsajátítása eszköz a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzése, kommunikációs, cselekvési képességeinek kialakításához, fejlesztéséhez. Az eredményes személyiségfejlesztő munkához elengedhetetlenül szükséges a színes, sokoldalú iskolai élet, amely egyaránt teret enged a tanulónak, a játéknak, a munkának. Fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, hozzájárul életmódjuk, szokásaik fokozatos kialakításához. Nevelő-oktató munkánk középpontjában tehát a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének a fejlesztése áll. Valamennyi műveltségterület, illetve tantárgy oktatásában érvényesíteni kell a korszerű műveltség néhány kiemelten fontos alapkövetelményét.

Intézményünk biztosítja az aktív tanulást, a tanulói kompetenciafejlesztés feltételeit és az egyénre szabott tanulási lehetőségeket, valamint szorgalmazza a tanulói együttműködésen alapuló tanulást és a differenciált tanulásszervezési eljárások széleskörű és hatékony alkalmazását. Kiemelt figyelmet fordítunk a tantárgyak közötti kapcsolatok tanulókban való tudatosítására, a komplex gondolkodási készség fejlesztésére, ezért témahetek keretén belül multidiszciplináris órák szervezésével, a team-tanítás alkalmazásával igyekszünk segíteni a tanulók minél eredményesebb tanulási folyamatát. Elengedhetetlennek tartjuk és rendszeresen alkalmazzuk is a digitális technológiával támogatott oktatási módszereket.

Iskolánk igyekszik a tanulók tanulmányi előmenetelét a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával támogatni.

Fontos alapelvünk, hogy a tanulók közti különbségeket az iskola a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érzékenység, valamint az egyéni képességek kölcsönhatásának eredménye. E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat törekszünk kijelölni, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez. Ennek értelmében a képességtartományok mindkét határán – tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte – kihívást jelentő feladatok megtervezése kívánatos. Különösen fontosnak tartjuk, hogy intézményünk biztosítsa a tanuló egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerzhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal illeszkedő fejlesztő tevékenység.

Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus fejlesztő tevékenysége. Különösen igaz ez a kiemelkedően kreatív, egy vagy több területen tehetséges, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a szakmai besorolásukat tekintve heterogén, az ok-okozati összefüggéseket tekintve fel nem tárt, ám tanulási-tanítási szempontból kihívást jelentő, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén. Ennek a feladatnak az ellátásában felértékelődik a segítő szakterületek (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia) szerepe, valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, egymást segítő szakmai tevékenysége.

3.1.1. Erkölcsei nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok

következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Hangsúlyt kell helyezni a közelmúlt viharos történelmi eseményeinek etikai alapú megítélésére, a XX. századi totális diktatúrák lélektelen, emberellenes voltának sokoldalú bemutatására, különös tekintettel a társadalomtudományi és művészeti tantárgyak oktatása terén. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

3.1.2. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát, ugyanakkor legyenek képesek azon alkotók helyes etikai alapú megítélésére is, akik elfogadhatatlan politikai és morális szerepvállalásuk révén – akár passzívan, akár tevőleges cselekvések során – az embertelen eszmék és gyakorlat szolgálatába álltak, idegen elnyomó hatalmak érdekeit szolgálták ki. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról. A nemzeti öntudat egészséges voltától idegen mindenféle nacionalizmus – így a nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelem- és jelenformáló szerepének és államalkotó létük elismerésének az iskolai nevelés-oktatás egészében evidenciának kell lennie.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelést szolgálja a Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program. A program fókuszában a nemzeti emlékezet és az örökségünkhöz való kapcsolódás áll. A nemzeti és történelmi emlékhelyek szervezett felkeresése során, a Nemzeti alaptanterv által lehetővé tett mélységelvű, élmény alapú tananyagfeldolgozás keretében, iskolai közösségi tanulmányi kirándulás formájában, tanítási időben jutnak a gyerekek élményekhez.

3.1.3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés

szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A felelős, hazájáért cselekedni akaró és tudó állampolgárrá nevelésnek szerves része a demokratikus jogállam és a nemzeti függetlenség (szuverenitás) ellen fellépő törekvések felismerése, és annak megértetése, hogy a diktatúrák elleni küzdelem minden korban elsődleges állampolgári kötelezettség, hiszen a jogtörésből sohasem születhet jog. Ennek alapján kell a XX. századi totális diktatúrák jellemzőit is feldolgozni, feltárva e rendszerek emberiség ellen elkövetett soha el nem évülő bűntetteit is. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások. Az iskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb specifikációk mentén – Magyarország Alaptörvényének, különösen a Nemzeti Hitvallásban és az Alapvetésben foglaltak megismertetése. Az önismeret és a társas kultúrafejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakulásához.

3.1.4. A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését az iskolai életbe. Kitüntetett feladata az intézménynek így a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolában foglalkozni kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

3.1.5. A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Láttatni kell a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a fittség – a test egészsége és jóléte – elválaszthatatlan a lelki egyensúlytól, a lélek egészségétől. A rendszeres testnevelés és

sporttevékenység révén könnyebb elviselni a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket. A testi és a lelki egészség harmonikusan együtttható fejlesztése és megőrzése a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre történő szocializálásának célját szolgálja, melyhez szorosan kapcsolódik a tehetséggondozás és a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztés is. Az egészségfejlesztés és – megőrzés ösztönző erővel kell, hogy bírjon az egészségközpontú tevékenységrendszerek tudatos kialakítására és fenntartására. A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővésére, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Feladat, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség megelőzésére, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiválni és segíteni kell a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. Nélkülözhetetlen szerepet tölt be a mozgástanulás a tanulók saját testképének megismerésében és a testtudat kialakításában. Mindennek sikere nagyban függ a komplex intézményi mozgásprogram elméleti és gyakorlati minőségétől.

3.1.6. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A NAT ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerjék meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

3.1.7. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A természettudományi oktatás és nevelés terén a tanulók empirikus tapasztalataira épülő és életkori sajátosságaikhoz, igényeikhez adekvát módon kapcsolódó ismeretátadás a természettudományos és műszaki életpályákra való szocializáció sikerességének záloga. Stratégiai cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Olyan magatartás határozza meg a tanulók viszonyát az ember életteréül szolgáló környezethez, annak fenntartható megővéséhez és fejlesztéséhez, melynek tudásbázisa nem kizárólagosan a rendszerszerűség, az alapelvek és kulcsfogalmak merev struktúrájára épül, hanem elsősorban a különféle összefüggésekre alapozott és begyakorolt természettudományos és műszaki műveltség mindennapi életben és a munka világában való hatékony alkalmazhatóságához. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb

környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába. A természettudományos oktatás-nevelés, a műszaki életpályára való szocializáció és a környezeti nevelés terén a jelenben folyó kutatások folyamatai alapvető jellegű ismeretének és a nem hagyományos oktatásszervezési módszerek terrénumának egyre nagyobb szerepet kell biztosítani.

3.1.8. Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

3.1.9. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását. A fenntarthatóság gazdasági-üzleti világban értelmezhető vonatkozásai olyan fejlődési folyamatot feltételeznek, mely az öfenntartó mechanizmusok, a megújuló erőforrások révén nem csak a természettudományi műveltségterülethez, hanem a testi-lelki egészség céljaihoz is kapcsolódnak az iskolai nevelés-oktatás területén.

3.1.10. Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

3.1.11. A tanulás tanítása, sajátos pedagógiai módszerek

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az

érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.

Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári, digitális és egyéb információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Sajátos pedagógiai módszerek:

- témanapok
- témahetek – az adott tanévre vonatkozó, a tanév rendjét szabályozó miniszteri rendelet szerint a munkatervbe betervezve
- projektoktatás

3.1.12. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tevékenység

Iskolánk az alábbi értékeket tartja fontosnak és értékesnek tartja a befogadó légkört és a szegregációmentes iskola elvét, támogatja a tolerancia, az előítéletmentesség és a sztereotipizálás elkerülését, feladatuként tekint a közös identitás kialakítására a kisebbségi csoportokba tartozó személyekkel. Kiemelt jelentőségűnek tartjuk a gyermekek otthonról hozott kultúrájának (hagyományok, szokások, hiedelmek stb.) értékékként való kezelését.

Cél:

- a tanulók megtanulják kezelni azt a sokszínűséget és különbözőséget, mellyel a közösségekben találkoznak
- olyan készségek kifejlesztése, melyek a különféle kultúrákkal és kulturális csoportokkal való együttműködést megalapozzák.

Feladat:

- a tananyag tekintetében a tartalmi integrációra kell törekedni.
- tanítani kell a kulturális különbségeket, az eltérő szocializáció jellegzetességeit
- alkalmat kell teremteni a kulturális sokféleség megismerésére és a tolerancia képességének kialakítására.
- elfogadó kulturális és szociális légkör létrehozása.
- egységes kultúra érzékeny szemlélet formálása
- etnikai háttérű, eltérő nyelvet beszélő gyermekek sajátos és közös szükségleteire és igényeire való odafigyelés.

3.1.13. Az intézmény nyitvatartása, az iskolában tartózkodás rendje

Az iskola szorgalmi időben reggel 6,00 órától a szervezett foglalkozások befejezéséig van nyitva. Az intézmény tanítási szünetekben ügyeleti rend szerint tart nyitva munkanapokon 7,30 – 15,30 h-ig. Az iskolát szombaton, vasárnap és munkaszüneti

napokon – rendezvények hiányában – zárva kell tartani.

A szokásos nyitvatartási rendtől eltérő rendezvények, események:

- iskolai hagyományokhoz kapcsolódó, az éves munkaprogramban rögzített rendezvények (verébavató, diáknapi, családi nap, tanulmányi versenyek, OKTV, sportrendezvények, szerenád, jubileumi rendezvények stb.)
- nyolcadikosok központi írásbeli felvételi feladatlapok megírása (a tanév rendjében rögzített napon)
- nyolcadikosok központi írásbeli felvételi feladatlapok javítása
- alapítványi bál, minden tanév februárjában 2. szombaton
- közép- és emelt szintű szóbeli érettségi vizsgák

A szokásos nyitvatartási rendtől való eltérésre – eseti kérelmek alapján – a fenntartó vagy annak képviselője ad engedélyt. A köznevelési intézménnyel munkavállalói és tanulói jogviszonyban nem állók (kivéve az iskolába járó tanulók szüleit és a fenntartó képviselőit) – vagyonszükségleti okok miatt csak kísérővel, és csak az elfoglaltságuk idejére tartózkodhatnak az épületben. Az épületbe való belépésükkor a kapunál regisztráltatniuk kell magukat. A beléptető rendszerben történő regisztráció során rögzítésre kerül a belépő személy neve, a belépés és kilépés időpontja, a keresett személy neve.

3.3 Személyiségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A személyiség fejlesztése egy folyamat, amelyre nemcsak az iskola, hanem a családi, baráti és a társadalmi környezet is hatást gyakorol.

A személyiségfejlesztés célja, hogy a tanuló az alábbi értékekkel bírjon:

- megfelelő alapismeretekkel rendelkezik, új iránt fogékony, önművelésre képes
- képes a problémái megoldására, döntésre
- nyitott más kultúra, más nép, más szokásrendszer iránt
- tiszteli önmagát és másokat
- megfelelő nemzeti öntudattal rendelkezik
- védi egészségét, sportol
- védi környezetét
- reális énképe van, fegyelmezett, felelősségteljes
- toleráns a beteg és fogyatékos emberekkel szemben.

3.4 Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségfejlesztés célja, hogy intézményünkben minden gyermek olyan ellátást kapjon, amelyben érvényesül a testi-lelki jóléte, egészsége, egészségi állapotának hatékony fejlesztése.

A mindennapos működésben kiemelt figyelmet fordítunk:

- az egészséges táplálkozásra
- a mindennapos testnevelésre (20/2012.VIII.31. EMMI rendelet XIII. fejezet 141.§ (1)(2))
- a bántalmazás, az iskolai erőszak megelőzésére
- a balesetmegelőzésre, az elsősegélynyújtásra
- a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségére

- a testi, lelki egészség fejlesztésére, a szenvedélybetegséghez vezető szerek fogyasztásának megelőzésére. (az iskolavédő önállóan ellátandó feladatai - 26/1997. (IX.3) NM rendelet alapján)
- az iskolaorvos által kiszűrt gerinc- és egyéb betegségekkel rendelkező gyerekek egyéni és csoportos foglalkoztatására (20/2012.VIII.31. EMMI rendelet XIII. fejezet 142.§ (1) (2) (3)(4).
- amennyiben az intézményben tanórai vagy gyermek, tanuló részére szervezett egyéb foglalkozás vagy egyéb egészségfejlesztési és prevenciós tevékenység megszervezésére kerül sor, a nevelési-oktatási intézmény igazgatója a külső egészségfejlesztési és prevenciós programok kiválasztásánál beszerzi az iskola-egészségügyi szolgálat véleményét.

Az intézményünk teljes körű egészségfejlesztési programját – mindig figyelembe veszi a gyermek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait – az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el egyeztetett munkaterv alapján.

Az iskolánk házirendje tartalmazza a tudatmódosító szerek használatára irányuló törvényi előírásokat.

A tantestületünkben több pedagógusnak mentálhigiéniai végzettsége van, akik kiemelt figyelmet fordítanak a testi, lelki, mentális egészség fejlesztésére.

3.5 Közösségfejlesztés

A tanulók személyiségének fejlesztése a tanár-diák együttműködés folyamatában, valamint a tanulóközösségek tagjainak egymásra hatása révén valósul meg.

Feladataink e téren a tanulók közösségeinek, a közösség tevékenységének, az önkormányzás képességének figyelembevételével a közösségek fejlesztése.

A közösségfejlesztés szinterei az iskolai közösségtől az osztályközösséig, az előkészítő- és a művészeti csoportokon át (Vasváris Színjátszó Kör, Momentán diákújság, Énekkar) a diákönkormányzatig terjednek.

Minden közösség élén pedagógus áll, aki irányítja a közösségek munkáját.

A közösség részeként az egyénnek sajátos feladatai vannak:

- tudjon alkalmazkodni a közösséghez
- legyen őszinte, jóakarátú, rugalmas, szorgalmas, kötelességtudó, segítőkész, közvetlen, figyelmes, udvarias
- tudjon megfelelően kommunikálni, kulturált legyen a beszédmódja, stílusa
- őrizze a hagyományokat.

3.6 Az intézmény kapcsolatrendszere: belső és külső partnerekkel való kapcsolattartási formák

Az intézményben folyó oktató-nevelő munka eredményessége érdekében a következő kapcsolatrendszereket működtetjük:

3.6.1 Belső kapcsolatrendszerünk, a pedagógiai folyamat szereplőinek együttműködése

Az **iskolavezetés** – igazgató és a helyettesek – heti rendszerességgel munkaértekezletet tartanak. Ha a feladat megkívánja, napi konzultáció keretében beszélnek meg a teendőket.

Kibővített iskolavezetés alatt értjük az igazgatóság és a munkaközösség-vezetők csoportját. A kibővített iskolavezetés havi rendszerességgel tart értekezletet.

Az intézményvezetés és a tantestület:

- A tantestületi értekezletet tanévenként minimum négyszer szervezünk. Félévkor, év végén a tanév értékelésére, valamint félévenként egyet-egyet, aktuális témák feldolgozása céljából.
- A tantestületet az igazgató/helyettesei „röperkezleten” tájékoztatja a rövidebb határidőhöz kötött munkatervi feladatokról.
- Fontosnak tartjuk a közvetlen, személyes beszélgetéseket.
- Faliújságon keresztül történő tájékoztatás
- Elektronikus üzenetek a KRÉTA naplóban, illetve az iskolai levelezőrendszerben
- Google Classroom
- Felhőalapú táblázatokban történő közös munka.

A munkaközösségek:

Intézményünkben hat szakmai munkaközösség működik (humán, matematika- fizika-informatika, természettudományi, idegennyelvi, testnevelés és osztályfőnöki) Szakmai feladataikat munkaközösségi értekezleteken beszélnek meg. A munkaközösségek feladata a színvonalas oktató-nevelő munka biztosítása, egymás szakmai munkájának segítése.

A tanulóközösség és a tantestület:

A tanulóközösséget osztályszinten az osztályfőnök vezeti.

A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely tanárukat megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal, személyükről és az osztályközösségről információkat kérhetnek tőlük és az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök és a szaktanárok foglalkoznak.

A diákok többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére, illetve cseréjére a diákközyűlés fórumát működteti az iskola, illetve a diákönkormányzat. Leghitelesebb információközlésre és kapcsolattartásra használt internetes felület a KRÉTA napló.

Diákközyűlés: a diákönkormányzat kezdeményezésére évente kötelezően összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat a tanulók jelentős részét vagy egészét érintő problémákat, panaszokat vehet fel, azokra választ kérhet. A diákközyűlés az a legmagasabb fórum, amelyen az intézmény diákönkormányzata és tanulói minden olyan problémát fölvehetnek, amelyet törvényességi vagy erkölcsi szempontból aggályosnak tartanak.

A szülőkkel való kapcsolattartás fórumai iskolánkban a következők:

Szülői értekezlet: az iskola éves munkatervébe beütemezett szülői értekezletek feladata, hogy

tájékoztassa a szülőket gyermekük előmeneteléről, az osztály aktuális problémáiról, az osztályban és az iskolában jelentkező feladatokról. A szülői értekezleten minden alkalommal nevelési kérdések is előkerülnek, valamint az osztályfőnök áttekintő képet ad osztálya neveltségi szintjének alakulásáról. Szülői értekezletet évente legalább két alkalommal tartunk. Ha az osztály helyzete, problémái, a csoport előtt álló feladatok azt indokolják, az iskola igazgatója és /vagy az osztályfőnök rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze a szülők tájékoztatására, a problémák közös megoldási lehetőségének megtalálására.

Fogadóóra: célja, hogy a szülők egyénileg információt kapjanak gyermekük előmeneteléről, magatartásáról, a szaktanár róla alkotott véleményéről, valamint a pedagógus tanácsokat adhasson a tanuló nevelésével kapcsolatosan. Az iskola biztosítja, hogy a fogadóórán a szülő négy szemközt beszélhessen gyermeke tanárával személyes problémáiról. A fogadóórákat évente legalább két alkalommal, minden pedagógus számára egységes késő délutáni időpontban tartjuk.

Ezen kívül minden pedagógusnak heti egy fogadóórája is van, s a szülők ekkor is kereshetik őt.

A szülők írásos tájékoztatása: a szülőket folyamatosan értesítjük tanítványunk előrehaladásáról, hiányzásáról, késéseiről, valamint a személyét érintő dicsérő és elmarasztaló intézkedésekről a szükséges és indokolt formában (írásban, szóban, elektronikus üzenetben a KRÉTA felületén). A tanuló félévi és év végi eredményeiről a szülő tájékoztatást kap a félévi értesítő és az év végi bizonyítvány révén. Az iskola minden jelentős intézkedését írásban közli a szülőkkel. Az osztályfőnök folyamatosan figyelemmel kíséri a diákoknak beírt osztályzatokat, a tanulói hiányzásokat és késéseket.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény a továbbiakban: Nkt. hatályos előírása szerint a szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatjuk azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz.

Nyílt nap: a nyílt napot az iskolába készülő általános iskolások (elsősorban a 8. osztályosok) számára szervezi az intézmény igazgatósága és tantestülete. Célja, hogy bepillantást adjon az iskola életébe, illetve információval szolgáljon az intézmény által indított osztályokról, a képzés formájáról és tartalmáról, a nyelvoktatásról. A nyílt napon szülők és pedagógusok is részt vehetnek.

Szülői szervezet: a szülői szervezet célja a legaktívabb szülőkből álló közösség megalkotása, amely átfogja az iskola működésének egészét. A szülői szervezet annak szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint épül föl és működik. Vezetőjét a szülői szervezet maga választja az intézménybe járó diákok szülői közül. A munkakoordinálást a tantestület javaslatára az igazgató által megbízott pedagógus végzi. A szülői szervezet véleményt nyilváníthat, információt kérhet az intézményt érintő bármely kérdésben. Feladata az iskola hagyományrendszerében szereplő események lebonyolításában való közreműködés is.

3.6.2 Külső kapcsolatrendszerünk

A külső kapcsolatrendszerünk nagyrészt az irányítóktól való utasítás végrehajtására, másrészt a partnerkapcsolat létrehozására irányul.

Kapcsolatot tartunk a Belügyminisztériummal, az Oktatási Hivatallal, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatallal, a fenntartóval, valamint a Nyíregyházi Pedagógiai Oktatási Központtal, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal. A beiskolázás érdekében fontos az általános iskolákkal való együttműködés. Együttműködési szerződésünk van a Debreceni Egyetemmel és a Nyíregyházi Egyetemmel.

A nevelés érdekében közvetlen kapcsolatunk van a levéltárral, a múzeummal, a könyvtárral, a városi Vikár Sándor Zeneiskolával, Váci Mihály Kulturális központtal, valamint az EUROEXAM International nyelvvizsgaközponttal.

A kapcsolattartás formája mindig az adott feladathoz igazított:

- személyes konzultáció
- telefonon történő egyeztetés,
- elektronikus üzenetben történő egyeztetés

3.7 A pedagógusok feladatai és kötelességei

A pedagógus feladatait, kötelességeit a munkaköri leírás részletezi a következő általános elvárásoknak megfelelően:

- A pedagógus a nevelőtestület tagjaként részt vesz a nevelőtestületi határozatok meghozásában.
- Hivatalos és iskolai ügyekkel kapcsolatos intézkedéseket hivatali titoknak tekinti, s a határozatok végrehajtását, illetve végrehajtatását segíti.
- Az intézmény hivatalos dokumentumait ismeri, illetve megismeri, s az abban foglaltakat magára nézve is kötelezőnek tartja (PP, SZMSZ, Házirend, Éves munkaterv, tanügyi nyilvántartások, Munka- és tűzvédelmi szabályzatok stb.).
- Szakmai alapossággal készül a foglalkozások, a tanítási órák megtartására, elvégzi az előkészítésükkel kapcsolatos pedagógiai feladatokat. Az érvényes intézményi pedagógia programnak, a helyi tantervnek és a munkaközösség-vezetők iránymutatásainak megfelelően, felelősséggel és önállóan, saját módszerei és a munkaközösség-vezető által ellenőrzött és jóváhagyott tanmenet szerint tanít.
- Óráin gondot fordít a tanulók differenciált foglalkoztatására, egyéni fejlesztésüket optimális szintű, személyre szabott feladatokkal szolgálja.
- Rendszeresen ellenőrzi és értékeli a tanulók teljesítményeit, gondot fordít arra, hogy az írásbeli és szóbeli számonkérés egyensúlyban legyen.
- A tanulók értékelésénél érvényesíti az alábbiakat:
  - mind az évközi, mind a félévi, illetve év végi osztályzatnak tükröznie kell a tanuló teljesítményét, a félévi, illetve év végi osztályzatnak szinkronban kell lennie az osztályozó naplóba beírt évközi érdemjegyekkel;
  - félévenként legalább a reális értékeléshez szükséges megfelelő számú érdemjegy (5 fokozatú skálán való értékeléssel, miszerint 5=jeles, 4=jó, 3=közepes, 2=elégséges, 1=elégtelen) adása szükséges a félévi, illetve az év végi osztályzat megállapításához;
  - a témazáró dolgozatokat az osztálynak, illetve a csoportnak legalább egy héttel korábban bejelenti, tényét az osztálynaplóban is előre rögzíti, és legkésőbb 15 munkanapon belül kijavítja, értékeli.

- A szaktárgyában kimagasló teljesítményt és kreativitást mutató tanulókat hozzásegíti tehetségük kibontakoztatásához (szakkör, tanulmányi versenyre való felkészítés).
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a SNI-s, a BTMN küzdő tanulóakra különös gondot fordít.
- Kiemelt figyelmet fordít a diabéteszsel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált tanulók egészségének megőrzésére.
- Adminisztrációs munkája precíz, a határidőket pontosan betartja.
- A pedagógus kiemelt kötelessége az oktatás mellett a nevelés, tanítványai felé közvetíti az iskolánk által elfogadott értékeket, viselkedésével, beszédstílusával példát mutat a diákoknak.
- Aktív szerepet játszik az iskola munkatervében meghatározott programok, versenyek szervezésében, támogatja a DÖK munkáját.
- Részt vesz a különböző együttműködési kapcsolattartási fórumokon, az iskola szülői értekezletein, fogadóóráin, ahol tájékoztat a tantárgyi követelményekről, a tanulók előmeneteléről, megbeszéli a felmerülő problémákat.
- Törekszik a szakmai és pedagógiai tudásának állandó gyarapítására.
- Aktív tagja a munkaközösségének, megosztja kollégáival a szerzett ismereteit, egyeztet velük a szaktárgyi értékelés helyi elveit.
- az aktuális járványügyi és energiatakarékosági szabályokat ismeri, betartja és betartatja.
- eseti helyettesítésre beosztható

3.8 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök feladatát megbízással látja el.

Osztályfőnöki megbízás annak adható, aki

- a) az intézmény főfoglalkozású tanára, és
- b) legalább egy éves tanári gyakorlattal rendelkezik az intézményben.

Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában. Javasolataival, munkájával az iskola érdekeit szolgálja.

Az osztályfőnök az osztálya közösségének felelős vezetője.

Az osztályfőnök mindenkor feladatait a munkaköri leírás részletezi a következő általános elvárásoknak megfelelően:

A pedagógusokra vonatkozó általános feladatokon túl hatásköre és feladatai a következőkkel egészülnek ki:

- A nevelési folyamatban megismeri tanítványai személyiségét.
- Nevelési céljai eléréséhez külső segítséget is igénybe vehet (rendőrség, gyámhivatal, önkéntes és önköltséges színház, mozi, kiállítás, írott sajtó, internet stb.).
- Figyelemmel kíséri tanulói tanulmányi eredményeit, magatartását, igazolt és igazolatlan hiányzásait, és az ezzel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségeinek eleget tesz.
- Rendszeresen tájékoztatja a tanulókat a nevelőtestület, az iskolavezetés gyermekeket érintő határozatairól, az aktuális törvényváltozásokról (hiányzások jogkövetkezményei,

érettségi szabályzat, felvételi szabályzat, diákigazolvány kérelme, dohányzás stb.).

- Összehangolja és segíti az osztályban tanító tanárok munkáját.
- Tájékoztatja a tanárokat a gyermekkel kapcsolatos és szükséges tudnivalóról.
- Segíti a HHH, a HH, az SNI-s és a BTMN tanulók tanulmányi előmenetelét.
- Kiemelt figyelmet fordít a diabéteszrel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált tanulók egészségének megőrzésére.
- Év elején az első osztályfőnöki órán megismerteti a tanulókkal a házirendet, felhívja a figyelmet az esetleges változásokra, folyamatosan ügyel a házirendben foglaltak betartására.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, figyelmeztetésére, kitüntetésére. Szükség esetén kikéri az osztályközösség véleményét.
- Közvetít az iskola és a szülő között, szükség esetén behívja a szülőt elbeszélgetésre, kapcsolatot tart a tanulóközösség fejlődésében, életében meghatározó személyekkel.
- Koordinálja az osztály SZSZ és az iskolai SZSZ munkáját.
- Adminisztrációs, dokumentációs tevékenységet végez (Személyes adatok ellenőrzése a KIR-ben az iskolatitkár segítségével, KRÉTA elektronikus napló kitöltése, vezetésének ellenőrzése; félévi értesítők, év végi bizonyítványok kitöltése, kiadása, a pótvizsgákkal, az osztályozó vizsgákkal kapcsolatos adminisztráció elvégzése, törzslapok kitöltése és vezetése, érettségivel, felvétellel kapcsolatos adminisztráció elvégzése, stb.)
- Tájékoztatja a tanulókat és szüleit arról, hogy az intézmény legfontosabb dokumentumai (pedagógiai program, házirend, az éves munkaterv, a DÖK szabályzata) hol hozzáférhetők számukra.
- Tűzvédelmi tájékoztatást tart (menekülési útvonal, tűzjelzés ismertetése).
- Gyámhivatal, gyermekjóléti szolgálat kérésére jellemzést készít.
- Részt vesz tanulóival az iskolai rendezvényeken, felkészíti őket ezekre, majd ügyel részvételükre, kulturált viselkedésükre.
- Az osztálykirándulásokat (önkéntes és önköltséges alapon) bejelenti, gondoskodik még egy fő kísérőtanárról.
- Minden tevékenységét a gyermek céljainak előtérbe helyezése jellemezze! (neveltség, oktatási színvonal, tartalmas élet, pályaválasztás, egyéni boldogulás, közösségnevelés, egészségnevelés).

3.9 Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló

Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,
- tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló, különösen a diabétesz és allergiás betegséggel diagnosztizáltak

3.9.1 Tehetséggondozás, képesség – kibontakoztatás

A nevelőmunka középpontjában a személyiségformálás áll. Ennek egyik része a tehetséggondozás, melynek folyamatában alapvető célunk, hogy a személyiség képességeit és kreativitását minél magasabb szintre emeljük, és felkészítsük arra, hogy képes legyen kiemelkedő teljesítmények elérésére. Ennek érdekében összehangolt munka folyik iskolánkban. A tehetség fogalmának értelmezése során a tanulói személyiség minél mélyebb elemzésére törekszünk, kidolgozzuk a tehetséggondozás alapelveit és formáit.

A 11-12. osztályos diákjaink tehetséggondozása az emelt érettségire felkészítő órákon történik. A tehetséggondozás során kifejtett sokrétű tevékenységünket csak akkor tekinthetjük sikeresnek, ha diákjaink megtalálják azt a területet, ahol képességeiket leginkább kifejleszthetik, további fejlődésüket biztosítják. A szaktanár, az osztályfőnök tehetségkutató és- fejlesztő munkáját az állandó kapcsolattartás és a kölcsönös tájékoztatás jellemzi. A személyiségfejlesztés iránya minden szakterületen azonos, a cél elérése érdekében a következő motivációs összetevőket kell erősítenünk: a kíváncsiságot, az érdeklődést, a becsvágyat, a teljesítményre törekvést, a szorgalmat, a kitartást, az emocionális fűtöttséget. A tehetséggondozás a tantárgyi órakereten kívül szakkörökben és egyéni foglalkozásokon történik. A művészeti tehetséggondozást szolgálja a Vasváris Színjátszó Kör, illetve a Momentán diákújság. Diákjaink számára biztosítjuk az országos, vármegyei, illetve helyi szervezésű versenyeken való részvételt és az azokhoz szükséges felkészítést, melyeket a szakmai munkaközösségek szerveznek.

3.9.2 Felzárkóztatás, a kudarcélmény kezelése

A személyiségfejlesztés középpontba állítását indokolja az is, hogy az iskolai munka során többször találkozunk alulteljesítő, ám tehetséges gyerekekkel. E mögött a jelenség mögött személyiségproblémák is állnak: emocionális kiegyensúlyozatlanság, szociális éretlenség, alacsony önértékelés stb. Ezek a vonások nem feltétlenül a gyermek közvetlen adottságaiból fakadnak, hanem mögöttük külső – gyakran szülői, kortárs csoporti – hatás áll.

A legkörültekintőbb nevelőmunka mellett is éri a gyerekeket az iskolában kudarcélmény. Ennek számos oka és összetevője van. Mi arra törekszünk, hogy a háttér mind alaposabb feltárásával a tanulóval közösen megfejtjük a kudarcokhoz vezető okokat. Tudatosítsuk ezeket mind iskolánk tanáraival, mind a tanulókkal, és a reális önértékelésre, helyes elemzésre irányítsuk a pedagógiai folyamatban résztvevők (szülő, iskola, gyerek) figyelmét. Az iskolánkban kidolgozott képzési rendben lehetőséget adunk mind a hiányosságok pótlására (felzárkóztatás), mind a tehetséges tanulók egyéni felkészítésére (tehetséggondozás). Az órakeretek és a szervezett foglalkozások kidolgozott rendjén túl biztosítjuk az intézményen belüli további lépéseket is. Az osztályfőnöki munka legfontosabb részének tartjuk, hogy a tanulók meg is ismerkedjenek az őket segítő lehetőségekkel. Meggyőződésünk, hogy ezzel is hozzájárulhatunk a legfőbb kudarcforrás, a félelem leküzdéséhez, vagy legalábbis mérsékléséhez.

3.9.4 Sajátos nevelési igényű tanulókat segítő feladatok

Sajátos nevelést igényelnek azok a tanulóink, akik úgynevezett SNI-s (sajátos nevelési igényű), illetve a BTMN-es (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő) kategóriákba

tartoznak.

Valamennyien integrált oktatásban vesznek részt. A szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesítheti a tanulót az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelést és minősítést ír elő. (Nkt. 56.§ (1)) A tanórán kívüli foglalkozás terhére, a szakértői vélemények javaslata alapján fejlesztő foglalkozáson vesznek részt.

Egyetértünk azzal, hogy a differenciálás speciális megvalósulása lehet az együttnevelés során a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése. A hátránykompenzáció biztosítása érdekében (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárások (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazása szükséges a különböző pedagógiai szintereken. A tanulói szükségletek ismeretében az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények, valamint az utazó gyógypedagógiai hálózatok működtetésére kijelölt intézmények és más szakemberek szolgáltatásainak igénybevételével egészítendő ki a tanulók és pedagógusok szakmai támogatása. Úgy gondoljuk, mindez elősegíti az integrációt, illetve ennek magasabb szintjét, az inklúziót is annak érdekében, hogy a Nat-ban foglalt nevelési-oktatási alapelvek és célok minden tanuló esetében megvalósulhassanak. A tehetséges tanulók tekintetében ezeket a szempontokat kiemelten fontosnak tartjuk, mivel az ő esetükben a tanulási fókusz és az érdeklődést jellemzően a megfelelően motiváló feladatokkal lehet fenntartani.

A foglalkozásokat a szakértői véleményben megfogalmazott végzettséggel rendelkező gyógypedagógus vezeti.

3.9.5 A tanulók egészségi állapotának megfelelő gyógytestnevelési és egyéb feladatok

A könnyített és a gyógytestnevelés szervezésének, a tanulók könnyített vagy gyógytestnevelési órára történő beosztásának rendjét, valamint a felmentettekkel kapcsolatos rendelkezéseket a 20/2012. VIII.31 EMMI rendelet 142.§ (1) (2) (3) (4) tartalmazza.

3.9.6 Gyermek- és ifjúságvédelem

A gyermek- és ifjúságvédelem az intézmény minden tanulója kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi és jogi tennivalók összessége, amelyek a fiatalok gondozását, nevelését és érdekvédelmét hivatottak biztosítani.

A gyermekek védelmezéséről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a 17. § (1) és (2) bekezdés értelmében az" intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztettsége esetén" a Gyermekjóléti Szolgálat felé, illetve indokolt esetben hatósági eljárást kezdeményezni.

A 14. § (3) bekezdése b) és a Gyvt. 17. § (1), (2) bekezdésében meghatározott személyek és szervek jelzési köteleességüket írásban, krízishelyzet esetén utólagosan írásban kell, hogy teljesítsék.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi- és gyermekjóléti intézmények, valamint személyek szakmai feladatáról és működési feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM. rendelet 2/a pontjában meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés, valamint együttműködésük összehangolása érdekében a gyermekjóléti szolgálattal eszmegbeszélést

kell tartani.

A 14. § (3) bekezdése szerint az esetmegbeszélés lehet:

- esetkonferencia, ahol a család és a családdal foglalkozó szakember az adott család ügyében tart megbeszélést
- szakmaközi megbeszélés, amelyek a Gyermekjóléti Szolgálat és a jelzőrendszer tagjai vesznek részt előre megbeszélt időpontban és témakörben.

Iskolánkban nem kerülhet sor a tanuló hátrányos megkülönböztetésére sem származása, sem neme, vallása, vagy nemzeti-etnikai hovatartozása, és egyéb bármely ok miatt.

Iskolánk kapcsolatban áll az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal, a Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegyei Rendőr-főkapitányság Ifjúságvédelmi Osztályával, a Vöröskereszttel és a települési önkormányzatokkal. Ezek a szervezetek segítik intézményünket egyrészt a testi- lelki egészség, a testi épség megőrzéséhez nélkülözhetetlen ismeretek átadásában, másrészt a szociálisan rászoruló tanulók anyagi támogatásával.

Felvilágosító előadásokat szervezünk szakemberek bevonásával osztályfőnöki órákon, ahol fő téma a dohányzás, a drog, az alkohol, illetve a közösségi média káros hatásainak megismertetése.

A tanulók egészségének megóvása érdekében fejti ki tevékenységét az **iskolaorvos** és a **védőnő** is, akik rendszeres vizsgálatokat és szűréseket végeznek.

3.10 A tanulók jogainak gyakorlási rendje

3.10.1 A tanulói jogok

A tanulónak joga, hogy a nevelési-oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák.

A tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani a fizikai és lelki erőszakkal szemben.

A tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.

- A tanulót megilleti a tájékozódás joga az iskola alapdokumentumaival, programjaival kapcsolatban
- A tanuló joga, hogy a témazáró dolgozat időpontját 5 munkanappal korábban megtudja.
- A dolgozatok érdemjegyét a feladatok pontozásával és a ponthatárok megállapításával kell a szaktanároknak kialakítani.
- A tanuló joga, hogy dolgozatát 15 munkanapon belül kiértékelve visszakapja. Az adott határidőn túl kézhez kapott dolgozatok érdemjegyét a tanuló nem köteles elfogadni. A szabály be nem tartása miatt az érintett diák írásban tehet panaszt az iskolavezetőségénél.
- A tanuló naponta legfeljebb kettő témazáró dolgozatot írhat. Egyéb írásbeli számonkérés nincs kizárva.
- Joga van megtudni a szaktanártól és az osztályfőnöktől tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését; joga van a kijavított és leosztályozott dolgozatát megtekinteni, és az értékelés szempontjait megismerni.

- Választhat a választható tantárgyak, foglalkozások közül.
- Önrendelkezési joga alapján választhat a Pedagógiai program keretei között a választható tantárgyak, foglalkozások közül. Az iskola igazgatója minden év április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak, középiskolában tájékoztatást ad továbbá az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről is. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni.
- A tanuló március 31-ig jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. Ha a tanuló iskolakezdés vagy tankönyvek miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit a középiskola igazgatójával vagy az igazgató által kijelölt pedagógussal.
  - Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. A szülő ezt a jogát attól az évtől kezdődően, amelyben gyermeke a tizennegyedik életévét betölti – ha a gyermek nem cselekvőképtelen –, gyermekével közösen gyakorolja.
  - Az egyesülési jog alapján részt vehet a diákkörök, a sportkör, szakosztályok munkájában, foglalkozásain.
  - A tanuló választó és választható lehet a diákképviselőtestületben, ott valamennyi javaslattételi és egyetértési jogával élhet.
  - A diákönkormányzathoz fordulhat érdekképviselőként, kérheti a jogorvoslat lehetőségét.
  - Joga van vármegyei, területi és országos tanulmányi versenyeken részt venni.
  - A tanulónak joga van panasszal élni az osztályfőnöknél, ill. az igazgatóságnál, ha úgy érzi, hogy jogainak gyakorlásában akadályozzák.
  - A tanulóra is vonatkozik az információs önrendelkezési jog:
    - személyes adatot feldolgozni és felhasználni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. A tanuló nevére szóló levelet csak a címzett olvashatja el. Az adatvédelemhez való jognak érvényesülnie kell a digitális adatforgalomban is.
  - A tanulót megilleti a véleménynyilvánítási jog:
    - a tanuló joga, hogy – az emberi méltóság tiszteletben tartásával – szabadon véleményt nyilváníthasson vagy javaslatot teheszen az ő személyét és tanulmányait érintő kérdésekről. Véleményét szóban vagy írásban teheti meg, melyre legkésőbb a megkereséstől számított 30 napon belül érdemi választ kell kapnia. A véleménynyilvánítás nem vonhat maga után hátrányos megkülönböztetést.
  - A tanulót megilleti a különleges gondozáshoz való jog:
    - a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulónak az Nkt. 56. § (1) alapján joga, hogy a személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban, gondozásban, kedvezményben részesüljön,
    - az erre jogosító dokumentumot köteles bemutatni az iskola igazgatójának, aki ez alapján hoz határozatot.
  - A tanulónak joga, hogy részesülhet a jogszabályokban meghatározott módon és mértékben, szociális és társadalmi juttatásokban (kedvezményes étkeztetés, tankönyvellátás).
  - A tanulónak joga, hogy szaktárgyi verseny országos döntőbe jutásakor, OKTV területi, országos döntőbe kerülése esetén 3 nap felkészülési időt vegyen igénybe. A felkészülés munkarendjét a tanulónak a szaktanárral egyeztetnie kell. Egyéb versenyeknél igazgatói utasítás szerint kaphatnak a tanulók tanítási időben felkészülési időt.
  - Nyelvvizsgára egy tanévben a tanuló 3 tanítási napot vehet igénybe idegen nyelvenként, melybe a vizsganapok nem számítanak bele.
  - A tanulónak joga van vallásának gyakorlásához oly módon, hogy azzal nem akadályozhatja

az iskolai oktató-nevelő munkát, valamint mások személyiségét, méltóságát nem sértheti.

- A tanulót megilleti, hogy rendszeres egészségügyi felügyeletben és ellátásban részesüljön.
- A tanuló joga, hogy félév és év vége előtt tudjon a független vizsgabizottság létezéséről, amelyhez az év vége előtt 30 nappal fordulhat.
- A tanulónak joga van osztályozó vizsgát tenni az adott tanév tananyagából. Osztályozó vizsga szervezésére évente két alkalommal (augusztusban és áprilisban) kerül sor, jelentkezni az intézmény igazgatójához benyújtott írásbeli kérelem alapján június 15-ig, illetve február 15-ig lehet, erre rendszeresített formanyomtatványon (beszerezhető az iskolatitkártól). A vizsga pontos időpontjáról a diákok az iskola honlapján vagy az osztályfőnököktől, követelményeiről pedig a szaktanáraiktól kapnak tájékoztatást.
- A tanulónak joga van osztályozó vizsgát tenni az adott tanév anyagából; illetve előrehozott érettségi vizsgát tenni, ha a helyi tantervben meghatározott követelményeknek eleget tett. A vizsgák letételét az igazgatótól az előre meghatározott jelentkezési időszakokban kell kérnie. Amennyiben a tanuló előrehozott érettségi miatt osztályozóvizsgával teljesítette a tantárgy követelményeit, mentesül az adott tantárgy óráinak látogatása alól.
- A tanulónak joga van előrehozott érettségi vizsgát tenni az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI.13.) Kormányrendeletben foglaltak szerint. Az előrehozott érettségi vizsgák letételét az előre meghatározott jelentkezési időszakokban kell kérnie.
- A tanuló indokolt esetben jelenthet.
- A tanuló számára biztosítani kell, hogy a félévi és év végi eredménye reális értékeléséhez a megfelelő számú érdemjegy kerüljön be folyamatosan a naplóba.
- A tanulót megilleti az egyéni munkarendhez való jog a 2011. évi CXC nemzeti köznevelésről szóló törvény 2019. szeptember 1-ei módosítása értelmében.
- A tanulót megilleti az alkotás vagyoni joga:
  - a tanuló által a tanórán vagy iskolai foglalkozáson készített tárgyak, műalkotások, szellemi termékek (beszámoló, kiselőadás, gyűjtőmunka) a tanuló saját tulajdonát képezik, melyről az iskola javára lemondhat.
- A tanuló megfelelő indoklással vendégtanulói jogviszonyt kérelmezhet az iskola igazgatójánál, aki felveszi a kapcsolatot azzal az iskolával, ahová a tanuló járni szeretne.
- Iskolánk biztosítja a továbbtanuláshoz való jogot, utolsó évfolyamon egyetemi, főiskolai nyílt napon vehetnek részt, ha ezt az osztályfőnökkel előre egyeztetették. A nyílt napról szóló igazolást a tanulónak másnap be kell mutatnia.

3.10.2 Diákönkormányzat

A Diákönkormányzatnak az intézményi döntési folyamatban véleményezési joga van:

- SZMSZ elfogadása előtt
- Tanulói szociális juttatások elosztási elveinek elfogadása előtt
- Ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzüsszegek felhasználásakor
- A házirend elfogadása előtt.

Javaslattevő joga van

- DÖK patronáló tanár személyére az igazgatónak

3.11. Tanulói jogviszonnal kapcsolatos helyi szabályozás

3.11.1. Tanulói jogviszony létesítése

az a tanuló létesíthet tanulói jogviszonyt, aki

- elvégezte az általános iskola 8 osztályát, s felvételizett és felvételt nyert intézményünkbe. (lásd még alább az intézmény felvételi eljárásrendjét a 3.12 pont alatt) A felvételi értesítést követően, a tanév rendje szerinti napon beiratkozik
- más iskolából kéri átvételét az intézményünkbe, s bizonyítványával igazolja, hogy teljesítette azokat a tantárgyi követelményeket, amelyeket a mi Pedagógiai Programunk is előír
- az iskola igazgatója engedélyezheti azon tanulónak is az átvételét is, aki nem felel meg mindenben a Pedagógiai Program előírásainak, de osztályozóvizsgálattal/különbözeti vizsgálattal teljesítheti azt.

3.11.2. Egyéni munkarend

A 2011. évi CXC nemzeti köznevelésről szóló törvény 2019. szeptember 1-ei módosítása értelmében a magántanulói jogviszony megszűnik, helyébe a következő rendelkezés lép:

A Nemzeti köznevelésről szóló törvény 45. § (5) bekezdése szerint a tankötelezettség iskolába járással teljesíthető. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ezen időpontot követően csak abban az esetben nyújtható be kérelem, ha a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozó körülmény merül fel. Jogszabályban meghatározott esetben az egyéni munkarendet biztosítani kell. Az egyéni tanrenddel kapcsolatban az Nkt. 45.§ paragrafusa az irányadó.

3.12. A felvételi eljárás rendje

Az Oktatási Hivatal szeptember 30-áig honlapján közlemény formájában nyilvánosságra hozza az adott tanévre vonatkozóan a középfokú iskolák tanulmányi területeinek meghatározási formáját. A középfokú iskola a tanulmányi területek fő jellemzőit és belső kódjait az e szerinti közlemény alapján állapítja meg, és október 20-áig rögzíti a KIFIR rendszerben. Az igazgató október 10-ig jóváhagyás céljából megküldi a fenntartónak a középfokú iskola által meghirdetendő tanulmányi területek tervezett létszámadatait. Ha a fenntartó öt munkanapon belül nem nyilatkozik, akkor hozzájárulását megadottnak kell tekinteni. A középfokú iskola felvételi tájékoztatót készít, és azt a honlapján nyilvánosságra hozza.

Az iskola felvételi szabályzata meghatározza a tanulói jogviszony létesítésének tanulmányi

feltételeit.

A felvételi eljárást mindenkor a tanév rendje szabályozza.

A Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium az érvényben lévő, tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet alapján felvételi vizsgát tart a 9. évfolyamra történő beiskolázáshoz.

A vizsga részei:

- **írásbeli** vizsga: központilag szervezett, kompetenciaalapú vizsga magyar és matematika tantárgyakból

- **szóbeli** elbeszélgetés: angol nyelvből a haladó nyelvi képzésre (0005), valamint nyelvi kommunikációs készség mérése szóbeli elbeszélgetés keretében magyar nyelven a kezdő nyelvi képzésekre (0001, 0004) jelentkezők számára

- **képesség, készség mérése:**

testnevelés képzésre (0003) és honvéd kadét képzésre (0002) testnevelésből

Jelentkezés módja: az általános iskolákon keresztül történik.

Az általános iskolából **hozott pontszámot** (maximális pontszám: 50 pont) a 7. osztály év végi és a 8. osztály félévi eredményeiből számítjuk a következő tantárgyakból:

- magyar irodalom
- történelem
- matematika
- idegen nyelv
- földrajz / biológia (természettudományi osztályba jelentkezők számára)

Azonos pontszám esetén a rangsorolás betűrend szerint történik, illetve előnyben részesülnek azok a tanulók, akik az iskola vonzáskörzetében élnek vagy halmozottan hátrányos helyzetűek, vagy akinek különleges helyzete ezt indokolja (pl. testvére(i) az iskola tanulója).

Az írásbeli vizsgán szerezhető maximális pontszám:

magyarból: 50 pont

matematikából: 50 pont

A szóbeli elbeszélgetésen, a nyelvi kommunikációs készség mérésére irányuló szóbeli elbeszélgetésen, illetve képesség- és készségmérésen szerezhető maximális pontszám:

50 pont

Testnevelés képzés (0003)

A testnevelés képzésre való jelentkezés alapfeltétele az egészségügyi alkalmasság, melynek megítélése a felvételi vizsga napján történik egy szűrővizsgálat alkalmával, melyet iskolánk gyermekgyógyász-sportszakorvosa végez. Az orvosi vizsgálaton a szülő jelenléte kötelező.

Azok a tanulók, akik nem feleltek meg az orvosi vizsgálaton a testnevelés képzés egészségügyi feltételeinek, a vizsgálatot végző iskolaorvos tájékoztatja a szülőket, hogy a gyakorlati felvételin egészségügyi alkalmatlanság miatt a tanuló nem vehet részt. Ha a szülő nem tud részt venni, el kell fogadni a vizsgálatot végző iskolai orvos véleményét.

Írásbeli felvételi vizsga: központilag szervezett, kompetenciaalapú vizsga magyar nyelv és matematika tantárgyakból.

Képesség, készség mérése testnevelésből:

A mérés keretében fizikai képességeket vizsgálunk.

Ezek a következők: 60 m futás, 600 m futás, kétkezes medicinlabda hajítás hátra fej felett (fiúknak 4 kg-os medicinlabdával, lányoknak 3 kg-os medicinlabdával), ötösugrás, labdás ügyesség felmérése, szóbeli elbeszélgetés a jelentkező által megjelölt sportágról.

A **felvételi döntésnél** az általános iskolából hozott pontokat, valamint a központi írásbeli felvételi és a képesség és készség mérésének eredményeit számítjuk be.

a tanulmányi eredményekből számított, hozott maximális pontszám:		50 pont
az írásbeli vizsgán szerezhető maximális pontszám:	magyar nyelvből	50 pont
	matematikából	50 pont
az iskolai képesség, készség mérése során szerezhető maximális pontszám		50 pont
Az iskolai felvételi eljárás során szerezhető összes pontszám:		200 pont

Haladó angol nyelvi képzés (6 óras) 0005 kód

A képzésre olyan tanulók jelentkezését várjuk, akik akár már tanulták az angol nyelvet.

Írásbeli felvételi vizsga: központilag szervezett, kompetenciaalapú vizsga magyar nyelv és matematika tantárgyakból.

Szóbeli: elbeszélgetés angol nyelven, melynek célja a jelentkező nyelvi készségeinek felmérése. A beszélgetés témakörei: család, iskola, szabadidő, napirend, lakás, étkezés és utazás.

A **felvételi döntésnél** az általános iskolából hozott pontokat és a központi írásbeli felvételi és a szóbeli beszélgetés eredményeit vesszük figyelembe.

a tanulmányi eredményekből számított, hozott maximális pontszám:		50 pont
az írásbeli vizsgán szerezhető maximális pontszám:	magyar nyelvből	50 pont
	matematikából	50 pont

az iskolai szóbeli elbeszélgetésen szerezhető maximális pontszám	50 pont
Az iskolai felvételi eljárás során szerezhető összes pontszám:	200 pont

Informatikai képzés (0006)

Írásbeli felvételi vizsga: központilag szervezett, kompetenciaalapú vizsga magyar nyelv és matematika tantárgyakból.

Szóbeli: nincs.

A **felvételi döntésnél** az általános iskolából hozott pontokat és a központi írásbeli felvételi eredményeit vesszük figyelembe.

a tanulmányi eredményekből számított, hozott maximális pontszám:	50 pont	
az írásbeli vizsgán szerezhető maximális pontszám:	magyar nyelvből	50 pont
	matematikából	50 pont
Az iskolai felvételi eljárás során szerezhető összes pontszám:	150 pont	

Kezdő (angol és német) nyelvi képzés (5 órás) 0001, 0004 kód

Írásbeli felvételi vizsga: központilag szervezett, kompetenciaalapú vizsga magyar nyelv és matematika tantárgyakból.

Szóbeli: Egy kötetlen beszélgetés keretében a felvételiző általános tájékozottságának, önálló véleményalkotó készségének és beszédkulturájának a mérésére kerül sor. 8-10 soros magyar nyelvű szöveg hangos felolvasása és értelmezése. A szövegek témája és stílusa változatos, az irodalmitól a tudományosig.

A **felvételi döntésnél** az általános iskolából hozott pontokat, a központi írásbeli felvételi eredményeit és a szóbeli elbeszélgetés során szerzett pontokat vesszük figyelembe.

a tanulmányi eredményekből számított, hozott maximális pontszám:	50 pont	
az írásbeli vizsgán szerezhető maximális pontszám:	magyar nyelvből	50 pont
	matematikából	50 pont
az iskolai szóbeli elbeszélgetésen szerezhető maximális pontszám	50 pont	
Az iskolai felvételi eljárás során szerezhető összes pontszám:	200 pont	

Természettudományos képzés (0007)

Az osztályba olyan tanulók jelentkezését várjuk, akik emelt óraszámban szeretnék tanulni a biológiát és a kémiát, és elképzeléseik között szerepel a biológia és kémia tantárgyak emelt szintű érettségi vizsgájának letétele.

Írásbeli felvételi vizsga: központilag szervezett, kompetenciaalapú vizsga magyar nyelv és matematika tantárgyakból.

Szóbeli: nincs.

A **felvételi döntésnél** az általános iskolából hozott pontokat és a központi írásbeli felvételi eredményeit vesszük figyelembe.

a tanulmányi eredményekből számított, hozott maximális pontszám:		50 pont
az írásbeli vizsgán szerezhető maximális pontszám:	magyar nyelvből	50 pont
	matematikából	50 pont
Az iskolai felvételi eljárás során szerezhető összes pontszám:		150 pont

Az iskola vezetése a felvételi rangsort megküldi az országos felvételi központba.

A **beiskolázás** az összpontszám szerinti rangsor alapján történik a felvételi központ visszajelzése után.

Az SNI és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók esetében a felvételi eljárás az Nkt. 51. § (5) bekezdésében meghatározottak alapján történik. A szakértői vélemény és a szülői kérelem figyelembevételével az írásbelit szervező iskola igazgatója hoz döntést a lehetséges kedvezményekről.

Honvéd kadét közismereti képzés (0002)

A honvéd kadét közismereti képzésre való jelentkezés alapfeltétele az egészségügyi alkalmasság, melynek megítélése a felvételi vizsga napján történik egy szűrővizsgálat alkalmával, melyet iskolánk gyermekgyógyász-sportszakorvosa végez. Az orvosi vizsgálaton a szülő jelenléte kötelező.

Azok a tanulók, akik nem feleltek meg az orvosi vizsgálaton a honvéd kadét közismereti képzés egészségügyi feltételeinek, a vizsgálatot végző iskolaorvos tájékoztatja a szülőket, hogy a gyakorlati felvételin egészségügyi alkalmatlanság miatt a tanuló nem vehet részt. Ha a szülő nem tud részt venni, el kell fogadni a vizsgálatot végző iskolai orvos véleményét.

Írásbeli felvételi vizsga: központilag szervezett, kompetenciaalapú vizsga magyar nyelv és matematika tantárgyakból.

Képesség, készség mérése testnevelésből:

A mérés keretében fizikai képességeket vizsgálunk.

- 60 m futás,
- 600 m futás,
- kétkezes medicinlabda hajítás hátra fej felett (fiúknak 4 kg-os medicinlabdával, lányoknak 3 kg-os medicinlabdával),
- ötösugrás,
- húzódkodás, fekvőtámasz, felülés, helyből távolugrás

- szóbeli elbeszélgetés

A **felvételi döntésnél** az általános iskolából hozott pontokat, valamint a központi írásbeli felvételi és a képesség és készség mérésének eredményeit számítjuk be.

a tanulmányi eredményekből számított, hozott maximális pontszám:		50 pont
az írásbeli vizsgán szerezhető maximális pontszám:	magyar nyelvből	50 pont
	matematikából	50 pont
az iskolai képesség, készség mérése során szerezhető maximális pontszám		50 pont
Az iskolai felvételi eljárás során szerezhető összes pontszám:		200 pont

3.13. Tanulmányok alatti vizsgák eljárásrendje, tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. Ezt a nevelőtestület a pedagógiai program alapján határozza meg, és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza a vizsgák követelményeit, részeit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati), és az értékelés rendjét.

A tanulmányok alatti vizsgák célja azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény pedagógiai programja szerint nem lehetett meghatározni. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

Amennyiben a tanuló a javítóvizsgán nem jelenik meg, a vizsga sikertelennek minősül.

Az osztályozó vizsgák évfolyamonkénti és tantárgyak szerinti követelményei elérhetők az iskola honlapján közzétett helyi tantervben (<https://www.nyhvpj.hu>)

3.13.1 A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozik. Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá

- más intézmények olyan tanulóira, akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.
- az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

3.13.2 Az írásbeli vizsga szabályai

A vizsga kezdetekor a vizsgabizottság elnöke a vizsgáztató pedagógus jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételeket. A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható.

A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató tanár alakítja ki.

Az írásbeli vizsgán csak az iskola hosszú bélyegzőjével ellátott lapokon, feladatlapokon, tétellapokon lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát fekete vagy kék golyóstollal kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja számítógép használatát.

Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.

A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik feladatlapon feltünteteti nevét, a vizsganap keltét, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon készíthet.

A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez útbaigazítás, segítség nem adható.

A vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló idő tantárgytól, képzési formától függően minimum hatvan, maximum kilencven perc.

A sajátos nevelési igényű vizsgázó kérésére, az igazgató engedélye alapján az alábbi könnyítéseket kaphatja:

- az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb a kidolgozási idő harminc százalékával meg kell növelni,
- lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- engedélyezni kell, hogy írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen.

Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani. A pótló vizsga – szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával – harmadik vizsgaként is megszervezhető.

3.13.3 A szóbeli vizsga szabályai

A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdte a vizsgát, amelybe beosztották. A vizsgateremben, egy időben legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.

A vizsgázónak a szóbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő vizsgatantárgyanként 15 percnél több nem lehet.

A felkészülésre vizsgatárgyanként legalább 30 perc időt kell biztosítani a vizsgázó számára, kivételt képeznek az idegen nyelvek, ahol nincs felkészülési idő.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközöket.

A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.

A vizsgázó útbaigazítás és támogatás nélkül, önállóan felel, de ha elakad, a vizsgabizottság tagjaitól vagy a vizsgáztató tanártól kaphat segítséget.

A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte vagy a tétel kifejtésében

elakadt.

A vizsgázót nem szabad félrevezetni, gondolkodásában, a tétel kifejtésében megzavarni. A vizsgázó a tétel kifejtésében akkor szakítható félbe, ha a rendelkezésére álló idő letelt.

Ha a vizsgázó a húzott tételből teljes tájékoztatanságot árul el, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele.

Ha a vizsgázó a feleletét befejezte, a következő tantárgyból történő tételhúzás előtt legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgatermet elhagyhatja.

A sajátos nevelési igényű vizsgázó esetében az írásbeli és szóbeli vizsgán az igazgatói határozatban a vizsgázó számára biztosított mentességeket és kedvezményeket minden esetben érvényesítjük.

Egy vizsganapon egy vizsgázó számára legfeljebb három szóbeli vizsgát lehet tartani.

3.13.4 A gyakorlati vizsga szabályai

Gyakorlati vizsgarészt tartalmaznak iskolánkban a következő vizsgatantárgyak:

- testnevelés,
- digitális kultúra,
- ének-zene,
- vizuális kultúra
- dráma¹

A gyakorlati vizsgafeladatokat – legkésőbb a vizsgát megelőző két hónappal – az iskola igazgatója hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsgarészt akkor lehet megkezdeni, ha vizsgabizottság elnöke meggyőződött a feltételek meglétéről. A gyakorlati vizsgarész a vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek megléte esetén kezdhető meg, illetőleg folytatható.

A gyakorlati vizsgarész megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgarész rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról.

A gyakorlati vizsgafeladatok végrehajtásához az adott tantárgynál helyben meghatározott idő áll a rendelkezésére. Ebbe az időbe a vizsgafeladatok ismertetésének ideje nem számít bele.

A gyakorlati vizsgarész végrehajtásához rendelkezésre álló idő feladatok szerinti megosztása tekintetében a vizsgafeladatok leírása tartalmazhat rendelkezéseket.

Nem számítható be a vizsgafeladatok végrehajtására rendelkezésre álló időbe a vizsgázónak fel nem róható okból kieső idő.

A gyakorlati vizsgarészt – a vizsgafeladatok számától függetlenül – egy érdemjeggyel kell értékelni.

3.13.5 Az egyes vizsgatantárgyak, követelményei, részei és értékelési rendje

A vizsgatantárgyak követelményrendszere:

Valamennyi vizsgatantárgy követelményrendszere azonos **az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény helyi tantervében** található követelményrendszerével.

---

¹A 2023/2024-es tanévtől felmenő rendszerben.

Az osztályozó vizsgák évfolyamonkénti és tantárgyak szerinti követelményei elérhetők az iskola honlapján közzétett helyi tantervben (<https://www.nyhvpq.hu>)

Az értékelés rendje:

Ha a vizsgatantárgy írásbeli vizsgarészt is tartalmaz, akkor az írásbeli vizsga lezárását követően a vizsgáztató tanár kijavítja a dolgozatot. Követelmény, hogy a dolgozat javítása pontozásos rendszerben történjék, az egyes részpontszámokat és az egyes részekre kapható maximális pontszámot egyaránt meg kell jelölni.

Ha az írásbeli vizsgarész mellett a vizsgatantárgy szóbeli vizsgarészt is tartalmaz, az írásbeli maximális pontszáma a teljes vizsgára kapható pontszám 60 %-ával egyezik meg.

Ha a gyakorlati vizsgarész mellett a vizsgatantárgy szóbeli vizsgarészt is tartalmaz, a gyakorlati vizsgarész maximális pontszáma a teljes vizsgára kapható pontszám legalább 40%-ával egyezik meg.

A vizsgatantárgy akár egy vagy több vizsgarészt tartalmaz, az egyes vizsgarészekben elért pontszámok összege alapján az osztályzat a következőként határozandó meg:

- 1 – 24 % - elégtelen
- 25 – 39 % - elégséges
- 40 – 59 % - közepes
- 60 – 79 % - jó
- 80 – 100 % - jeles.

Nem egész százalékos eredmények elérése esetén a kerekítés általános szabályait kell alkalmazni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és – amennyiben szükséges – kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik. Amennyiben a tanuló a tanulmányok alatti vizsgát több évfolyam tananyagából kívánja letenni, akkor a vizsgákat minden évfolyam tananyagából külön vizsgán kell megszereznie.

3.13.6. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A tanuló magasabb évfolyamra akkor léphet, ha a tantárgyi követelményeket minden kötelező és választott tárgyból (pl.: előkészítők) a tanév végén legalább elégséges (2) szinten teljesítette. Az év végi érdemjegy kialakításának elsődleges szempontja a tanuló tárgyi tudása és az évközi érdemjegyek számtani átlaga, de figyelembe vesszünk egyéb, a szakmai munkaközösségek által javasolt tényezőket, mint például a teljesítményben megmutatkozó tendencia.

Amennyiben a tanuló egy, kettő, de legfeljebb három tantárgyból a tanítási év végén elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet, ahol valamennyi tantárgyból legalább elégséges osztályzat elérése esetén magasabb évfolyamba léphet. Ellenkező esetben az évfolyamot meg kell ismételnie.

A vizsgatantárgyak részei és követelményei

A vizsga tantárgyankénti részletes követelményeit a helyi tanterv tartalmazza.

Magyar nyelv és irodalom

Irodalom

Az irodalom vizsga írásbeli és szóbeli részből áll.

Az írásbeli vizsga az adott évfolyam tananyagát kéri számon. A 8-10 kérdésből álló feladatsor irodalomtörténeti, irodalomelméleti, illetve az alkotókkal kapcsolatos tényismereteket kér számon a vizsgázótól, valamint rövid esszé, jellemzés, érvelés írását, esetleg ismeretlen mű vagy műrészlet értelmezését várja el. Az írásbeli vizsga időtartama 60 perc.

Az írásbeli vizsgára összesen 60 pont adható.

Szóbeli vizsgaforma az adott évfolyam tananyagát kéri számon. A szaktanár a tananyagnak megfelelő tételsort állít össze, ahol stílustörténeti, alkotóval kapcsolatos és irodalomelméleti ismeretre kérdez rá. E kérdések nem feltétlenül egyetlen alkotóhoz kapcsolódnak, a vizsga során az adott évfolyam tananyagában szereplő ismeretanyagról ad számot a vizsgázó.

A szóbeli vizsgán összesen 40 pont adható, amelyből 30 pont a tartalomra, 10 pont az előadásmódra vonatkozik.

Az írásbeli és a szóbeli vizsgán összesen 100 pont érhető el, amelyből az általános százalékos értékeléssel pontosan kiszámítható az érdemjegy.

Magyar nyelv

Írásbeli és szóbeli részből áll.

Az írásbeli vizsga az adott évfolyam tananyagát kéri számon szövegértési feladatban szereplő feladattípusok illetve gyakorlati jellegű feladatok segítségével (tesztes, nyitott mondatok, láncfeladatok). Az írásbeli vizsgán szerepelnie kell legalább egy gyakorlati írásbeliséggel kapcsolatos feladatnak, amelyben a fogalmazási készség mellett a helyesírás is szerepet kap.

Az írásbeli vizsga időtartama 60 perc.

Az írásbeli vizsgán összesen 60 pont érhető el.

A szóbeli vizsgán az adott évfolyam tananyagából összeállított 5-10 tétel alapján ad számot tudásáról a vizsgázó.

A szóbeli vizsgán összesen 40 pont adható, amelyből 30 pont a tartalomra, 10 pont az előadásmódra vonatkozik.

Az írásbeli és a szóbeli vizsgán összesen 100 pont érhető el, amelyből az általános százalékos értékeléssel pontosan kiszámítható az érdemjegy.

Történelem

A történelem vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbeli és a szóbeli vizsga az adott tanévnek az iskola helyi tantervében meghatározott tananyagát kéri számon.

Az írásbeli vizsgarész egy rövid válaszokat igénylő feladatokból áll. A rövid választ igénylő kérdések topográfiai, kronológiai és fogalomhasználati kérdéseket tartalmaznak. Az írásbeli vizsga időtartama 60 perc.

A szóbeli vizsgán tíz tételből két címet kell húzni a tanulónak: egy egyetemes történelmi és egy magyar történelmi kérdést. (A 9. évfolyam vizsgáján, ahol ezt a tananyag nem teszi

lehetővé ezt a megosztást nem kell érvényesíteni.)

A vizsga pontjainak megoszlása:

Írásbeli vizsgarész: 60 pont. A szóbeli vizsgán elérhető pontszám 40 pont. Az összes elérhető pontszám 100 pont.

Idegen nyelvek

Az idegen nyelvi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll. Az írásbeli vizsga számon kéri a megfelelő tanév vagy tanévek tananyagát az adott osztály óraszámához igazítva. A tanuló – a fogalmazási feladat kivételével – nem használhat segédeszközt, a fogalmazási feladat megoldásakor szótár használata megengedett. **Az írásbeli vizsga 60 perces.** A szóbeli vizsga két részből áll: kötetlen beszélgetés meghatározott témában és egy szituáció eljátszása. Mindkét feladatot tételhúzás alapján kapja a vizsgázó.

Matematika

A matematika vizsga egy 60 perces feladatlap írásbeli megoldásából áll.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői az alábbiak: legalább öt, de legfőljebb hét feladatból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév legfontosabb fejezeteinek legalább 75 %-át érinti. A feladatok közül két feladat az alapfogalmak, definíciók, egyszerű összefüggések ismeretét ellenőrzi, legalább három (egy vagy több kérdésből álló) feladat pedig a vizsga tárgyát képező időszak legfontosabb feladattípusait tartalmazza. Az utóbbi feladatok közül két feladat könnyebb (rutinfeladatok), legalább két feladat pedig az összetettebb feladatok közül való. Javítóvizsgán: amennyiben az írásbeli teljesítménye nem éri el a 25%-ot, de meghaladja a 12%-ot, akkor az adott évfolyamon tanult definíciókra és tételekre épülő szóbeli vizsga követi az írásbelit.

Fizika

A vizsga egy 60 perces írásbeli és egy szóbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli vizsgára a teljes pontszám 60 %-át, a szóbeli vizsgára 40 %-át lehet adni. Az írásbeli vizsga öt feladatból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév legfontosabb fejezeteinek legalább 75 %-át érinti. A feladatok közül két feladat az alapfogalmak, törvényszerűségek, egyszerű összefüggések ismeretét ellenőrzi, további három feladat pedig a vizsga tárgyát képező időszak legfontosabb feladattípusait tartalmazza. Az utóbbi feladatok közül egy feladat könnyebb (rutinfeladatok), két feladat pedig az összetettebb feladatok közül való.

A fizika szóbeli vizsgán tíz tételből kell húznia a vizsgázónak, mely témakörrel kapcsolatos összefüggések, tételek ismertetését tartalmazza.

Biológia

A vizsga egy 60 perces írásbeli és egy szóbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli vizsgára a teljes pontszám 60 %-át, a szóbeli vizsgára 40 %-át lehet adni.

Az írásbeli vizsga legalább öt feladatból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév fejezeteinek legalább 75 %-át érinti. Az írásbeli feladatsor megoldásával 60 pontot lehet elérni.

A feladatok között szerepelnie kell az alábbi feladattípusoknak:

- ábraelemzés
- rövid válaszos feladatok
- feleletválasztós (teszt) feladatok.

A szóbeli vizsgán a középszintű érettségi követelményeknek megfelelően összeállított tíz tételből húz a tanuló, amelyeket kifejt. A szóbeli tétellapon három kérdés szerepel, amelyre egyenként 10-10 pont adható. Szerepel továbbá öt biológiai fogalom meghatározása is, amelyekért egyenként 2-2 pont adható. A szóbelin elérhető pontszám 40 pont.

Kémia

A kémia vizsga egy 60 perces írásbeli és egy szóbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli vizsgára a teljes pontszám 60 %-át, a szóbeli vizsgára 40 %-át lehet adni.

Az írásbeli vizsga legalább öt feladatból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév fejezeteinek legalább 75 %-át érinti. Az írásbeli feladatsor megoldásával 60 pontot lehet elérni.

A feladatok között szerepelnie kell az alábbi feladattípusoknak:

- rövid kiegészítendő típusú feladatok
- feleletválasztós (teszt) feladatok
- legalább két számítási feladat.

A szóbeli vizsgán a középszintű érettségi követelményeknek megfelelően összeállított tíz tételből húz a tanuló, amelyeket kifejt. A szóbeli tétellapon három kérdés szerepel, amelyre egyenként 10-10 pont adható. Szerepel továbbá öt kémiai fogalom meghatározása is, amelyekért egyenként 2-2 pont adható. A szóbelin elérhető pontszám 40 pont.

Földrajz

A földrajz vizsga egy 60 perces írásbeli és egy szóbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli vizsgára a teljes pontszám 60 %-át, a szóbeli vizsgára 40 %-át lehet adni.

Az írásbeli vizsga legalább öt feladatból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév legfontosabb fejezeteinek legalább 75 %-át érinti (általában fejezetenként két feladat félévi, egy feladat év végi számonkérésesetén).

A feladatok között tartalmilag három feladattípusnak feltétlenül szerepelnie kell:

- alapvető térkép-topográfiai ismereteket ellenőrző,
- alapfogalmakra, definíciókra vonatkozó,
- természeti és/vagy társadalmi-gazdasági jelenségekkel, folyamatokkal kapcsolatos egyszerű számítási feladat.

A szóbeli vizsgán tíz tételből kell húznia a vizsgázónak. A tétellap két részből áll. Az egyik kérdés természetföldrajzi, a másik kérdés társadalom- és gazdaságföldrajzi vonatkozású, ha a tanuló már rendelkezik a megfelelő ismeretekkel (pl. 11. évfolyamon félévi vizsga esetén).

Ennek hiányában az adott tananyag két legfontosabb fejezetét érintik a kérdések. A kérdések minden esetben egy jelenség vagy folyamat legfontosabb fogalmaira, jellemzőire, működési mechanizmusára irányulnak.

Testnevelés

A vizsga típusa: gyakorlati vizsga. A vizsga testnevelés tantárgyból teljes mértékben az érettségi vizsgakövetelményeknek az adott félévben/tanévben a tananyagban szereplő követelményeire épül. A testnevelés gyakorlati vizsgán a szóbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni (mivel az értékelés az egyszeri bemutatás alapján történik), tehát a testnevelés vizsgatárgy gyakorlati vizsgarészét is a szóbeli vizsgák időszakában kell lebonyolítani.

A vizsgahelyszíneket és a szóbeli vizsgák pontos időpontját minden esetben a vizsgát szervező intézmény határozza meg, valamint biztosítja a vizsga lebonyolításához a megfelelő feltételeket.

A gyakorlati vizsga megkezdése előtt 30 perc általános bemelegítésre szolgáló időt, illetve sportágváltáskor a speciális bemelegítésre 10-15 percet kell biztosítani. A segítségadást, biztosítási lehetőség szerint a vizsgázó testnevelő tanára nyújtja. Az érettségi vizsga feladataikat a tanulók a Julia fürdőben, az iskola nagy és kistornatermében és a sport udvaron mutatják be. A gyakorlati vizsga sportágankénti bemutatásának teljes időtartama 120 perc. A gyakorlati bemutatás a következő sportágakat tartalmazza: atlétika, torna, gimnasztika, labdajátékok: a kézilabda, röplabda, kosárlabda, labdarúgás közül.

Ének-zene

Az ének-zene vizsga három vizsgarészből áll össze; írásbeli, szóbeli és gyakorlati részekből. A vizsga ének-zene tantárgyból teljes mértékben az érettségi vizsgakövetelményeknek az adott félévben/tanévben a tananyagban szereplő követelményeire épül.

Az írásbeli feladatnál egy négysoros magyar népdal betű, vagy számkottáját kell átírni a menzurális hangjegyírás szabályainak megfelelően ötvonalas kottarendszerbe. A feladat elvégzéséhez csak ceruza használható. Időtartama maximum 20 perc, a kapható pontszám 30 pont.

A szóbeli vizsgán tíz tételből kell egyet húznia a vizsgázónak, melyekből kettő a népdalelemzés, három a műzeneelemzés, illetve zenei fogalmak, míg a többi öt a különböző zenetörténeti korok témakörét öleli föl. Felelési idő maximum 10 perc, a kapható pontszám 40 pont.

A gyakorlati részben a vizsgázónak a tanult dalokból egy maga által összeállított, (legalább 10 népdalból vagy műdalból álló listából) a vizsgabizottság választása alapján egy éneket el kell énekelnie. Az értékelés szempontjai. Stílszerű előadásmód, dallami és ritmusbeli pontosság. A maximális elérhető pontszám 30 pont.

Digitális kultúra

A digitális kultúra vizsga egy feladatlapon szereplő feladatok gyakorlati megoldásából áll. Időtartama 60 perc.

A gyakorlati feladatlap tartalmi jellemzői az alábbiak:

- Legalább két, de legföljebb három (egyenként esetleg több részből álló) feladatból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév legfontosabb fejezeteinek legalább 75 %-át érinti.
- A feladatok közül egy feladat egy összetett problémamegoldást ellenőriz. A másik (vagy másik két) feladat pedig a vizsga tárgyát képező időszak legfontosabb feladattípusaiból könnyebb feladat megoldását várja el (rutinfeladatok).
- Az emelt óraszámú informatika tagozatos osztályokban az adott tanév tananyagától függően elméleti számonkérést is tartalmaz.

A következő segédeszközöket lehet használni a gyakorlati vizsgán: számítógép, vonalzó.

Mozgóképkultúra és médiaismeret

A vizsga írásbeli, és a tantárgynak a helyi tantervben előírt tananyagát kéri számon. A feladatlap egy rövid válaszokat igénylő részből és egy röviden kifejtendő esszéből áll. A rövid választ igénylő kérdések a média, - és filmelméleti alapfogalmak ismeretét kéri számon. Az esszében a média működésével és médiaszövegek jellemzésével kapcsolatos kérdést kell 15-20 sorban kifejteni.

A vizsga időtartama: 60 perc

A vizsgán elérhető pontszám: 50 pont

Vizuális kultúra

Az írásbeli vizsga öt feladatból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév legfontosabb művészettörténeti ismeretét érinti. A feladatok közül négy feladat a művészettörténeti ismeretek, alapfogalmak, egyszerű összefüggések ismeretét ellenőrzi, egy feladat pedig a vizsga tárgyát képező időszak építészeti, szobrászati, festészeti, vagy iparművészeti alkotásának elemző bemutatását kéri számon. Az írásbeli vizsga időtartama 60 perc, a kapható pontszám 40 pont.

Vizuális kultúra gyakorlati vizsgán hat tételből kell egyet húznia a vizsgázónak. A tétellap egy rekonstrukciós feladat szerkesztését (vetületi, axonometrikus, perspektivikus), vagy egy egyszerű tanulmányrajz elkészítését kéri látvány alapján. A gyakorlati vizsga részét képezi egy minimum öt darabból álló portfólió benyújtása a tanuló éves (fél éves) munkáiból. A gyakorlati vizsgarészre a tanuló 60 pontot kaphat, ebből 20 pont a benyújtott portfólió maximális pontszáma. A gyakorlati vizsgához szükséges eszközök: A4-es rajzlap, puha grafit, körző, egy derékszögű és egy bármilyen vonalzó.

3.14. Az iskola írásbeli, szóbeli beszámoltatásának, az ismeretek számonkérésének rendje

Az iskolai számonkérés formái az alábbiak:

A, Írásbeli számonkérés

- az előző óra vagy maximálisan az utolsó három óra tananyagából
- érintheti az osztály egyes tanulóit vagy egészét,
- a röpdolgozat előzetes bejelentése nem kötelező,

- a röpdolgozatra a tanuló egy osztályzatot kap.

Témazáró dolgozat egy vagy több átfogó témakör anyagából:

- jellemzően az osztály egészét érinti,
- a témazáró dolgozat előzetes bejelentése a dolgozat íratását megelőzően legalább egy héttel korábban kell, hogy megtörténjen,
- a témazáró dolgozatra a tanuló az SZMSZ-nek megfelelően egy osztályzatot kap, de az átlagszámításnál súlyozottan számít.

Az iskolai dolgozatok további szabályait házirendünk tartalmazza.

Iskolánkban kiemelt hangsúlyt kívánunk helyezni diákjaink rendszeres szóbeli feleltetésére is, mert célunk diákjaink szóbeli kommunikációjának fejlesztése.

B, Szóbeli számonkérés

- az előző óra, vagy maximálisan az utolsó 3 óra tananyagából
- érintheti az osztály egyes tanulóit vagy egészét
- előzetes bejelentése nem kötelező
- szóbeli feleletére a tanuló egy osztályzatot kap

A tanulók értékelése

A tanulók értékelése a szaktanárok és a nevelőtestület feladata. A szaktanárok rendszeresen mérik a tanulók teljesítményét, és osztályzatokkal értékelik azt. Általánosan elvárható, hogy a tanuló rendelkezzen a reális értékeléshez szükséges megfelelő óraszámú érdemjeggyel.

A rendszeres osztályozás egyik feladata a tanulási hibák és hiányosságok feltárása, amely lehetővé teszi a javítást és pótlást. A másik fontos célja a tanuló, a tantestület és szülő tájékoztatása az elért eredményekről.

A pedagógiai értékeléshez szükséges adatokat különböző módszerek segítségével gyűjtjük össze, például feleltetéssel, megfigyeléssel, feladatlapos felméréssel. Az írásbeli feladatok kapcsolódnak az adott tananyaghoz. Egy-egy fejezet lezárását rendszerint írásbeli számonkérés követi.

Bemeneti diagnosztikai, feltáró mérést alkalmazunk a 9. évfolyamon magyar nyelv, matematika és idegennyelv tantárgyakból, melynek célja a tanulók képességeinek feltérképezése, majd figyelembe véve a leoptimalisabb tanulói csoportok kialakítása, illetve a felzárkóztatás, tehetséggondozás tervezése.

A lezáró-minősítő értékelést a tanulási folyamat nevezetes szakaszainak befejezésekor alkalmazzuk (tanítási témák vége). A minősítő értékelés során globális képet adunk a tanulóról: arról, hogy egy-egy tanulási periódus végén milyen mértékben tett eleget a neveltségi és tanulmányi követelményeknek.

Legjelesebb szummatív értékelési aktusok a következők:

- az évközi osztályozás,
- a félévi értesítő,
- az év végi bizonyítvány,

- az érettségi vizsga.

Osztályozási gyakorlatunk az ötfokozatú skálán való értékelésen alapul, miszerint 5= jeles, 4=jó, 3=közepes, 2=elégséges, 1=elégtelen.

3.15 Fejlesztési feladatok és követelmények az emelt szintű oktatásban

Iskolánkban először a 11. évfolyamon van lehetőség a fenntartóval történő egyeztetést követően kialakított érettségi előkészítő választására. Az érettségi előkészítők szervezésekor tudatosan pályaorientációs tevékenységgel segítjük a tanulók választását a sikeres emelt szintű érettségi letétele és a sikeres továbbtanulás érdekében. A 10. évfolyam végén a diákok a szülők bevonásával, az általuk aláírt nyilatkozattal, a szaktanárral konzultálva döntenek az emelt szintű érettségi előkészítők választásáról. Az emelt szintű oktatás figyelembevételével egy vagy két érettségi előkészítőt ajánlunk a diákoknak. Az emelt szintű többletórák tananyagának meghatározásakor a Nemzeti alaptantervben meghatározott követelményeket vettük figyelembe.

Célul tűzzük ki, hogy diákjaink több tárgyból is jelentkezhessenek emelt szintű oktatásra, minden esetben különös figyelmet fordítunk arra, hogy minden tantárgyból fejlődjenek a tanulók feladatmegértési szintje, szintetizáló képessége, problémamegoldó képessége, az eredmények interpretálásának képessége, aminek majd a felsőoktatásban is hasznát veszi.

3.16. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Elsőrendűen fontosnak tartjuk, hogy diákjaink szellemi terhelése az optimálisához közelítsen. Ennek érdekében nem elegendő az iskolai tanítási órákon való aktív vagy passzív részvétel. Szükségesnek tartjuk, hogy tanulóink számára rendszeresen önálló otthoni felkészülésre alkalmas írásbeli és szóbeli feladatokat határozzunk meg.

A tanítási órákon jellemzően rendszeres otthoni szóbeli feladatot határozzunk meg, amelyet a tanítási órát tartó pedagógusaink egyértelműen közölnek. A szóbeli felkészülés céljából meghatározott feladatokat a következő tanítási órákon szóbeli, esetenként írásbeli számonkérési formában, illetőleg frontális számonkéréssel ellenőrizzük. A szóbeli feladatok mellett a legtöbb tantárgyból rendszeresen írásbeli házi feladatokat határozzunk meg, amelyet tanulóinknak általában a következő tanítási órára kell elkészíteniük. Az írásbeli feladatok speciális csoportját alkotják egyes tantárgyak olyan feladatai, amelyek hosszabb előkészületeket igényelhetnek, pl. olvasónapló írása, fél oldalt meghaladó idegen nyelvi fordítási feladat, alkotómunkát igénylő művészeti alkotás elkészítése. Ezekre a tevékenységi formákra általában több időt biztosítunk, mint két tanítási óra között eltelt időtartam. A hétvégi időszakra is jelölünk ki írásbeli és szóbeli házi feladatot, de ennek mértéke, terjedelme nem haladhatja meg a hétköznapiakon is szokásos mértéket.

A szóbeli és írásbeli házi feladatok meghatározásakor a következő elveket követjük:

Egy-egy tantárgyból annyi szóbeli és írásbeli házi feladatot jelölünk ki, amennyi egy átlagos diák képességét és munkabírását veszi alapul.

A hosszabb időráfordítást igénylő házi írásbeli feladatokat (házi dolgozat stb.) legalább egy héttel az elkészítési időpont előtt kijelöljük.

A tanítási szünetek időtartamára (nyári, őszi, téli és tavaszi szünet, többnapos ünnepek) nem

adunk az átlagos mennyiséget meghaladó írásbeli és szóbeli házi feladatot.

Minden pedagógus köteles figyelembe venni, hogy a tanulónak egy-egy tanítási napra több tantárgyból is készülnie kell.

Az otthoni felkészülést segítőként alkalmazzuk a XXI. századi infokommunikációs platformokat (Google Classroom, KRÉTA).

3.17 Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításának a terve

Iskolánk az ifjúság-egészségügyi szolgálattal szorosan együttműködve törekszik a tanulók egészségügyi ismeretei széleskörűen bővíteni.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy a diákok ismerjék az elsősegélynyújtás és legfőképp az újraélesztés alapszintű feladatait, ezért nagy hangsúlyt helyezünk az elsősegély-nyújtási ismeretek oktatására.

A képzés felmenő rendszerben a 10. évfolyamban kezdődik és az osztályfőnöki órák keretein belül zajlik.

A tematika összeállítása és az ismeretek átadása az iskolai védőnő koordinálásával történik. Elsősegély-nyújtási ismeretek oktatásának rendje, illetve tartalma:

- Helyszínbiztosítás, mentőértesítés szempontjai, légút biztosítás, újraélesztés lépései
- Alapszintű újraélesztési feladatok gyakorlása Ambubabán
- Speciális sérülések, illetve törés, ficam ellátása, különböző fektetési módok és speciális műfogások
- Mérgezések fajtái, ellátásuk, sebellátás, égés, fagyás, vérzés ellátása, vérzéscsillapítás.

3.18 Közösségi szolgálattal kapcsolatos feladatok

3.18.1 A közösségi szolgálat területei

A 20/2012. EMMI rendelet 133.§-a értelmében a közösségi szolgálat egészségügyi, szociális és jótékonyági, oktatási, kulturális és közösségi, környezet- és természetvédelmi, katasztrófavédelmi, az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idősekkel közös sport- és szabadidős területén folytatható tevékenység.

3.18.2 A közösségi szolgálat teljesítése

A közösségi szolgálat teljesítésének gyakorlati megvalósítása szintén a 20/2012. EMMI rendelet 133.§-a az irányadó, amely alapján a következő folyamattal írható le. Az első lépés, hogy az iskola együttműködési megállapodást köt fogadó szervezetekkel, mert az elvégzett tevékenység csak ebben a formában számolható el. A tanulókat és szülőket tájékoztatni kell a választható lehetőségekről, amelyek közül a fiatal önként választhatja ki azt a helyet, tevékenységet, amely számára a legvonzóbb, leghasznosabb, amelyhez kellően motivált. Az iskola komoly szerepet kap a közösségi szolgálat megszervezésében, de a törvény szerint nem kell felügyeletet, kíséretet biztosítani a közösségi szolgálathoz, csak abban az esetben, ha a fogadó szervezettel kötött megállapodásban ezt feltételként rögzítik. Miután a közösségi szolgálat tanórai keretek között nem, csak „szabadidőben” végezhető, és ilyen indokkal a diákok nem menthető fel a másnapi számonkérések alól, célszerű a péntek délutánokat, hétfőket, szüneteket igénybe venni erre a

tevékenységre.

A 9-11. évfolyamos tanulók számára lehetőség szerint három évre arányosan elosztva kell teljesíteni a legalább 50 órás közösségi szolgálatot. Ettől indokolt esetben a szülő kérésére el lehet térni.

Az ötven órán belül 5 órás felkészítő és 5 órás záró foglalkozás tartható. Egy órán 60 perces közösségi szolgálati idő értendő (az utazás nem számítható bele), alkalmanként 1-3 órás időkeretben végezhető. Figyelembe kell venni, hogy 18 éves kor alatt 14 óra pihenőidőt kell két nap között biztosítani, 16 éves kor alatt naponta 3, hetente 12 órát tevékenykedhet, 16-18 éves kor között napi 4 és fél, heti 18 órát tevékenykedhet a tanuló. A tanulók egyénileg vagy csoportosan is végezhetik a választott tevékenységet.

3.18.3 A közösségi szolgálat dokumentálása

A tanulói teljesítések dokumentálása az iskola feladata. Az osztályfőnök a KRÉTA naplóban, törzslapon és a bizonyítványban rögzíti a teljesített órák számát. Akkor kezdheti meg a rendes érettségi vizsgáit a tanuló, ha a bizonyítványában szerepel az 50 óra közösségi szolgálat igazolása, amelyet az iskola igazgatója állíthat ki. A tanulók adminisztrációs kötelezettsége abban nyilvánul meg, hogy jelentkezési lapot töltenek ki, amely tartalmazza a szülő beleegyező nyilatkozatát is, illetve közösségi szolgálati naplót vezetnek, a teljesítéseiket az iskola által biztosított dokumentáló lapon igazolják.

A közösségi szolgálat intézményi megvalósítását a működést alapvetően meghatározó dokumentumokban is rögzíteni kell: a Szervezeti Működési Szabályzatban, a Pedagógiai Programban, a Házirendben. A közösségi szolgálat dokumentumaira az iratkezelés szabályai vonatkoznak.

3.19. Kulcskompetenciák

3.19.1 Kommunikációs kompetenciák

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- verbális és nonverbális kommunikációs képesség
- funkcionális nyelvtan
- életkori sajátoságnak megfelelő nyelvi ismeretek
- hallott és olvasott szöveg értése és szövegalkotása
- különböző típusú szövegekben valótájékozódás
- információk feldolgozása
- segédeszközök megfelelő használata (könyvtárhasználat, digitális technika, média, stb.)
- érvelés képessége

- empatiszus képesség
- esztétikai érzék
- kíváncsiság
- tantárgyra jellemző szaknyelvhasználat

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően.

Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (KER) szerinti legalább B1 szintű nyelvtudás elsajátítása a 12. évfolyam végén az első idegen nyelv terén olyan elvárásaként jelenik meg, melyre az idegen nyelv belépésének első évfolyamától kezdve tudatosan és szisztematikusan kondicionálni kell a tanulókat.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókinccs
- funkcionális nyelvtan
- nyelvi stílusok ismerete
- szóbeli interakciók főbb típusainak ismerete
- az idegen nyelv nyelvtani szerkezetének és rendszerének ismerete
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása

3.19.2 Matematikai gondolkodási kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is.

E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodáshoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést alkalmazására.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő segédeszközök használata
- az igazság tisztelete
- a dolgok logikus okának (kauzalitás) és érvényességének megkeresése
- mindennapokban használható tudás
- problémamegoldó készség

- lényeglátás
- kíváncsiság
- egyénileg, társsal és csoportban való munkálkodás
- kreativitásanalízis –szintézis
- matematikai fogalmak ismerete
- alapvető törvényszerűségek nyomon követése: az egyes elméleti modellek igazolása a mindennapi életből merített empirikus tapasztalatok útján
- összefüggések felismerése
- tudjon érvelni, követni és értékeln tudja az érvelése folyamatát
- tudja megindokolni matematikai úton az eredményeket
- bizonyítások megértése
- matematikai eszköztudás szerepe a természettudományi és műszaki életpályára való szocializálás terén
- matematikai kommunikációs készség

3.19.3 Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának.

E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

A természettudományos nevelés és oktatás terén a témaanyagok gyakorlatközpontú, a tanulók életkori sajátosságaihoz adekvát módon illeszkedő megközelítése hozzájárul a motiváció hatásosabb felkeltéséhez, valamint a természettudományi és műszaki életpályára történő szocializációhoz.

Mind a tehetséggondozás, mind a felzárkóztatás és a fejlesztés terepében kiemelt fontosságú a komplex eszközök használata, a módszertan és az oktatásszervezési formák változatossága, így a természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben történő fejlesztése.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- összefüggések felismerése és kifejezése
- lényeglátás
- fogalomalkotás
- esztétikai érzék
- kreativitás
- rendszerszemléletű gondolkodás az alkalmazhatóság praktikumának vonatkozásában
- logikai képességek

- rajzolósi készség
- tervezés és kivitelezés
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, a nemzetiségek és a nyelvi- vallási etnikumok szerepének értékelése, a másság elfogadása
- kíváncsiság
- környezettudatosság
- környezet- és természetvédelem
- egészséges életvitel
- nemzeti tudat megalapozása
- európai azonosságtudat
- egyetemes kultúra
- az egyén legyen képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során
- bepillantás a jelen főbb kutatási tevékenységeibe
- gyakorlatias módon tudja a tudását felhasználni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében
- legyen kritikus az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben.

3.19.4 Digitális kompetencia

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- eszközök megismerése, használata
- szövegszerkesztési ismeretek
- információkeresés és -kezelés
- kritikai gondolkodás az innováció területén
- kreativitás
- munka világában való eligazodás
- élethosszig tartó tanulás

3.19.5 A tanulás kompetenciái

Minden műveltségi területen a hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitaróan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- motiváció
- saját tanulási stratégia megismerése és alkalmazása
- önismeret
- önértékelés, illetve mások objektív értékelése
- figyelem
- segédeszközök használata

3.19.6 Személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felőleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- egészséges életvitel
- mentális egészség
- magatartási szabályok alkalmazása
- kommunikációs képesség
- empátia
- problémamegoldó képesség
- európai tudat
- a nemzeti öntudat helyes értelmezése, mely a más népekkel, elsősorban a vallási-nyelvi etnikumokkal, nemzetiségekkel is toleráns és tárgyilagos megítélésen alapuló magatartást magába foglalja
- stressz és frusztráció kezelése
- változások iránti fogékonyság
- együttműködés
- magabiztosság
- érdeklődés
- személyes előítéletek leküzdése
- az egyén cselekvési lehetőségei a diktatúra, az elnyomás kényszerpályáján: az etikailag vállalhatatlan, megalkuvó magatartás soha el nem évülő bűn nemzetünk és emberségünk ellen
- kompromisszumra való törekvés

3.19.7 Munkavállalói és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgzó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek
- kihívások felismerése, értelmezése
- a gazdaság működésének átfogóbb megértése
- a pénz világában való tájékozódás
- a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeinek ismerete
- tervezés, szervezés, irányítás
- vezetés
- delegálás
- az elemzés
- a kommunikálás
- a tapasztalatok értékelése
- kockázatfelmérés és -vállalás
- egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés

3.19.8 Kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság kompetenciája

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, mely minden műveltségterületen jelentkezik.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

A művészi-alkotói szabadság korlátjaként jelenik meg mások jogai, a nemzet és az emberiség elleni, azzal megalkuvó vagy tevélegesen közösséget vállaló magatartás elítélése és etika alapú megítélése, különösképpen a XX. századi totális diktatúrákkal kapcsolatban.

A magyar nyelv és irodalom műveltségterületen különösen az irodalom, a dráma, a művészetek műveltségterületen a zene, a vizuális művészetek, a tárgyak, épületek, terek kultúrája, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó s a mozgókép fontosságának elismerése.

4. HELYI TANTERV

Készült az Oktatási Hivatal által közzétett A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók alapján, a kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára, az irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához, illetve a szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók oktatásához figyelembevételével.

A szabadon tervezhető órák számával az egyes tantárgyak óraszámát megemeltük, azzal a céllal, hogy az ismeretek gyakorlására több idő jusson.

A bizonyítványban, törzslapban és osztálynaplóban szereplő tantárgyak elnevezése a helyi tantervben

Bizonyítványban, törzslapban, osztálynaplóban	Helyi tantervben
Magyar nyelv	Magyar nyelv
Irodalom	Irodalom
Történelem	Történelem
Angol nyelv	Idegen nyelv
Német nyelv	Idegen nyelv
Orosz nyelv	Idegen nyelv
Spanyol nyelv	Idegen nyelv
Matematika	Matematika
Digitális kultúra	Digitális kultúra
Fizika	Fizika
Kémia	Kémia
Biológia	Biológia
Földrajz	Földrajz
Ének-zene/Művészetek	Ének-zene
Vizuális kultúra	Vizuális kultúra
Testnevelés	Testnevelés
Mozgóképkultúra- és médiaismeret	Mozgóképkultúra és médiamediaismeret
Drámajáték	Drámajáték ²
Állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek
Honvédelmi alapismeretek	Honvédelmi alapismeretek ³

² A 2023/2024-es tanévben induló 9. évfolyamtól felmenő rendszerben a tantárgy elnevezése: „Dráma”

³ A 2022/2023-as tanévtől felmenő rendszerben.

4.1. A helyi tanterv óraszámai a NAT 2020 alapján

Az ének-zene képzés óraterve				
Tantárgy	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	5	5
Matematika	3	3	4	4
Történelem	2	3	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány			2	
Kémia	2	1		
Fizika	3	2		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
1. idegen nyelv	3	3	4	4
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek			(1)	
Ének-zene	4	4	4	4
Vizuális kultúra	1	1		
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	1	2	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötött célú / előkészítő			4	4

A dráma képzés óraterve				
Tantárgy	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4+2 dráma	4+2 dráma	5+2 dráma	5+2 dráma
Matematika	3	3	4	4
Történelem	2	3	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány			2	
Kémia	2	1		
Fizika	3	2		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
1. idegen nyelv	3	3	4	4
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek			1	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		

Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	1	2	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötött célú / érettségi előkészítő			4	4
A testnevelés képzés óraterve				
Tantárgy	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	5	5
Matematika	3	4	4	4
Történelem	3	3	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány			2	
Kémia	2	1		
Fizika	3	2		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
1. idegen nyelv	3	3	4	4
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek			1	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	1	2	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötött célú / érettségi előkészítő			4	4

A honvéd kadét közismereti képzés óraterve				
Tantárgy	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	5	5
Matematika	3	4	4	4
Történelem	3	3	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány			2	
Kémia	2	1		
Fizika	3	2		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
1. idegen nyelv	3	3	4	4
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek			1	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		

Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	1	2	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Honvédelmi alapismeretek	1	1	2	2
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötött célú / érettségi előkészítő			4	4
A haladó nyelvi képzés óraterve				
Tantárgy	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	5
Matematika	3	3	4	5
Történelem	2	3	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány			2	
Kémia	2	1		
Fizika	3	2		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
1. idegen nyelv	6	6	7	4
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek			1	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	1	2	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötött célú / érettségi előkészítő			4	4

A informatika képzés óraterve				
Tantárgy	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	5
Matematika	3	4	4	4
Történelem	2	3	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány			2	
Kémia	2	1		
Fizika	3	2		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
1. idegen nyelv	3	3	4	4
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek			1	

Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	4	4	4	4
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötött célú / érettségi előkészítő			4	4

A természettudományos képzés óraterve

Tantárgy	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	5
Matematika	3	3	4	4
Történelem	2	3	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Kémia	3	4	4	2+2 (kötött célú)
Fizika	3	2		
Biológia	4	3	3+2 (kötött célú)	3+2 (kötött célú)
Földrajz	2	1		
1. idegen nyelv	3	3	4	4
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek			1	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	1	2	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötött célú / érettségi előkészítő				

A kezdő nyelvi képzés óraterve

Tantárgy	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	5	5
Matematika	3	4	4	4
Történelem	2	3	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány			2	
Kémia	2	1		
Fizika	3	2		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
1. idegen nyelv	5	5	7	6
2. idegen nyelv	3	3	3	3

Művészetek			1	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	1	2	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötött célú / érettségi előkészítő			4	4

4.2. A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, a tankönyv térítésmentes igénybevételének biztosítása

Az iskolai tankönyvellátás rendjét az érvényes jogszabályok alapján az igazgató határozza meg. A pedagógusok a hivatalos tankönyvjegyzék alapján kiválasztják a tantárgyanként alkalmazandó tankönyveket és taneszközöket. A tankönyvfelelős a jogszabályokban meghatározott határidőig elkészíti a tankönyvrendelést.

A tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyvek valamennyi tanuló részére az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint biztosítandók.

A munkaközösség előzetes egyeztetése és döntése alapján az egyes évfolyamokon, illetve csoportokban ugyanazt a tankönyvet kell használni. Tanév közben a tankönyvek és tanulmányi segédletek nem változtathatók meg.

Az iskolai tankönyvellátásra az 1. pontban felsorolt jogszabályok az irányadóak, az iskola figyelemmel kíséri és alkalmazza a mindenkori hatályos módosításokat.

Az iskolába beiratkozó valamennyi tanuló és szülő tájékoztatást kap a hagyományos iskolai egyenruháról és egységes sportfelszerelésről, melyeknek beszerzése kötelező.

A tankönyvek és tanulmányi segédletek, valamint a ruházati és más felszerelések meghatározásakor a tantervi követelmények megvalósíthatóságát és a takarékoságot egyaránt szem előtt kell tartani.

Taneszközök és felszerelések jegyzéke

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete előírja a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeit és felszereléseit, melynek esetleges módosításait intézményünk figyelemmel kíséri és annak megfelelően alkalmazza is azokat.

4.3. Pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A gimnázium 9-12. évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata- a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalatai megalapozása
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, a tantárgyak eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani,
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban,
- a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük,
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével,
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával, a mentális képességek célirányos fejlesztésével, az önálló tanulás és az önművelődés alapozásával,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulás szervezési módokat.

4.4. Választható tantárgyak

A tanuló részvétele szempontjából a tanítási óra lehet kötelező és szabadon választható tanítási óra.

Ha a tanulót – kérelmére – az iskola felvette a szabadon választott tanítási órára, a tanév végéig, illetve, ha a tanév vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni. Erről a tényről – a szabadon választott tanítási órára történő jelentkezés előtt – a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét írásban tájékoztatni kell.

A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát. A szülőnek és a tanulónak írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.

Ha az iskola helyi tantervében meghatározott tananyag elsajátítása, a követelmények teljesítése csak a szabadon választott tanítási órákon való részvétellel teljesíthető, az iskolába történő beiratkozás a szabadon választott tanítási órákon való részvétel vállalását is jelenti, feltéve, hogy erre a tanuló és a kiskorú tanuló szülőjének figyelmét a felvételi tájékoztatóban, továbbá a beiratkozás előtt írásban felhívták.

Az iskolának minden év március 31-ig fel kell mérnie, hogy hány tanuló, milyen szabadon választott tanítási órán kíván részt venni. A tanulónak, illetve kiskorú tanuló esetén a szülőnek

írásban kell bejelentenie, ha a tanuló a következő tanítási évben nem kíván részt venni a szabadon választott tanítási órán, illetve jelentkezni kíván a szabadon választott tanítási órára.

Az iskola igazgatója elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak, továbbá tájékoztatást ad az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről is. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat véleményét.

A tanuló ezt követően adhatja le a tantárgy megválasztásával kapcsolatos döntését. Ha a tanuló iskolakezdés, illetve iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, felvételi kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit a középiskola igazgatójával, illetve az igazgató által kijelölt pedagógussal.

A tanuló az igazgató engedélyével módosíthatja választását május 31-ig. A tanulót e jogáról írásban tájékoztatni kell.

Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. A szülő ezt a jogát az évtől kezdődően, amelyben gyermeke a tizennegyedik életévét eléri – ha a gyermek nem cselekvőképtelen –, gyermekével közösen gyakorolhatja.

A tantárgyválasztással, annak módosításával összefüggő eljárási kérdéseket az iskola házirendje szabályozza.

4.5. Választható érettségi vizsgatárgyak

Az érettségi vizsgák szervezésénél, a vizsgatárgyak megválasztásánál a 100/1997. (VI.13.) Kormányrendeletben megfogalmazott érettségi vizsgaszabályzat az irányadó.

Az érettségi vizsga egyes vizsgatárgyaiból középszinten és emelt szinten tehető érettségi vizsga.

Az érettségi vizsgán a vizsgázónak négy kötelező és legalább egy kötelezően választott vizsgatantárgyból kell vizsgát tennie.

A vizsgázó emellett további szabadon választott tantárgyakból is vizsgázhat.

Kötelező vizsgatantárgyak:

Magyar nyelv és irodalom
Történelem
Matematika
Idegen nyelv (angol/német/országi/spanyol)

Kötelezően és szabadon választható vizsgatantárgyak:

Idegen nyelv
Biológia
Földrajz
Kémia

Fizika
 Digitális kultúra
 Testnevelés
 Ének-zene
 Vizuális kultúra
 Mozgóképkultúra és médiaismeret
 Honvédelmi alapismeretek
 Állampolgári ismeretek
 Dráma⁴

Az iskola a következő tantárgyakból biztosítja a közép- és az emelt szintű vizsgára történő felkészítést:

Magyar nyelv és irodalom
 Történelem
 Matematika
 Angol nyelv
 Német nyelv
 Orosz nyelv
 Spanyol nyelv
 Biológia
 Földrajz
 Kémia
 Fizika
 Digitális kultúra
 Testnevelés
 Ének-zene
 Vizuális kultúra
 Mozgóképkultúra és médiaismeret
 Állampolgári ismeretek
 Honvédelmi alapismeretek⁵
 Dráma⁶

Az érettségi vizsga formája:

tantárgy	középszinten	emelt szinten
magyar nyelv és irodalom	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
történelem	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
matematika	írásbeli	írásbeli és szóbeli
angol nyelv	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
német nyelv	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli

⁴ A 2023/2024-es tanévtől felmenő rendszerben, legkorábban a 2027-es tavaszi érettségi vizsgaidőszakban.

⁵ A 2022/2023-as tanévben induló 9. évfolyamtól felmenő rendszerben.

⁶ A 2023/2024-es tanévtől felmenő rendszerben, legkorábban a 2027-es tavaszi érettségi vizsgaidőszakban.

oroszl nyelv	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
spanyol nyelv	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
biológia	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
földrajz	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
kémia	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
fizika	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
digitális kultúra	írásbeli	írásbeli és szóbeli
testnevelés	gyakorlati és szóbeli	gyakorlati és szóbeli
ének-zene	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
vizuális kultúra	írásbeli és szóbeli	gyakorlati, írásbeli vagy gyakorlati, szóbeli
mozgókép-kultúra és médiismeret	írásbeli és projektmunka	írásbeli, projektmunka és szóbeli
honvédelmi alapismeretek ⁷	írásbeli és szóbeli	írásbeli és szóbeli
állampolgári ismeretek ⁸	projekt és szóbeli	<i>emelt szintű vizsga ebből a tantárgyból NEM tehető</i>
dráma ⁹	írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsga	írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsga

4.6. Középszintű érettségi vizsga témakörei

Az érettségi vizsga részei és tantárgyai

Az érettségi vizsga kötelező és választható vizsgatárgyakból áll. Az egyes tantárgyakból középszinten és emelt szinten tehető vizsga.

A vizsgázónak négy kötelező (magyar, történelem, matematika, egy idegen nyelv) és egy kötelezően választott vizsgatárgyból kell legalább középszintű vizsgát tennie.

A vizsgázó a kötelezően választott vizsgatantárgy mellett további vizsgatantárgyakat választhat (szabadon választott vizsgatantárgyak).

A vizsgázó a kötelezően és szabadon választható vizsgatárgyakat azokból a tantárgyakból választhatja, amelyekből az érettségi vizsgaszabályzat alapján vizsgát tehet.

Az érettségi vizsga lebonyolítását (jelentkezést, a vizsga menetét, a jelöltek értékelését stb.) a hatályos érettségi vizsgaszabályzatnak megfelelően szervezzük. 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet az érettségi vizsgatárgyakról.

4.6.1 Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv:

Kommunikáció

A nyelv mint kommunikáció

⁷ A 2022/2023-es tanévtől felmenő rendszerben, legkorábban a 2026-os tavaszi érettségi vizsgaidőszakban.

⁸ A 2020/2021-es tanévben induló 9. évfolyamtól felmenő rendszerben.

⁹ A 2023/2024-es tanévtől felmenő rendszerben, legkorábban a 2027-es tavaszi érettségi vizsgaidőszakban.

Pragmatika

Nyelvi és vizuális kommunikáció

A kommunikáció működése

Személyközi kommunikáció

A tömegkommunikáció

A magyar nyelv története

A nyelv mint történeti képződmény

A magyar nyelv rokonsága

Nyelvtörténeti korszakok

A magyar nyelv szókészletének alakulása

Ember és nyelvhasználat

Ember és nyelv

A jel, a jelrendszer

Általános nyelvészet

Nyelvváltozatok

Nyelv és társadalom

Nyelv és politika, nyelvművelés

A nyelvi rendszer

A nyelv mint jelrendszer

Hangtan

Alaktan és szótan

A mondat szintagmatikus szerkezete

Mondattan

A szöveg

A szöveg és a kommunikáció

A szöveg szóban és írásban

A szöveg szerkezete és jelentése

Szövegértelmezés

Az intertextualitás

A szövegtípusok

A retorika alapjai

A nyilvános beszéd

Érvelés, megvitatás, vita

Stílus és jelentés

Szóhasználat és stílus

A szójelentés
Stílus eszközök
Stílusréteg, stílusváltozat

Digitális kommunikáció

A digitális kommunikáció ismérvei
A digitális kommunikáció társadalmi aspektusai
Digitális szövegtípusok
Digitális szemléltetés
Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában

Irodalom:

Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők:

Ady Endre
Arany János
Babits Mihály
Herczeg Ferenc
Jókai Mór
József Attila
Kosztolányi Dezső
Mikszáth Kálmán
Petőfi Sándor
Vörösmarty Mihály

Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig. Választható szerzők:

Janus Pannonius
Balassi Bálint
Zrínyi Miklós
Mikes Kelemen
Csokonai Vitéz Mihály
A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése
A reformáció világi irodalma
A barokk irodalma
Népszerű világi költészet a 17-18. században: a kuruc kor lírája

Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából. Választható szerzők:

Berzsenyi Dániel
Gárdonyi Géza
Illyés Gyula
Juhász Gyula
Karinthy Frigyes

Kölcsey Ferenc
Krúdy Gyula
Márai Sándor
Mikszáth Kálmán
Móricz Zsigmond
Nagy László
Örkény István
Pilinszky János
Radnóti Miklós
Szabó Lőrinc
Szabó Magda
Tóth Árpád
Weöres Sándor

A fenti lista bővíthető egy, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.

Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból:

Áprily Lajos
Dsida Jenő
Gion Nándor
Kányádi Sándor
Kovács Vilmos
Reményik Sándor
Sütő András
Tamási Áron
Wass Albert

A fenti lista bővíthető egy, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.

Művek a kortárs magyar irodalomból:

Kortárs műalkotás: a mindenkori vizsga előtti utolsó harminc évben keletkezett (írt, bemutatott, megjelent) irodalmi alkotás.

Művek a világirodalomból:

Választható korok és művek a világirodalomból a líra és epika tárgyköréből

Színház és dráma:

Szophoklész egy műve
Shakespeare egy műve
Molière egy műve
Katona József: Bánk bán
Madách Imre: Az ember tragédiája
Egy 19. századi dráma: Ibsen, Csehov

Örkény István egy drámája
Egy 20. századi magyar dráma

Az irodalom határterületei VAGY Regionális irodalom:

Egy jelenség vagy szerző vagy műfaj vagy műalkotás elemző bemutatása a lehetséges témák egyikéből.

4.6.2 Történelem

1. Az ókor

Az athéni államszervezet és működése a demokrácia virágkorában

A görög és a római építészet

A zsidó monoteizmus

A kereszténység kialakulása, tanai, elterjedése

2. A középkor

Mohamed tanításai és a Korán; az arab hódítás és feltartóztatása Európában

Az uradalom, a földbirtokosok és jobbágyok kötelességei és jogai

A középkori város és lakói, a város kiváltságai, a céhek, a helyi és távolsági kereskedelem

Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, a szerzetesség Európában és az Árpád-kori Magyarországon

Román, gótikus és reneszánsz építészet – európai és magyar példák

A honfoglalás okai és menete, a kalandozások/támadó hadjáratok

Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége, a földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet

IV. Béla uralkodása: tatárjárás és újjáépítés

Az Aranybulla legfontosabb elemei

A királyi hatalom újbóli megszilárdítása Anjou I. Károly idején, a visegrádi királytalálkozó

Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János és Hunyadi Mátyás törökellenes harcai

Hunyadi Mátyás: a központosított királyi hatalom, jövedelmek és kiadások, birodalomépítő tervek

3. A kora újkor

A portugál és spanyol felfedezések, a korai kapitalizmus (árforradalom, manufaktúrák, bankok és tőzsde, a jobbágyrendszer átalakulása)

A reformáció, a protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése Európában és Magyarországon

Az ellenreformáció, a katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon

A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás

Az ország három részre szakadása; a várháborúk (1541–1568)

Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete

A Rákóczi-szabadságharc okai, céljai, fordulópontjai és a szatmári béke

Magyarország újranevesítése és újranevesítése

A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése

A felvilágosodás államelméletei; az Emberi és polgári jogok nyilatkozata

Mária Terézia és II. József reformjai

4. Az újkor

Új eszmék: liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus

Az ipari forradalom első hulláma: textilipar, közlekedés, gyárpar

A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye, a jobbágykérdés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programja és vitája

A pesti forradalom és az áprilisi törvények

A szabadságharc főbb eseményei: harc a dinasztíával és a nemzetiségekkel, tavaszi hadjárat. Függetlenségi nyilatkozat, a szabadságharc leverése

Az ipari forradalom második hulláma: kutatás és fejlesztés, közlekedés, vegyipar, gépipar, elektronika – a világban és Magyarországon Gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika a dualista Magyarországon

A szocializmus eszméje (marxizmus)

A polgári nemzetállam jellemzői, alkotmányosság és jogegyenlőség Németország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján

A kiegyezés okai, a közös ügyek, a magyar államszervezet

Etnikai viszonyok, zsidó emancipáció, cigányok/romák Magyarországon a dualizmus korában

5. A világháborúk kora

A háború jellemzői, hadviselő felek – Magyarország részvétele a háborúban

A forradalmi átalakulás kísérlete, tanácsköztársaság, ellenforradalom Magyarországon 1918–1920-ban

A trianoni békediktátum születése, tartalma és következményei

A nemzetiszocialista Németország A kommunista Szovjetunió

Politikai és gazdasági konszolidáció Magyarországon az 1920-as években

Oktatás és kultúrpolitika Magyarországon

A második világháború kitörése, hadviselő felek, a világháború jellemzői (háborús bűnök, polgári célpontok és lakosság elleni erőszak, hátszág, ellenállás)

A területi revízió lépései, az ország hadba sodródásának folyamata

A zsidóság jogfosztásának folyamata és a holokauszt Európában és Magyarországon

Német megszállás, nyilas diktatúra – a hadszíntérré vált ország, deportálások a Szovjetunióba

6. A hidegháború kora

A szovjet–amerikai szembenállás, a két Németország létrejötte, a két világrend jellemzői

Németország újraegyesítése, a Szovjetunió felbomlása, a kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában

A Rákosi-diktatúra: a pártállam, a terror, egyházüldözés, koncepciók perek, államosítás és kollektivizálás, erőltetett iparosítás, propaganda és mindennapok a diktatúra idején

A forradalom okai és céljai a kormánypolitika változásai, a szabadságharc és leverése, a megtorlás

A pártállam, a tévesztés, a tervgazdaság, a kultúrpolitika, az elnyomás változó formái – a kádári alku

A rendszerváltás (1989–1991) A piacgazdaságra való áttérés, gazdasági szerkezetváltás, privatizáció, a külföldi tőke szerepe, a külkereskedelem átalakulása

7. A jelenkor

Az Európai Unió főbb szervei és működésük

Demográfiai változások, a népmozgások irányai a világban és Magyarországon 1945-től napjainkig

Az Alaptörvény, a hatalmi ágak és intézményeik, az önkormányzatok és a választási rendszer
A határon túli magyarok helyzete napjainkban (demográfia, asszimiláció, autonómia, oktatás)
A magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzete napjainkban (demográfia, kisebbségi jogok, oktatás)

A fenti témakörök elsajátítása után írásbeli és szóbeli érettségi vizsgát tesznek a tanulók

4.6.3 Élő Idegen nyelvek (angol/német/orosz/spanyol)

A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (KER) szerinti legalább B2 szintű nyelvtudás elsajátítása a 12. évfolyam végén az első idegen nyelv terén olyan elvárásként jelenik meg, melyre az idegen nyelv belépésének első évfolyamától kezdve tudatosan és szisztematikusan kondicionálni kell a tanulókat.

Az érettségi vizsga tartalmi részét az alább felsorolt témakörök képezik, azaz a feladatok minden vizsgarészben tematikusan ezekre épülnek. Ez a lista az érettségi vizsga általános követelményeiben felsorolt témakörök részletes kifejtése középszintre.

Személyes vonatkozások, család

A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)

Családi élet, családi kapcsolatok

A családi élet mindennapjai, otthoni teendők

Személyes tervek

Ember és társadalom

A másik ember külső és belső jellemzése

Baráti kör

A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel

Ünnepek, családi ünnepek

Öltözködés, divat

Hasonlóságok és különbségek az emberek között

Környezetünk

Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)

A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek

A városi és vidéki élet összehasonlítása

Növények és állatok a környezetünkben

Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?

Időjárás

Az iskola

Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)

Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka

A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága, internetes böngészés

Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

A munka világa

Diákmunka, nyári munkavállalás
Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

Életmód

Napirend, időbeosztás

Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)

Étkezési szokások a családban

Ételek, kedvenc ételek

Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben

Gyakori betegségek, sérülések, baleset

Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)

Szabadidő, művelődés, szórakozás

Szabadidős elfoglaltságok, hobbik

Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.

Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport

Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet

Kulturális és sportesemények

Utazás, turizmus

A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés

Nyaralás itthon, illetve külföldön

Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése

Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai

Tudomány és technika

Népszerű tudományok, ismeretterjesztés

A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

Gazdaság

Családi gazdálkodás

A pénz szerepe a mindennapokban

Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank), online szolgáltatások igénybevétele

Kommunikációs helyzetek és szándékok

A vizsgázó az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten.

HELYZET	SZEREP
Áruházban, üzletben, piacon	vevő
Családban, családnál, baráti körben	vendéglátó, vendég, családtag
Étteremben, kávéházban, vendéglőben	vendég, egy társaság tagja
Hivatalokban, rendőrségen	ügyfél, állampolgár
Ifjúsági szálláson, campingben, panzióban, szállodában	vendég

Iskolában	tanuló, iskolatárs
Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban	vendég, látogató, egy társaság tagja
Országhatáron	turista
Orvosnál	beteg, kísérő
Szolgáltató egységekben (fodrász, utazási iroda, jegyiroda, benzinkút, bank, posta, gyógyszerár stb.)	ügyfél
Szünidei munkahelyen	munkavállaló
Tájékozódás az utcán, útközben	helyi lakos, turista
Telefonbeszélgetésben	hívó és hívott fél
Tömegközlekedési eszközökön (vasúton, buszon, villamoson, taxiban, repülőn, hajón)	utas, útitárs

4.6.4 Matematika

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

Halmazok

Halmazműveletek

Számosság, részhalmazok

Matematikai logika

Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában

Kombinatorika

Gráfok

Számelmélet, algebra

Alapműveletek

A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek

Oszthatóság

Számrendszerek

Racionális és irracionális számok

Valós számok

Hatvány, gyök, logaritmus

Nevezetes azonosságok

Arányosság

Százalékszámítás

Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek

Elsőfokú egyenletek, egyenletrendszerek

Másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek

Négyzetgyökös egyenletek

Exponenciális egyenletek

Első- és másodfokú egyenlőtlenségek

Függvények, az analízis elemei

A függvény fogalma, jellemzői

Egyváltozós valós függvények
A függvények grafikonja, függvénytranszformációk
A függvények jellemzése
Sorozatok
Számítási és mértani sorozatok
Kamatok kamat, gyűjtőjárdék, törlesztőrészlet számítás

Geometria, koordinátageometria, trigonometria

Tételek tulajdonságai
A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok
Geometriai transzformációk
Egybevágósági transzformációk
Hasonlósági transzformációk
Háromszögek tulajdonságai
Négyszögek tulajdonságai
Sokszögek tulajdonságai
Kör tulajdonságai
Térbeli alakzatok
Vektorok síkban és térben
Trigonometria
Pontok, vektorok
Egyenes egyenlete $y = mx + b$, illetve $x = c$ alakban.
Kör egyenlete
Kerület fogalma
Terület: háromszög, nevezetes négyszögek, szabályos sokszögek, kör, körcikk, körszelet és körgyűrű
Felszín, térfogat: hasáb, gúla, forgáshenger, forgáskúp, gömb, csonkagúla és csonkakúp

Valószínűség-számítás, statisztika

Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai
Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók
A valószínűség-számítás elemei

4.6.5. Digitális kultúra

Információs társadalom, e-világ

Telekommunikációs eszközök, rendszerek.
Adat, információ, jel, kód fogalma.
Információ szerzése, feldolgozása.
Az informatika fejlődéstörténete.
Az informatika etikai és jogi vonatkozásai.
Személyes adatok védelme.
Digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalma
E-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás

Digitális eszközök használata

A digitális eszközök és a számítógép főbb egységeinek megismerése
Az eszközök fejlődésének fontosabb állomásai.

Számítógépes hálózatok.
Munkavédelem és ergonómia.
A számítógépet működtető szoftverek
Operációs rendszerek funkciói, használata.
Fájlrendszer alapvető kezelése.
A digitális kártevők elleni védekezés

Mobiltechnológiai ismeretek

Mobileszközök használata
Alkalmazások telepítése, használata.
Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok célszerű használata
A célnak megfelelő alkalmazás kiválasztása, erőforrás igényének felmérése.

Szövegszerkesztés

Egy szövegszerkesztő program eszközei, használata.
Szöveges dokumentum készítése.
Képek, táblázatok, objektumok beillesztése.
Körlevélkészítés, nagyméretű dokumentumok szerkesztése.

Táblázatkezelés

Egy táblázatkezelő program eszközei, használata.
Számítások elvégzése.
Adatok rendezése, szűrése.
Képek, táblázatok, objektumok beillesztése.
Adatok, táblázatok formázása.
Diagramok készítése.

Adatbázis-kezelés

Adatbázis létrehozása, karbantartása.
Űrlapok, lekérdezések, jelentések készítése.
Alapvető műveletek, függvények használata.

Számítógépes grafika

Rajzoló, képszerkesztő és prezentációs programok használata.
Bittérképes és vektorgrafikus ábrák készítése.
Interaktív bemutatók létrehozása.

Multimédiás dokumentumok készítése

Kép, hang videó rögzítése, szerkesztése.

Online kommunikáció

Kommunikációs eszközök, alkalmazások megismerése.
Adatvédelmi és viselkedési szabályok elsajátítása.

Publikálás a világhálón

A HTML és a CSS megismerése, használata.
Weboldalak készítése, publikálása.
A forrásfelhasználás etikai és jogi követelményei.

Algoritmizálás, adatmodellezés

Algoritmus leíró eszközök.

Elemi és összetett adattípusok.

Függvények, osztályok, objektumok.

Elemi programozási tételek.

Algoritmusok számítógépes megvalósítása.

A programozás eszközei

Egy programozási nyelv és fejlesztőkörnyezet ismerete.

Programozási feladat választott programozási nyelven történő megírása.

4.6.6 Fizika

Mechanika

Newton törvényei

Newton II. törvénye

Erőlkés

Pontszerű és merev test egyensúlya

Mozgásfajták

Egyenes vonalú egyenletes mozgás

Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás

Összetett mozgások

Periodikus mozgások

Az egyenletes körmozgás

Mechanikai rezgések

Mechanikai hullámok

Munka, energia

Folyadékok és gázok mechanikája

Termikus kölcsönhatások

Állapotjelző, termodinamikai egyensúly

Hőtágulás

Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)

Az ideális gáz kinetikus modellje

Energiamegmaradás hőtani folyamatokban

Termikus, mechanikai kölcsönhatás

A termodinamika I. főtétele

Körfolyamatok

Kalorimetria

Halmazállapot-változások Olvadás, fagyás

Párolgás, lecsapódás Jég, víz, gőz

A termodinamika II. főtétele

Hőfolyamatok iránya

Hőerőgépek

Elektromos és mágneses kölcsönhatás

Elektromos mező

Elektrosztatikai alapjelenségek
Az elektromos mező jellemzése
Töltések mozgása elektromos mezőben
Töltés, térerősség, potenciál a vezetőkön
Kondenzátorok
Egyenáram
Elektromos áramerősség
Ohm törvénye Félvezetők
Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye
Az időben állandó mágneses mező
Mágneses alapjelenségek
A mágneses mező jellemzése
Az áram mágneses mezeje
Mágneses erőhatások
Az időben változó mágneses mező
Az indukció alapjelensége
A váltakozó áram
A váltakozó áram teljesítménye és munkája
Elektromágneses hullámok
Az elektromágneses hullám fogalma
A fény mint elektromágneses hullám
Terjedési tulajdonságok
Hullámjelenségek
A geometriai fénytani leképezés
A szem és a látás

Atomfizika, magfizika, nukleáris kölcsönhatás

Az anyag szerkezete
Az atom szerkezete
A kvantumfizika elemei
Részecske- és hullámtermészet
Az elektronburok szerkezete
Az atommagban lejátszódó jelenségek
Az atommag összetétele Radioaktivitás
Maghasadás
Magfúzió
Sugárvédelem
Elemi részek

Gravitáció, csillagászat

A gravitációs mező
Csillagászat

Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

A fizikatörténet fontosabb személyiségei
Felfedezések, találmányok, elméletek
Az ősrobbanás elmélete

4.6.7 Biológia

1. Bevezetés a biológiába

1.1. A biológia tudománya

Vizsgálati szempontok és jellemzők

Vizsgáló módszerek

1.2. Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

2.1.1. Elemek, ionok

2.1.2. Szervetlen molekulák

2.1.3. Lipidek

2.1.4. Szénhidrátok

2.1.5. Fehérjék

2.1.6. Nukleinsavak, nukleotidok

2.2. Az anyagcsere folyamatai

2.2.1. Felépítés és lebontás kapcsolata

2.2.2. Felépítő folyamatok

2.2.3. Lebontó folyamatok

2.3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)

2.3.1. Eukarióta sejtalkotók

2.3.2. Elhatárolás és összeköttetés

2.3.3. Mozgás

2.3.4. Anyagcsere

2.3.5. Oszródás

2.3.6. A sejtműködések szabályozása és a sejtek közötti kommunikáció

3. Az egyed szerveződési szintje

3.1. Nem sejtes rendszerek

3.1.1. Vírusok

3.2. Sejtes rendszerek

3.2.1. Prokarióták

3.2.2. Eukarióták Egysejtű szerveződés

3.3 Többsejtű eukarióták

3.3.1. A gombák, növények, állatok elkülönülése

Nem szövetes szerveződés

3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

3.4.1. A növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából

3.4.2. A növények szövetei, szervei Szövetek

Gyökér, szár, levél

Virág, termés

3.4.3. Az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából

3.4.4. Az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése Szövetek

Szaporodásegyedfejlődés

Viselkedés

4. Az emberi szervezet

- 4.1. Homeosztázis, rendszerszemlélet
  - 4.1.1. Homeosztázis
  - 4.1.2. Általános egészségügyi vonatkozások
- 4.2. Kültakaró
  - 4.2.1. Bőr
  - 4.2.2. A bőr gondozása, védelme
- 4.3. A mozgás
  - 4.3.1. Anatómiai alapok, vázrendszer
  - 4.3.2. Izomrendszer
  - 4.3.3. Szabályozás
  - 4.3.4. A mozgás és mozgási rendszer egészségtana
- 4.4. A táplálkozás
  - 4.4.1. Táplálkozás
  - 4.4.2. Emésztés
  - 4.4.3. Felszívódás
  - 4.4.4. Szabályozás
  - 4.4.5. Táplálkozás egészségtana
- 4.5. A légzés
  - 4.5.1. Légcsere
  - 4.5.2. Gázcsere
  - 4.5.3. Hangképzés
  - 4.5.4. Szabályozás
  - 4.5.5. A légzés és a légzőrendszer egészségtana
- 4.6. Az anyagszállítás
  - 4.6.1. A testfolyadékok
  - 4.6.2. A szöveti keringés
  - 4.6.3. A szív és az erek
  - 4.6.4. Szabályozás
  - 4.6.5. A keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
- 4.7. A kiválasztás
  - 4.7.1. A vizeletkiválasztó rendszer működése
  - 4.7.2. Szabályozás
  - 4.7.3. A kiválasztó szervrendszer egészségtana
- 4.8. A szabályozás
  - 4.8.1. Idegrendszer és érzékszervek
    - 4.8.1.1. Idegrendszer
    - 4.8.1.2. Sejtszintű folyamatok
    - 4.8.1.3. Szinapszis
    - 4.8.1.4. Az idegrendszer általános jellemzése
    - 4.8.1.5. A gerincvelő
    - 4.8.1.6. Az agy
    - 4.8.1.7. Testérző rendszerek
    - 4.8.1.8. Érzékelés
    - 4.8.1.9. Látás
    - 4.8.1.10. Hallás és egyensúlyérzés
    - 4.8.1.11. Kémiai érzékelés

- 4.8.1.12. Testmozgató rendszerek
- 4.8.1.13. Vegetatív érző és mozgató rendszerek
- 4.8.2. Az emberi magatartás biológiai/pszichológiai alapjai
  - 4.8.2.1. Kognitív folyamatok
  - 4.8.2.2. A magatartás elemei
    - 4.8.2.2.1. Öröklött elemek
    - 4.8.2.2.2. Tanult elemek
  - 4.8.2.3. Emlékezés
  - 4.8.2.4. Pszichés fejlődés
- 4.8.3. Az idegrendszer egészségtana
  - 4.8.3.1. Drogok
- 4.8.4. A hormonrendszer
  - 4.8.4.1. Hormonális működések
  - 4.8.4.2. Belső elválasztású mirigyek
  - 4.8.4.3. A hormonrendszer egészségtana
- 4.8.5. Az immunrendszer
  - 4.8.5.1. Immunitás
  - 4.8.5.2. Vércsoportok
  - 4.8.5.3. Az immunrendszer egészségtana
- 4.9. Szaporodás és egyedfejlődés
  - 4.9.1. Szaporítószervek
  - 4.9.2. Egyedfejlődés
    - 4.9.2.1. A szaporodás, fejlődés egészségtana

5. Egyed feletti szerveződési szintek

- 5.1. Populáció
  - 5.1.1. Populáció
  - 5.1.2. Környezeti kölcsönhatások
  - 5.1.3. Kölcsönhatások
    - 5.1.3.1. Viselkedésbeli kölcsönhatások
- 5.2. Életközösségek (élőhelytípusok)
  - 5.2.1. Ökológiai kölcsönhatások
  - 5.2.2. Az életközösségek jellemzői
  - 5.2.3. Hazai életközösségek
- 5.3. Bioszféra
  - 5.3.1. Globális folyamatok
- 5.4. Ökoszisztéma
  - 5.4.1. Anyagforgalom
  - 5.4.2. Energiaáramlás
  - 5.4.3. Biológiai sokféleség
- 5.5. Környezet- és természetvédelem
  - 5.5.1. Alapfogalmak
  - 5.5.2. Levegő
  - 5.5.3. Víz
  - 5.5.4. Energia, sugárzás
  - 5.5.5. Talaj
  - 5.5.6. Hulladék
- 5.6. Fenntarthatóság

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

6.1. Molekuláris genetika

6.1.1. Alapfogalmak, információáramlás

6.1.2. Mutáció

6.1.3. A génműködés

6.2. Mendeli genetika

6.2.1. Minőségi jellegek

6.2.2. Mennyiségi jellegek

6.3. Evolúció

6.3.1. Evolúciós folyamatok

6.3.2. Fajképződés és az evolúció bizonyítékai

6.3.3. Biotechnológia

6.3.4. Bioetika

6.3.5. Bioinformatika

6.4. A bioszféra evolúciója

6.4.1. Prebiológiai evolúció és az ember evolúciója

4.6.8 Kémia

1. Általános kémia

1.1 Atomszerkezet

Atom

Elem

Elektronszerkezet

A periódusos rendszer

Az atomok mérete

Az ionok

Elektronegativitás (EN)

1.2 Kémiai kötések

Elsőrendű kémiai kötések

Másodrendű kémiai kötések

1.3 Molekulák, összetett ionok

Molekula

A kovalens kötés

A molekulák térszerkezete

Összetett ionok

1.4 Anyagi halmazok

Anyagi halmaz

Állapotjelzők

Halmazállapotok, halmazállapot-változások

1.4.1 Egykomponensű anyagi rendszerek

1.4.1.1 Kristályrácsok

Ionrácsos kristályok

Atomrácsos kristályok

Fémrácsos kristályok

Molekularácsos kristályok

1.4.1.2 Átmenet a kötésés rácstípusok között

- 1.4.2 Többkomponensű rendszerek
  - 1.4.2.1 Csoportosítás
  - 1.4.2.2 Diszperz rendszerek
  - 1.4.2.3 Kolloid rendszerek
  - 1.4.2.4 Homogén rendszerek
    - Oldatok
- 1.5 Kémiai átalakulások
  - Kémiai reakció
  - Képlet
  - Kémiai egyenlet
  - 1.5.1 Termokémia
    - 1.5.1.1 A folyamatok energiaviszonyai
    - 1.5.1.2 Reakcióhő
  - 1.5.2 Reakciókinetika
    - 1.5.2.1 Reakciósebesség
    - 1.5.2.2 Katalízis
  - 1.5.3 Egyensúly
    - 1.5.3.1 Megfordítható reakciók
    - 1.5.3.2 Egyensúly
  - 1.5.4 A kémiai reakciók típusai
    - 1.5.4.1 Sav-bázis reakciók
      - A vizes oldatok kémhatása
      - Sav-bázis indikátorok
      - Közömbösítés
    - 1.5.4.2 Elektronátmenettel járó reakciók
    - 1.5.4.3 Egyéb, vizes oldatban végbemenő kémiai reakciók
    - 1.5.4.4 Egyéb reakciók
  - 1.5.5 Elektrokémia
    - 1.5.5.1 Galvánelem
    - 1.5.5.2 Elektrolízis
    - 1.5.5.3 Az elektrolízis mennyiségi viszonyai

2. Szervetlen kémia

- 2.1 Hidrogén
  - Anyagszerkezet, tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás
- 2.2 Nemesgázok, anyagszerkezet
- 2.3 Halogénelemek és vegyületeik
  - 2.3.1 Halogénelemek
    - Anyagszerkezet, tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás, élettani hatás
  - 2.3.2 Halogénvegyületek
    - 2.3.2.1 Hidrogénhalogenidok (HF, HCl, HBr, HI)
      - Anyagszerkezet, tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás
    - 2.3.2.2 Kősó (NaCl) Halmazszerkezet
      - Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás
    - 2.3.2.4 Hypo (NaOCl-oldat)
- 2.4 Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
  - Az oxigéncsoport elemei (O, S, Se, Te)

2.4.1 Oxigén Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás, élettani szerep

2.4.2 Oxigénvegyületek Csoportosítás

2.4.2.2 Oxidok Csoportosításuk

Víz (H_2O) Anyagszerkezet, tulajdonságai

Természetes vizek, vízkeménység

Élettani szerep, fontosabb fénoxidok

2.4.2.3 Hidroxidok Fontosabb fémhidroxidok

2.4.3 Kén Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás

2.4.4 A kén vegyületei, sói

2.4.4.2 Kén-dioxid (SO_2) Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás, környezetszennyező hatás

2.4.4.5 Kénsav (H_2SO_4) Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás

Sói, fontosabb szulfátok

2.5 A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik

2.5.1 Nitrogén Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás

2.5.2 Nitrogénvegyületek

2.5.2.1 Ammónia (NH_3) Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás, sói

Nitrogén-dioxid (NO_2) Tulajdonságok

Előfordulás, előállítás, felhasználás

2.5.2.4 Salétromsav (HNO_3) Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás

Sói, fontosabb nitrátok

2.5.3 Foszfor Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás

2.5.4.2 Foszforsav (foszforsav, H_3PO_4) Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás, élettani hatás, sói

2.5.4.3. A foszforsav fontosabb sói Szabályos sók

2.6 A szénsoport elemei és vegyületeik

2.6.1 Szén Anyagszerkezet

Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás

2.6.2 A szén vegyületei

2.6.2.1 Szén-monoxid (CO)

Tulajdonságok

Előfordulás, előállítás, felhasználás

Élettani hatás

2.6.2.2 Szén-dioxid (CO_2) Anyagszerkezet

Tulajdonságok

Előfordulás, előállítás, felhasználás

Élettani és környezeti hatás

2.6.2.3 Szénsav (H_2CO_3) Anyagszerkezet

Tulajdonságok, sói

Fontosabb karbonátok, fontosabb hidrogénkarbonátok

2.7 Fémek

- Tulajdonságok, ötvözetek
- Előfordulás, előállítás, felhasználás, korrózió
- 2.7.1 Az s-mező fémei Anyagszerkezet
- Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás
- Élettani hatás, ionjaik
- 2.7.2 A p-mező fémei
- 2.7.2.1 Alumínium Tulajdonságok
- Előfordulás, előállítás, felhasználás, ionja
- 2.7.3 A d-mező fémei Főbb jellemzőik
- 2.7.3.1 Vascsoport (Fe, Co, Ni)
- Tulajdonságok, ionjaik
- Előfordulás, előállítás, felhasználás
- 2.7.3.2 Rézcsoport (Cu, Ag, Au)
- Tulajdonságok, előfordulás, előállítás, felhasználás
- Élettani hatás, ionjaik
- 2.7.3.3 Cink, tulajdonságok

3. Szerves kémia

- 3.1 A szerves vegyületek általános jellemzői
- Szerves anyag
- A szerves molekulák szerkezete
- Izoméria, az izoméria típusai
- Homológ sor
- Funkciós csoport
- A szerves vegyületek csoportosítása
- Tulajdonságok
- Reakciótípusok
- 3.2 Szénhidrogének
- 3.2.1 Alkánok, cikloalkánok (Paraffinok, cikloparaffinok)
- Nevezéktan
- Izoméria
- Anyagszerkezet
- Tulajdonságok
- Kémiai reakciók
- Előfordulás
- Felhasználás
- 3.2.2 Alkének (olefinek)
- Molekulaszerkezet
- Tulajdonságok
- Kémiai reakciók
- 3.2.3.2 Természetes poliének
- 3.2.4 Alkinok
- 3.2.4.1 Etin (acetilén) Molekulaszerkezet
- Tulajdonságok, kémiai reakciók, felhasználás
- 3.2.5 Aromás szénhidrogének
- 3.2.5.1 Benzol Molekulaszerkezet
- Tulajdonságok, élettani hatás
- 3.3 Halogéntartalmú szerves vegyületek

- Anyagszerkezet
- Tulajdonságok
- Felhasználás
- Élettani, környezeti hatás
- 3.4 Oxigéntartalmú szerves vegyületek
  - Egyszerű funkciós csoportok
  - Összetett funkciós csoportok és származtatásuk
  - Vegyületcsoportok
    - 3.4.1 Hidroxivegyületek
      - 3.4.1.1 Alkoholok
        - Nevezéktan
        - Anyagszerkezet
        - Tulajdonságok
        - Kémiai reakciók
        - Élettani hatás
        - Előállítás
        - Felhasználás
    - 3.4.2 Éterek, étercsoport ismerete
    - 3.4.3 Oxovegyületek Csoportosítás
      - Nevezéktan
      - Anyagszerkezet
      - Tulajdonságok
      - Kémiai reakciók
      - Felhasználás
      - Élettani hatás
    - 3.4.4 Karbonsavak
      - Nevezéktan
      - Anyagszerkezet
      - Tulajdonságok
      - Kémiai reakciók
      - Előállítás
        - 3.4.4.1 Egyéb funkciós csoportot tartalmazó karbonsavak
        - 3.4.4.2 A karbonsavak sói Felhasználás
    - 3.4.5 Észterek Csoportosítás
      - 3.4.5.1 Karbonsav-észterek Nevezéktan
        - Tulajdonságok
        - Kémiai reakció
        - Előállítás
        - Felhasználás
        - Zsírok, olajok (gliceridek)
- 3.5 Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
  - 3.5.1 Aminok
    - Elnevezés
    - Kémiai reakciók
  - 3.5.2 Aminosavak
    - Példák
    - Csoportosítás
    - Szerkezet

- Tulajdonságok
  - Előfordulás
- 3.5.3 Savamidok
  - Elnevezés
  - Anyagszerkezet
  - Tulajdonságok
- 3.6 Szénhidrátok
  - Csoportosítás
  - 3.6.1 Monoszacharidok
    - Funkciós csoportok
    - Csoportosítás
    - Molekulaszerkezet
    - Tulajdonságok
  - 3.6.1.3 Glükóz (szőlőcukor)
    - Molekulaszerkezet, tulajdonságok
    - Előfordulás, jelentőség
  - 3.6.1.4 Fruktóz (gyümölcscukor)
  - 3.6.2 Diszacharidok Származtatásuk, tulajdonságok
    - 3.6.2.1 Maltóz
    - 3.6.2.2 Cellobióz
    - 3.6.2.3 Szacharóz (répacukor, nádcukor) Szerkezet, tulajdonságai, jelentőség
  - 3.6.3 Poliszacharidok
    - Hidrolízisük
    - 3.6.3.1 Cellulóz
    - 3.6.3.2 Keményítő
- 3.7 Fehérjék
  - Szerkezet, kimutatás, reakciók, jelentőség
- 3.8 Műanyagok
  - Csoportosítás
  - 3.8.1 Természetes alapú műanyagok
    - 3.8.2.1 Polimerizációs műanyagok
    - 3.8.2.3 Környezet-védelmi szempontok
- 3.9 Energiagazdálkodás
  - Energiaforrások

4. Kémiai számítások

- 4.1 Az anyagmennyiség
- 4.2 Gázok
- 4.3 Oldatok, elegyek, keverékek Oldatok, elegyek, keverékek összetétele
  - Egyéb, oldatokkal kapcsolatos feladatok
- 4.4 Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban Összegképlet
- Sztöchiometria
- 4.5 Termokémia
- 4.6 Kémhatás
- 4.7 Elektrokémia

4.6.9 Földrajz

- 1. Tájékozódás a földrajzi térben**
  - 1.1. A térkép
  - 1.2. Tájékozódás a térképen és a térképpel
  - 1.3. Távérzékelés és térinformatika
- 2. Tájékozódás a kozmikus térben és az időben**
  - 2.1. A Világegyetem
  - 2.2. A Nap és kísérői
  - 2.3. A Föld és mozgásai
- 3. A geoszférák földrajza**
  - 3.1. A kőzetburok földrajza
    - 3.1.1. A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői
    - 3.1.2. A kőzetlemezek és mozgásaik következményei
    - 3.1.3. A hegységképződés
    - 3.1.4. A kőzetburok építőkövei, az ásványkincsek
    - 3.1.5. A Föld nagyszerkezeti egységei
  - 3.2. A levegőburok földrajza
    - 3.2.1. A légkör anyaga és szerkezete
    - 3.2.2. A levegő felmelegedése
    - 3.2.3. A levegő mozgása
    - 3.2.4. Felhő- és csapadékképződés
    - 3.2.5. Az időjárás és az éghajlat
    - 3.2.6. A légszennyezés következményei
  - 3.3. A vízburok földrajza
    - 3.3.1. A vízburok tagolódása, tulajdonságai és mozgásai
    - 3.3.2. A felszíni vizek
    - 3.3.3. A felszín alatti vizek
    - 3.3.4. A vízburok mint gazdasági erőforrás
- 4. A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség**
  - 4.1. A földfelszín formálódása
  - 4.2. A külső erők felszínformáló tevékenysége
  - 4.3. A talaj
  - 4.4. A geoszférák közötti kapcsolatok
  - 4.5. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
  - 4.6. A vízszintes földrajzi övezetesség
  - 4.7. A függőleges földrajzi övezetesség
  - 4.8. A geoszférák fejlődése a múltban, földtörténet
- 5. Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században**
  - 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
  - 5.2. Településtípusok, urbanizáció
- 6. A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig**
  - 6.1. A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
  - 6.2. Integrációs folyamatok
  - 6.3. A globalizáció

6.4. A monetáris világ

7. Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

7.1. A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai

7.2. Magyarország természeti adottságai

7.3. Magyarország társadalmi jellemzői

7.4. A hazai gazdasági fejlődés jellemzői

7.5. Hazánk tájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe

7.6. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői

7.7. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme

7.8. Magyarország környezeti állapota

7.9. Az országhatárokon átívelő kapcsolatok

8. Európa földrajza

8.1. Európa általános természetföldrajzi képe

8.2. Európa általános társadalomföldrajzi képe

8.3. Az Európai Unió

8.4. Európa regionális földrajza

8.4.1. Európa magterülete

Egyesült Királyság

Franciaország

Németország

8.4.2. Fejlett gazdaságú országok Európa közepén és északi részén

Az Alpok országai

Észak-Európa országai

8.4.3. Dél-Európa országai

Olaszország

8.4.4. Kelet-Közép-, Kelet- és Délkelet-Európa országai

A Visegrádi Együttműködés országai (Csehország, Lengyelország, Szlovákia)

Keleti szomszédaink (Románia, Ukrajna)

Délszláv államok

8.4.5. Oroszország

9. Az Európán kívüli kontinensek földrajza

9.1. A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe

9.2. Ázsia földrajza

9.2.1. Ázsia általános földrajzi jellemzői

9.2.2. Ázsia regionális földrajza

Kína

Japán

India

Délkelet-Ázsia

Délnyugat-Ázsia

9.3. Ausztrália és Óceánia földrajza

9.4. A sarkvidékek földrajza

9.5. Afrika földrajza

9.5.1. Afrika általános földrajzi jellemzői

- 9.5.2. Afrika regionális földrajza
- 9.6. Amerika földrajza
  - 9.6.1. Amerika általános földrajza
  - 9.6.2. Amerika regionális földrajza
    - Amerikai Egyesült Államok
    - Latin-Amerika

10. Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái

- 10.1. A globálissá váló környezetszennyezés és következményei
- 10.2. Demográfiai és urbanizációs problémák
- 10.3. Élelmezés és egészség
- 10.4. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
- 10.5. A környezet- és a természetvédelem feladatai, a globális béke fenntartása

4.6.10 Ének-zene

A magyar népzene régi stílusa
 A magyar népdalok új stílusú rétege és egyéb csoportjai
 A középkor zenéje
 Reneszánsz zene
 A XI-XVI. sz. magyar műzenéje
 A barokk hangszeres zenéje
 A barokk oratórikus formái
 A klasszicizmus énekes műfajai
 A klasszicizmus hangszeres műfajai és műformái
 A XVII-XIX. sz. magyar zenéje
 A zenei romantika kialakulása
 A nemzeti és társadalmi opera szerepe a XIX. században
 Az orosz nemzeti zenekultúra kialakulása
 Programzene a XIX. században
 Késői romantika
 A századforduló francia zenéje
 A XX. sz-i magyar zene megteremtése
 Zenei Folklorizmus
 Expresszionizmus és a dodekafónia
 Sztravinszky a XX. sz. klasszikus zeneszerzője

MŰJEGYZÉK

Népdalok

Azt gondoltam, eső esik, A csitári hegyek alatt, A jó lovas katonának ,Akkor szép az erdő,Annyi nekem az irigyem, Bújdosik az árva madár, De sok eső, de sok sár , Eddig vendég , Ez a pohár bujdosik,Én az éjjel nem aludtam, Én is voltam, mikor voltam, Érik a szőlő, Hej, igazítsad, Hej, révész, révész, Hej, rozmaring, rozmaring, Irigyeim sokan vannak, Körösfői kertek alatt, Megkötöm lovamat ,Nem úgy van most, mint volt régen ,Nézd meg lányom ,Paradicsom

mezejibe ,Sok Zsuzsánna napokat ,Sok számos esztendőket ,Szent János áldása ,Szerelem, szerelem ,Szeress egyet, s legyen szép ,Szivárvány havasán ,Szól a kakas már ,Üdvözlégy kegyes, Szent László király ,Vígan, vígan ,Víg volt nekem az esztendő

Egy, a vizsgázó által szabadon választott magyar népdal, melynek kottáját a szóbeli vizsgán átadja.

Műzenei szemelvények:

Szeikilosz sírverse (Devecseri Gábor versével), Splendor paternae gloriae, Moniot d'Arras: Nyári ének, Tinódi Lantos Sebestyén: Summáját írom Bocsásd meg Úristen (Balassi Bálint), egy Ungaresca dallam megszólaltatása, J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek – koráldallam, A. Vivaldi: A négy évszak. Tavasz – (RV 269)- I. tétel témája J. Haydn: J. Haydn: G-dúr, („Üstdob”) szimfónia (No. 94) - II. tétel témája Ejj, haj, gyöngyvirág W. A. Mozart: Egy kis éji zene I. tétel főtéma-szakasz (18 ütem) W. A. Mozart: Don Giovanni: Zerlina és Don Giovanni duett részlete (Ó jöjj az óra nem vár” (Andiam mio bene···) társas énekhez W. A. Mozart: Jöjj drága május L. van Beethoven: A tarisznyás fiú dala (Mormotás fiú dala). L. van Beethoven: D- dúr hegedűverseny Op. 61. – I. tétel témája L. van Beethoven: IX. d-moll szimfónia (Op. 125.) - IV. tétel – Örömda (eredeti nyelven) F. Schubert: A hársfa, Liszt Ferenc: Szerelmi álmok témája, Erkel Ferenc: Hunyadi László – Meghalt a cselszövő, M. Ravel: Bolero – a téma első része (17 ütem), Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus – Zsoltárdallam, Kodály Zoltán: Bicinium – egy mű választása a társas énekhez, Kodály Zoltán-Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz, Bartók Béla: Magyar képek I. tétel – Este a székelyeknél (két téma) Bartók Béla: Ne menj el! (társas énekléshez), Karai József: Estéli nótázás (Ha folyóvíz volnék), Old Black Joe - spirituale O happy day

4.6.11 Vizualis kultúra

A vizuális nyelv elemeinek és eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, tónus, szín) adott célnak megfelelő használata

Adott célnak megfelelő kompozíció létrehozása

Kontrasztokkal történő kiemelés használata és értelmező ábrázolása

Színharmóniák, szíkontrasztok használata

A vizuális nyelv eszközeinek használata különböző kontextusban

Technikák

Az adott technika adekvát használata

Jártasság a szabadkézi rajzban – ceruzával tollal

Jártasság a műszaki jellegű rajzban – ceruzával, szerkesztőeszközökkel

Jártasság egyes festőtechnikákban – akvarellal vagy temperával

Jártasság a kollázs technikában

Jártasság egy kézi sokszorosító eljárásban (pl. papírnymó)

Jártasság egy további szabadon választott technika alkalmazásában (pl. mintázás, vegyes technikák, fotó, videó, számítógép, kézműves technikák)

Jártasság a sablonnal történő feliratkészítésben

Ábrázolás, látványértelmezés

Formaértelmezés:

Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány főbb arányainak, formájának megfigyelése és helyes visszaadása

Egyszerű tárgyak formakapcsolatait bemutató rajz készítése (pl. szabásrajz, szerkezeti vázlat)

Térértelmezés:

Téri helyzetek értelmezhető ábrázolása

Látvány alapján, az ábrázolás során a nézőpont következetes megtartása

Beállítás alapján a térmélység megjelenítése

A választott térábrázolási rendszer következetes alkalmazása szabadkézi rajzban

Látvány vagy ábra alapján a térábrázolási konvenciók (vetületi ábrázolás, axonometrikus ábrázolás, két iránypont perspektivikus ábrázolás) következetes alkalmazása szabadkézi rajzban

Színértelmezés:

Beállítás alapján szín és fényviszonyok helyes visszaadása

Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás

Kompozíció:

Kompozíció létrehozása megadott szempontok alapján

Érzelmek:

Érzelmek, lelkiállapotok vizuális kifejezése

Folyamat, mozgás, idő:

Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorozatokban (pl. folyamatábra, képes forgatókönyv)

Kép- és szöveg:

Kép- és szövegszerkesztés hagyományos technikával

Adott tartalomnak megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása

Vizuális információ:

Vizuális jelek, szimbólumok következetes használata

Nem vizuális természetű információk értelmező képi megjelenítése (pl. grafikonnal, diagrammal)

Színkódok következetes alkalmazása a magyarázó-közlő ábrázolásban

Tárgyak és környezet:

Egyszerű csomagolás tervezése adott funkcióra

Egyszerű terek átalakításának, berendezésének megtervezése

Befogadás

A megjelenítés sajátosságai

Vizuális nyelv:

A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok, kontrasztok, térábrázolási rendszerek, anyagok, technikák) szerepének ismerete, használata az elemzés során

Térábrázolási módok:

A legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete

Vizuális minőségek:

Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése

Látványértelmezés:

A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők ismerete és alkalmazása az elemzés során

Kontraszt, harmónia:

Színharmóniák, szíkontrasztok felismerése

Kontextus:

A vizuális közlés, kifejezés jelentését meghatározó összefüggések – kontextus – felismerése és használata az értelmezés, elemzéssorán

Technikák:

A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése

Vizuális kommunikáció**Vizuális információ:**

A köznapis és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek

Jelképek, motívumok értelmezése

A köznapis közlésekben előforduló vizuális információk értelmezése (pl. műszaki rajz, folyamatábra)

Tömegkommunikáció:

A tömegkommunikáció legfontosabb eszközeinek, formáinak ismerete és megkülönböztetése

Fotó, mozgókép

Fotó elemzése

A fotó legfontosabb mőtípusainak ismerete

Álló- és mozgóképi reklámanyag képi hatásának elemzése

Tárgy- és környezetkultúra**Forma és funkció:**

A tárgyról leolvasható információk ismerete

Különbözö korokból és kultúrákból származó tárgyak és objektumok (pl. épület, építmény) forma- és funkcióelemzése

Tárgyak, épületek stílusjegyek alapján történő csoportosítása

Tervező folyamat:

A tervezö, alkotó folyamat lépéseinek ismerete

Népművészet:

A tárgyi néprajz és népművészet fogalmának ismerete

Egy választott néprajzi tájegység életmódjának, tárgykultúrájának ismerete

Kifejezés és képzöművészet**Művészeti ágak:**

A művészeti ágak (képzöművészet, építészet, alkalmazott művészetek) legfontosabb

jellemzőinek ismerete

Műfajok:

A képzőművészet kétdimenziós (pl. festészet, fotó) és háromdimenziós (pl. szobrászat, installáció), valamint időbeli kifejezéssel bíró (p. happening, multimédia) műfajainak ismerete

Művészettörténeti korszakok, irányzatok:

A művészeti ágak történetének, nagy korszakainak, irányzatainak ismerete (őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, a századforduló és századelő izmusai, a XX. század második felének irányzatai és legalább egy Európán kívüli kultúra)

Stílusjegyek:

Adott művek besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján

Alkotások és alkotók:

A legjelentősebb alkotó ismerete és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása

Műelemző módszerek:

A különböző művészeti ágak kiemelkedő alkotásainak elemzése a megfelelő műelemző módszerek alkalmazásával

Mű és környezete:

A mű létrehozását meghatározó összefüggések ismerete

4.6.12 Testnevelés

Elméleti ismeretek

Témakörök:

Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai, magyar sportsikerek

- az ókori és újkori olimpiai játékok kialakulása, története, kiemelkedő események
- magyarok az olimpiai versenyeken, magyar olimpiai bajnokok

Testi képességek (erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség) szerepe a teljesítményben

- a testi képességek jellemzése
- az egyes képességek és a sportágak kapcsolata

A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, és a személyiség fejlesztésében

- az egészséges életmód meghatározó tényezői
- szennedélybetegségek veszélyei

Az általános és középiskolás korú tanulók testi fejlődésének jellemzése

- a legfontosabb testméretek (magasság, testsúly, testarányok) alakulása a fejlődéssorán
- a serdülőkor testi és mozgásos cselekvés fejlődésének specialitásai

Gimnasztikai ismeretek

- a gimnasztikagyakorlatok felosztása hatásuk szerint- erősítő, nyújtó, lazító,

- testtartás javító gyakorlatok,
- a gimnasztikagyakorlatok felhasználása a testedzésben.

Torna

- a torna versenyszámai- férfi és nőiszerek,
- az egyes tornaszereken végrehajtható mozgások jellemzése,
- balesetmegelőző eljárások a tornatanításánál.

Ritmikus gimnasztika

- az esztétikum szerepének megítélése

Küzdősportok, önvédelem

- a küzdősportok tanulásának szerepe az iskolai testnevelésben,
- előkészítő küzdőjátékok – páros és csoportos testnevelési játékok.

Testnevelés és sportjátékok

- előkészítő testnevelési játékok
- a magyarok a sportjátékokban, sikeres labdajátékok,
- a labdajátéknak jelentősége, játék- és versenyszabálya.

Úszás

- az úszás jelentősége az ember életében, higiénája,
- egy úszásnem technikai végrehajtásának leírása,
- az úszás alapvető versenyszabályai.

Atlétika

- az atlétikai mozgásformák csoportosítása,
- az atlétika, mint előkészítő sportág,
- magyarok az atlétikában.

Választott – természetben űzhető sportágak bemutatása

- egy választott természetben űzhető sportág bemutatása – sí, kerékpár, természetjárás, evezés, kajakozás, görkorcsolya, gördeszka stb.,
- fontosabb szabályainak ismertetése.

Gyakorlati ismeretek

Gimnasztika

Kötélmászás

48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása

Atlétika

Futások

Egy választott futószám bemutatása

60 méteres síkfutás vagy 2000 méteres síkfutás

Dobások

Súlylökés vagy kislabda hajítás választott technikával.

Ugrások

Távolugrás vagy magasugrás választott technikával.

Torna

Talajtorna

Öt kötelező elemet tartalmazó önállóan összeállított talajgyakorlat. bemutatása

Szekrényugrás

Egy tanult támaszugrás bemutatása (nők minimum 4 részes keresztben, férfiak 5 részes hosszában felállított szekrényen).

Gyűrű (fiúk)

Négy kötelező elemet tartalmazó önállóan összeállított gyűrűgyakorlat.

Nyújtó (fiúk)

Négy kötelező elemet tartalmazó önállóan összeállított nyújtógyakorlat.

Korlát (fiúk)

Négy kötelező elemet tartalmazó önállóan összeállított korlátgyakorlat.

Felemáskorlát (lány)

Négy kötelező elemet tartalmazó önállóan összeállított felemáskorlát gyakorlat.

Gerenda (lány)

Öt kötelező elemet tartalmazó önállóan összeállított gerendagyakorlat.

Ritmikus gimnasztika (lány)

Hét kötelező elemet tartalmazó (max.45mp-ig tartó) szabadgyakorlat és egy választott kéziszerral három elem bemutatása.

Küzdősportok, önvédelem

Grundbirkózás

Judo – judo gurulás előre

Úszás

Egy választott úszásnemben 50 m megtétele szabályos rajttal, fordulóval. 25 méter teljesítése másik választott úszásnemben szabályos rajttal.

Testnevelés és sportjátékok:

Egy sportjáték választása kötelező

Kézilabda

Kapura lövés gyorsindítás után

Távolba   dobás   tetszőleges

lendületszerzéssel Büntetődobás

Kosárlabda

Fektetett dobás- félpályáról indulva kétkezes mellső átadás után visszakapott labdával mindkét oldalról végrehajtva.

Büntetődobás választott technikával.

Labdarúgás

Labdaemelgetés

Szalom labdavezetés – kapura lövés

Összetett gyakorlat – kapura lövés

Röplabda

Kosárárintéssel a labda fej fölé játszása (2m sugarú körben) Alkarérintéssel a labda fej fölé játszása (2m sugarú körben) Nyitás választott technikával

4.6.13 Mozgóképkultúra és médiaismeret

1. A mozgóképi közlés mód és kifejező eszközök

A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete

A technikai kép jellemzői

A látvány mozgóképi megszervezése

Szerepjáték

Montázs

Mozgóképi elbeszélés

A mozgóképi alkotások rendszerezése

A valóság ábrázolásához való viszony

Cselekményelemzés

A mozgóképi szövegek jelentése

Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

2. Mozgóképi kultúra és tömegkultúra

A filmkultúra kettőssége

Műfaji jellemzők

Intertextualitás, sorozatelv

A sztár

A befogadást befolyásoló tényezők a tömegkultúrában

Reklám

Show-műsorok

Televíziós filmsorozatok

3. A magyar filmtörténet és a filmművészet

Korstílusok

A hangosfilmművészet kialakulása, A magyar film a második világháború előtt

A modern film

Az új magyar film a második világháborútól a rendszerváltásig

A film helye a nemzeti kultúrában

4. Médiaismeret – alapfogalmak; a média társadalmi szerepe, használata; intézmények és szabályozás

A média fogalma és társadalmi szerepe

Mediatizált információforrások használata

A társadalmi nyilvánosság

A valóság sztereotip és torzított megjelenítése a médiában

A média és az életmód

A médiaszöveg mint termék

Intertextualitás, sorozatekv

5. Tudatos médiahasználat

Új médiatechnológiák

Online média használata

A befogadást befolyásoló tényezők

6. Médiaintézmények és médiaszabályozás

Hírműsorok

A médiaipar intézményei

A médiaipar ellenőrzése

4.6.14 Állampolgári ismeretek

1. A család, a családi szocializáció

A család fogalma és funkciói.

Családi szerepek.

A házasság intézménye, hagyományos családmódelek, a család társadalmi funkciói.

Párkapcsolatok, családtervezés, gyermekvállalás kérdése.

2. A család gazdálkodása és pénzügyei

A háztartás bevételei.

A háztartás kiadásai: fogyasztás, beruházás.

Megtakarítás a háztartásban – megtakarítás formái.

A hitelfelvétel módozatai, feltételei és kockázatai.

3. Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás

Az alapvető emberi jogok, állampolgári jogok és kötelezettségek.

Egyéni és közösségi jogok. Az állampolgárság fogalma.

Állampolgárság létrejötte.

Az Alaptörvény legfontosabb részei. Az országgyűlési, önkormányzati és európai parlamenti választások, a népszavazás intézménye.

A civil társadalom szervezetei.

4. Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem

A nemzettudat alkotóelemei és a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formái.

Az anyaország feladatai a határon kívül élő magyarság identitásának megőrzésében.

A nemzetállamok szerepe a globális világban és az Európai Unióban.
Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszere.
A globalizáció hatása a nemzeti kultúrákra.
A magyar honvédség szerepe, feladatai.
Biztonságpolitikai kihívások a 21. században.

5. A magyar állam intézményei

A köztársasági elnök szerepe.
A törvényhozói hatalom rendszere.
A törvényalkotás folyamata és a jogszabályi szintek.
Politikai pártok.
A végrehajtó hatalom rendszere (országos és helyi szint).
A nagy ellátórendszerek.
Az önkormányzatiság fogalma.
A helyi önkormányzatok szervezete és működése.
A közigazgatás rendszere.
Az igazságszolgáltatás rendszere, felépítése, szereplői.
Jogi alapismeretek: jogsérelem, jogorvoslat. Az ellenőrző intézmények (AB, ÁSZ).
A rendőrség feladatai és jogai.

6. Az állam gazdasági szerepvállalása

Államháztartás, központi költségvetés és a fiskális politika.
Az állam piaci és nem piaci feladatai.
Az újraelosztási rendszerek.
Az államadósság kialakulása és finanszírozása.
A fő makrogazdasági mutatók.
A gazdasági növekedés, stagnálás, foglalkoztatottság, munkanélküliség, infláció.
Adók és járulékok.
Az állam gazdasági szerepének liberális, baloldali és konzervatív értelmezése.

7. A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése

Állampolgári dokumentumok: személyi igazolvány, lakcímkártya, diákigazolvány, útlevél, adóazonosító, TAJ kártya, jogosítvány.
A hivatali ügyintézés lehetőségei.
Szerződések típusai.
Motivációs levél, önéletrajz, állásinterjú.

8. Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem

A fogyasztóvédelem fogalma és lehetséges területei.
Demográfiai folyamatok hazánkban és a nagyvilágban.
A technikai civilizáció és a gazdasági növekedés hatása a természeti környezetre.

9. Bankrendszer, hitelfelvétel

A nemzetközi és a hazai bankrendszer. Pénzügyi tranzakciók.
Hitel (kamat, futamidő, fedezet, saját erő, THM).
Az MNB működése, feladatai és a monetáris politika.

10. Vállalkozás és vállalat

A gazdaság alapintézményei, törvényszerűségei és gazdasági szereplői.
A tulajdonformák.
Vállalkozási formák, cégtípusok.
Az üzleti terv.

4.6.15 Dráma

Színház- és drámatörténet

Az ókori színház és dráma
A középkori Európa színháza és drámája
Az angol reneszánsz színház és dráma
A spanyol barokk dráma és színház
A francia klasszicista dráma
A régi magyar dráma néhány alkotása
A XIX-XX. századi magyar színház és dráma
A modern polgári dráma és színház kialakulása
Csehov és Sztanyiszlavszkij
Brecht színháza és drámái
A XX. század meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói
Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom

Színház- és drámaelmélet

A drámai műnem sajátosságai
A dráma / a színjáték mint kommunikáció
A dráma szerkezeti felépítése
Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak
A színházművészet mint összművészet sajátosságai
Színházi szakmák
Színházi előadások elemzése, gyakorlati drámaelemzés

Színházi műfajok

A rituális játék / szertartásjáték
A tragédia
A komédia
A realista színjáték
Az abszurd és a groteszk
Bábjáték
Zenés, tánc- és mozgásszínház

Drámajáték

Helyzetgyakorlatok
Történet szerkesztése és megjelenítése
Improvizáció
Drámajáték
Drámapedagógia

Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek

Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral
Improvizáció zenére vagy témára
Összetett improvizáció létrehozása és bemutatása

Bábjáték

A tanulók által a képzés során készített bábok illetve maszkok alkalmazása drámamunkában

Színpadi beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés, színjátékos gyakorlat

A beszédtechnika alapjai
Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása
Pódiumműfajok
Egyéni vagy közös daléneklés
Színházi előadás, jelenet bemutatása

4.6.16 Honvédelmi alapismeretek

Hadtörténelmi alapismeretek

A hadviselés elméleti és filozófiai alapjai, hadikultúrák a történelemben.
A honfoglalás és az Árpád-kor hadművészeti bravúrai.
A török háborúk hadtörténelmi érdekességei.
Az 1848–1849-es szabadságharc hősei.
Magyar katonák az I. és a II. világháborúban.
Hősök tisztelete, katonai és nemzeti ünnepeink.
Fegyvernemi jelek, jelzések, rendfokozatok a mai Magyar Honvédségben.
Az altiszt és a tiszt képzés története a Magyar Honvédségben.

Egészségügyi ismeretek

Az elsősegélynyújtás alapjai.
Sérültek kimentésének szabályai, sérültek mozgatása, fektetése.
Az eszmélet vizsgálata.
A hirtelen szívhalál, az alapszintű újraélesztés.
Vérzéstípusok jellemzői és ellátásuk, kötözési alapelvek.
Csonttörések, ízületi sérülések jellemzői és ellátásuk.
A NATO egészségügyi ellátási rendszere.
Harctéri sérültek vizsgálata és ellátása.

Térkép- és tereptani alapismeretek

A terep felosztása, tájtípusok.
A terep ábrázolása, a térkép.
A terepi tájékozódás alapjai, a tájoló.
Vetületi alapismeretek, koordináta rendszerek.
A globális helymeghatározás, a GPS

Túlélési ismeretek és táborozástechnika

A túlélés alapjai, a rendkívüli helyzetekben követendő eljárások
Víz és élelemszerzés a természetből, a tűzgyújtás módszerei.

A menedékkészítés, csomók és kötések.
Az álcázás és a rejtőzködés szabályai.

Biztonságpolitikai és válságreakáló alapismeretek

Magyarország biztonsági környezete.
A terrorizmus és a terrorizmus elleni küzdelem.
A NATO létrejötte, bővítése és működésének jellemzői.
Az Európai Unió létrejötte és bővítésének állomásai.
Az ENSZ létrejötte, felépítése, az ENSZ válságkezelés jellemzői.
Válságreakáló és béketámogató műveletek.

A honvédelem rendszere, a Magyar Honvédség

Állampolgári kötelességek, különleges jogrend.
A Magyar Honvédség feladatai.
A katonai kötelékek csoportosítása, a Magyar Honvédség katonai kötelékei.
A Magyar Honvédség felépítése, vezetése és irányítása.
A Magyar Honvédség személyi állománya.
Jelentkezés a Magyar Honvédségbe.
A katonák kiképzése.

Alaki ismeretek

Az alakiság alapfogalmai. A rend és a fegyelem jelentősége.
Alaki tevékenységek állóhelyben, egyénileg.
A tiszteletadás, a jelentés és a jelentkezés szabályai.
A raj és a szakasz sorakoztatása.
Az egyenruha története, szerepe a különböző korokban.
Katonai rendezvények

Lőelmélet

A ballisztika és a lövés fogalma.
A tűzfegyverekkel leadott lövés folyamata, időszakai, jelenségei.
A lövedék röppályája.
A pontos lövés feltételei.
Tüzelési testhelyzetek.
Alapvető biztonsági rendszabályok.
Gyalogsági fegyverek löszerei.

Haditechnikai ismeretek

A lőfegyverek története, csoportosítása.
A lövészfegyverek.
Lövegek, gránátok.
Gép- és harcjárművek.
Harckocsik.
Légieszközök.

Általános katonai ismeretek

Harcászati alapismeretek.
A katonai híradás alapismeretei.

ABV alapismeretek.

A katonák feladatai, jogai és kötelességei, a függelmi viszony tartalma, a parancs. Szabályzat szerinti élet és napirend, az alegység szintű szolgálat feladatai.

Hadijogi alapismeretek

A hadijog kialakulása. A genfi és a hágai egyezmények.

A hadifoglyokkal való bánásmód.

A polgári lakosság védelme.

Hadviselési módok és eszközök, a háborús és az emberiség elleni bűnök.

4.7. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módjai, a számonkérés rendje

Lsd. Nevelési program 3.14. pontját

A tantárgyi értékelés elvei

Jeles (5): tanulmányaiban kiemelkedő teljesítményt nyújt, aktív, az ismereteket alkotó módon, szabatosan, áttekinthető formában képes kifejezni, érdeklődése önálló ismeretszerzésben is megnyilvánul.

Jó (4): a törzsanyagot elsajátítja és megfelelő szinten alkalmazni is tudja. Gondolatait szóban és írásban áttekinthető formába képes kifejezni. Az órára rendszeresen készül.

Közepes (3): kisebb hiányosságai vannak, de törekszik ismereteinek önálló kifejezésére. Órákra való készülése nem elég egyenletes. Ismereteit kisebb tanári segítséggel képes csak alkalmazni.

Elégséges (2): a tantervi minimumot teljesíti. Ismereteit csak rendszeres tanári segítséggel tudja alkalmazni. Szóbeli és írásbeli kifejezőképessége gyenge, nehézkes.

Elégtelen (1): nem tesz eleget a minimális tantárgyi követelményeknek.

4.8. A csoportbontás elvei

Iskolánkban a fenntartóval történő egyeztetés alapján csoportbontásban tanítjuk a matematikát, az idegen nyelveket, a digitális kultúrát. A testnevelés és honvéd kadét képzések esetében a testnevelést.

Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.

4.9. A mindennapos testnevelés megvalósításának módja

A 2011. CXC. tv. 27.§ (11) bekezdése értelmében mindennapos testnevelést szervez az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azon osztályokban, ahol közismereti oktatás folyik,

megszervezi a mindennapos testnevelést, heti 5 testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti 2 óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján — versenyengedély birtokában — a sportszervezet keretei között szervezett edzéslátogatás igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg, vagy nem követi.

Az erre vonatkozó kérelmet a testnevelőnek kell benyújtani minden tanév október 01.-ig.

4.10. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A Magyar Közlöny 2014. okt. 27-én tette közzé 20/2012 (VIII. 31) Emmi rendelet módosítását, amely nevesíti a NETFIT-et, mint a tanulók fizikai fittségi mérésének rendszerét, valamint szabályozza a tartalmi részét.

A Netfit 4 fittségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét.

A korosztálynak megfelelő követelményeket a tornaterem folyosóján kifüggesztjük, hogy azt a tanulók bármikor megtekinthessék. A felmérések a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért azokra a diákok osztályzatot nem kaphatnak. A felmérést követő időszakban értékelhető azonban osztályzattal a tanulók mért eredményekhez képest felmutatott fejlődésének mértéke. A felmérések eredményeit a testnevelő tanárok kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapotának követéséhez szükséges adatok évről évre követhetők legyenek. Az adatbázis rendszeres vezetésének ellenőrzése a testnevelési munkaközösség vezetőjének feladatkörébe tartozik.

4.11. Egészség- és környezeti nevelés elvei

4.11.1. Az egészségnevelési program

Jogszabályi háttér

1. A 96/2000. (XII.1.) országgyűlési határozattal kiadott „Nemzeti stratégia a kábítószer-fogyasztás visszaszorítására”
2. Az 1036/2003. (IV.12.) Korm.határozat a 96/2000. Ogy. hat. rövid és középtávú céljainak végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról
3. A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény
4. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV törvény, 38. § (1) és (2) bek.
5. Az iskola egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet 2. és 3. sz. melléklete
6. A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII.18.) NM rendelet
7. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI.tv.

A fenti jogszabályok az iskola, az egészségvédelem és az egészségfejlesztés szoros kapcsolatára utalnak, s megszabják a feladatainkat.

Célunk, hogy testileg egészséges és lelkiileg harmonikus érettségizett diákok kerüljenek ki iskolánkból.

Gimnáziumunkban iskolaorvos, védőnő, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, mentálhigiénikus szakvizsgával rendelkező pedagógusok segítik a tanárok egészségnevelő munkáját. Szükség esetén külső segítséget is bevonunk (pl. pszichológus).

A tantestület fontosnak tartja a mentálhigiénét, a tanulók lelki egészségét, hiszen rohanó világunkban már az iskolás korosztályt is eléri a stressz, a teljesítménykényszer, s ezt tetézik még a rendezetlen családi körülmények, - csonkacsalád, munkanélküliség, külső veszélyek; cigaretta, ital, drog. Ezek a hatások is közömbösíthetők szervezett iskolai programokkal, sporttal.

Az iskolai egészségnevelés összefügg a tanári magatartással, a gondossággal, az intézmény szervezettségével. Ezért figyelünk arra, hogy:

- megfelel-e az osztálytermek berendezése az egészségügyi szempontoknak (asztalok, székek mérete, világítás, helyes testtartás)
- az ülésrend kialakításánál a szem és a gerinc terhelése egyenletes legyen.

Az egészségnevelésben részt vevő személyek

Iskolaorvos, védőnő:

A jogszabálynak megfelelően dolgoznak iskolánkbán. A tanulók évenkénti szűrővizsgálatát a 26/1997. NH rendelet alapján végzik: súly, magasság, látás, színlátás, hallás és vizeletvizsgálat, szív és érrendszeri és mozgásszervi vizsgálat.

Általános orvosi vizsgálat alkalmával a sportolók szűrése kiegészül EKG- és vérkép- vizsgálattal is.

Azok a tanulók, akiknek korrigálható belgyógyászati, ortopédiai és egyéb problémájuk van, az állapotuk még nem igényel gyógytornász segítséget, gyógytestnevelés órákon vesznek részt. Szakképzett gyógytestnevelő tanár végzi ezt a munkát helyben, illetve az uszodában.

Az egészségnevelésben aktívan részt vesz a védőnő, aki osztályfőnöki órákon különböző témákat dolgoz fel, meghatározott terv szerint (szexualitás, fogamzásgátlás, drog, alkohol stb.) és tréningeket tart.

Védőnői tanácsadás hetente igénybe vehető a diákok számára. A dolgozók alkalmassági szűrővizsgálatát 2 évente végzik.

Gyógytestnevelő tanár:

A gyógytestnevelő tanár az iskolaorvos által kiszűrt tanulók (egyéni v. csoportos) foglalkoztatását végzi a megállapított diagnózis alapján.

Tanárok:

Főként az osztályfőnöki órákon kerül előtérbe az egészségnevelés, de kiemelten szerepel a biológia, a testnevelés, a történelem, a kémia és az idegen nyelvi órákon is.

A szülők, a család:

A legfontosabb tényező a tanulók érdekében végzett munkában. Alapelv: partnerség.

Az egészségnevelés iskolai területei

Tanórai foglalkozások:

Minden tárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez. Ezekre a helyi tanterv megteremtésével külön gondot fordítottunk.

Tanórán kívüli foglalkozások:

Kortárshatások az egészségfejlesztésben:

Az egészségfejlesztési programok között viszonylag új keletűek azok a megközelítések, amelyek a kortársak befolyásának szerepére helyezik a hangsúlyt. A korai életszakaszokban jelentkező, aggodalomra okot adó, egészséget veszélyeztető magatartásformák az esetek jelentékeny százalékában a kortárs csoport nyomására, hatására jelennek meg. A serdülőkorú fiatalok számára a felnőttél (szülőnél, tanárnál) lényegesen hitelesebb a kortárs, aki éppen ezért sokkal jelentékenyebb véleményformáló hatással is van. Ezek a felismerések tükröződnek azokban a programokban, amelyek a kortárshatásokra építenek, és kiképzett kortárssegítők közvetítésével igyekeznek az egészségfejlesztés üzenetét a fiatalokhoz eljuttatni, és arra próbálják megtanítani a fiatalokat, hogy képessé váljanak nemet mondani. Kiváltképpen az ún. kényes témák területén sikeresek ezek a programok, ilyenek pl. a szexuális kultúra fejlesztése, az AIDS prevenció, a dohányzás-, alkoholfogyasztás-, kábítószer használat megelőzése.

Kapcsolatok

Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők:

A gyermekvédelmi munkában, valamint a konkrét államigazgatási ügyekben nyújtanak segítséget a gyermekjóléti szolgálatok és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó segítő foglalkozású szakemberek.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ vármegyei intézeteinek egészségfejlesztési szakemberei és más egészségügyi intézmények, szervezetek:

Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes kórházak és intézmények jelentik a segítő kapcsolatokat színterét. Az egészségügyi intézmények és a Nemzeti Népegészségügyi Központ területileg illetékes intézetei, azon belül is különösen az egészségfejlesztési munkatársak.

Rendvédelmi szervek:

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával adnak segítséget az iskolának.

A segítő kapcsolatok partneri csatornáinak feltérképezése

A segítő kapcsolatok intézményen belüli lehetőségét az iskola vezetése, az iskolaorvos, a védőnő, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, az osztályfőnökök, a szaktanárok és nem utolsósorban a diákok együttműködése jelenti. A külső kapcsolatok lehetőséget biztosítanak az egészségfejlesztési munka kiszélesítésére, valamint a különböző szakemberek, szakértők bevonására.

Az egészségnevelés módszerei

Az iskolában alkalmazott pedagógiai módszerek tárháza ma már számos lehetőséget biztosít az egészségnevelési program eredményes megvalósítására. Leghatékonyabbak az iskola saját

ötleteire épülő, illetve önálló szervezésű programok (egymásra épülő rendezvénysorozatok), amelyeknek megvalósításában a tanárok, a diákok és a szülők egyaránt részt vesznek.

Módszerek:

- az egészségfejlesztés szemléletének széleskörű elsajátítása az iskolában, meghívott előadó segítségével, pedagógusok, szülők, alkalmazottak, tanulók számára.
- az iskolai környezet szebbé tétele: versenyek, a témával kapcsolatos plakátok, az osztálytermek tisztasága
- kirándulások szervezése, rendszeres testmozgás a szülők bevonásával
- a tantárgyak áttekintése, az egészségfejlesztés szemléletének beépítése a tanmenetekbe

Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgásfontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulástechnikái
- az idővel való gazdálkodásszerepe
- a rizikóvállalás határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezetalakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezetjelentősége

Célok, távlati elképzelések

Igyekszünk megfelelni a WHO megfogalmazása szerinti egészségfejlesztési iskolának, melynek jellemzői:

- az iskola folyamatosan fejleszti környezetét, amely elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás, a munka egészséges színtere legyen.

Célunk:

- minden lehetséges rendelkezésre álló módszerrel elősegíteni a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást
- együttműködni a pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberekkel, a

- szülőkkel és diákokkal annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen
- elismerni a tanulók és a dolgozók sikereit, eredményeit, oldani a stresszt, segíteni a diákok tehetségének kibontakozását
  - a fenntartó szervvel együttműködni, hogy anyagi segítségével hozzájáruljanak a megfelelő és egészséges, harmonikus munka- és tanulási feltételekhez

Továbbképzés:

Figyelembe vesszük az egészségnevelés fontosságát, ezért a felkínált képzéseken, továbbképzéseken lehetőség szerint részt veszünk.

Az egészségnevelési ismeretek átadása tantervi órák keretein belül az új köznevelési törvény értelmében akadályokba ütközik, erre csak személyes tanácsadások keretein belül van lehetőség.

4.11.2. Környezeti nevelés programja

A környezeti nevelés fogalma

A Nemzeti Alaptanterv kiemelt fejlesztési feladatként definiálja a környezeti nevelést: „A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakítását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.”

Környezeti nevelés

Céljaink:

- a természet és a környezet egységes egészként való megismertetésére, a környezetbarát életvitel kialakítására törekszünk
- meg kell láttatnunk, hogy a társadalom hatása megjelenik a természeti környezetben, annak kedvező és kedvezőtlen változásaival együtt
- a tanulókkal megértetjük, hogy az ember felelős saját és társai életének minőségéért, s azt is, hogy az emberi élet minősége és az ember környezete nem függetlenek egymástól, hanem szoros kölcsönhatásban állnak
- világossá kell tennünk a diákok számára, hogy a társadalmi-gazdasági problémák megoldását egyénileg, a szűk környezetben kell elkezdni, de végleges megoldást a közösségi és nemzetközi összefogás eredményez
- elősegítjük tanulóink számára, hogy bekapcsolódjanak közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, annak gyarapításába. Az iskolában és a kollégiumban egyaránt építünk a tanulói kezdeményezésekre és az önkéntességre a szűkebb környezet szebbé, esztétikusabbá, tisztábbá tételé érdekében. Célunk, hogy életmódjukban a természeti és kulturális értékeink tisztelet, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljon meghatározóvá
- kívánjuk, hogy tanulóink szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén, konkrét hazai példákon ismerjék fel

a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit

Módszereink:

- a környezeti nevelés megvalósulása minden szaktárgyi óra tematikájában megjelenik
- tanórán kívül az interaktív foglalkozásoknak, a csoportmunkáknak nagy a jelentőségük
- természetközeli vizsgálódások megvalósíthatók tanulmányi kirándulások, nyári táborozások alkalmával
- tanulóink családjával, érdekelt civil szervezetekkel szoros kapcsolatot tartunk
- környezetvédelmi rendezvényeknek intézményünk helyet biztosít

A környezeti nevelés jelenlegi helyzete iskolánkban:

A környezeti problémák megoldása a tudományágak összehangolását, valamint a területi irányító szervek, szervezetek összefogását kívánja meg.

A környezeti nevelés a személyiségfejlesztés egyik fontos eszköze. Iskolánk kiemelt feladatának tekinti a környezetkultúra megalapozását, a felelős környezeti magatartás kialakítását.

Célunk, hogy megtanítsuk a tanulókat hogyan dolgozzanak környezeti kérdések megoldásán. Tantestületünkben a tanárok fontosnak érzik, hogy tanítványaik továbbtanulási irányuknak megfelelő szinten a környezeti szemléleti módra nyitottan sajátítsák el a tananyagot. Ezért vezetünk szakköröket (kutató diákok természettudományos szakkör, országjáró diákok stb.), viszük kirándulni diákjainkat, veszünk részt aktuális rendezvényeken, illetve magunk is megszervezzük a szűkebb környezetünk védelmével foglalkozó tevékenységeket.

A módszerek és lehetőségek széles skáláját használjuk munkánk során.

A következő lehetőségeket használjuk leggyakrabban:

- anyaggyűjtés (egyéni és csoportokban)
- forrásfeldolgozó óra
- állapotfelmérések és a tapasztalatok feldolgozása
- problémafelvetés, alternatív megoldáskeresés
- környezeti és természetvédelmi feladatlapok megoldása
- kísérletek végzése
- video- és filmvetítés.

Munkánk kiegészül más, tanórán kívüli tevékenységekkel is, melyekkel szélesebb körben tudunk hatást kifejteni:

- szakkörök (kutató diákok köre)
- iskolaújság (Momentán)
- versenyek, vetélkedők
- programnapok, jeles napok szervezés (Víz világ napja, Föld Napja, Környezetvédelmi nap)
- akciók (szárazelem, papír, szemétygyűjtés)
- diákönkormányzat kezdeményezései
- túrák szervezése önköltséges formában
- múzeumok, kiállítások megtekintése önköltséges formában

- pályázatokon való részvétel.

A tantárgyi motivációban hasznosak a szemléltető anyagok. Az informatikai eszközök elterjedése forradalmasította az oktatást.

A színvonalas hagyományos és modern szemléltető eszközök használata szükséges ahhoz, hogy a tanulók valóság-hű képet alkossanak a világról.

A környezeti nevelés szinterei iskolánkban

Hagyományos tanítási órákon

A környezeti nevelés egyik lehetősége, hogy az adott tananyag tanítása során a tanár minden alkalommal megbeszélje a tanulókkal a környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos kérdéseket. Az összes tantárgyra kiterjedő, összehangolt tanórai környezeti nevelést kezdő lépésnek tekintjük iskolai programunk elindításában. Meggyőződésünk, hogy az a tény, hogy tanulóink a különböző tantárgyak óráin és több tanár közvetítésével találkoznak a környezet és egészségvédelem kérdéseivel, bemutatja számukra, hogy az élet minden területén fontos problémáról van szó. A szennyezések és következményeik megismertetése mellett a megelőzésről, az egyén és közösség felelőségéről, a gazdasági és társadalmi vonatkozásokról is megfelelő hangsúllyal legyen szó az órákon. A következtetések és feladatok megfogalmazásakor mindig elérhető célt és megoldható problémát kell a gyerekek számára felkínálni.

A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A diákok feladatként kapják, hogy nézzék a televízió és hallgassák a rádió környezeti és természeti problémákkal kapcsolatos adásait, gyűjtsék e témában az újságcikkeket. Ezeket a tanórákon közösen dolgozzuk fel. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik. Fontosnak tartjuk, hogy a diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet csak okosan, átgondoltan harcolni a környezetmegővésért.

Az egyes tantárgyak kiemelt környezeti nevelési lehetőségei:

Testnevelés:

- A tanulók fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják egészséges testi fejlődésüket;
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- szeretnénk, ha tanulóink a 4 év alatt az iskolánk által szervezett sítáborban, a 10-es tanulóink vízi táborban, a 11.-es tanulóink pedig turisztikai táborban (kerékpártúra, gyalogtúra stb.) vennének részt;
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes;
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az

eszközök, és a tornaszerek;

- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylőjátékokat;
- tudatosítsák általa az egészség és a környezet komplexitását.

Magyar nyelv és irodalom:

A tanulók

- legyenek képesek lényeges és lényegtelen információ közötti különbségtételre,
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, harmonikuskapcsolatokat;
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre;
- tudjanak hivatalos iratokat (petíciókat, kérvényeket, javaslatokat) készíteni;
- tudatosan készüljenek a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére. A tanulóknak:
- fejlesszük az esztétikai, erkölcsi érzékenységet.

Történelem:

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Idegen nyelv:

A tanulók

- váljanak érzékenyebbek a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével;
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra, és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit;
- ismerjék meg más népek ilyen irányú tevékenységeit, valamint az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit;
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni;
- állampolgári felelősségtudata fejlődjön.
- A tanulóknak alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben;
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikációképesége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit.

Matematika:

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják;
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai

módszerek alkalmazásával;

- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni;
- logikus gondolkodása, szintetizáló és lényegkiemelő képessége fejlődjön;
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait;
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reálisbecslésekre;
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni. A tanulóknak
- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás;
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket.

Fizika:

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára;
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat;
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra;
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni;
- ismereteik birtokában, tetteik következményeit látó, távlatokban gondolkodó állampolgárrá váljanak.

Földrajz:

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről;
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit;
- ismerjék meg a világ globális problémáit;
- ismerjék meg és őrizzék a természeti és az ember alkotta tájszépségeit.

Biológia:

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék és szeressék a természeti ill. az épített környezetet;
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket;
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;

- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat. A tanulóknak
- alakuljon ki ökológiai szemléletmód.

Kémia:

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel; - törekedjenek a környezettudatos magatartáskialakítására;
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére;
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

Digitális kultúra:

- Az informatikai eszközök működési elvének megismerése. A digitális eszközök főbb egységei
- Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai. a károsító hatások csökkentése.
- Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása
- Etikus információ kezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában.
  - Digitális eszközök használatával hogyan csökkenthetőek bizonyos környezeti terhelések?
  - Diagramok értelmezésével esetlegesen azok készítésével tudják illusztrálni és értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit. Ezek segítségével ismerjék fel a globális környezeti problémákat.
  - Tudják megfigyelni az őket körülvevő világ változásait, a digitális eszközök segítségével tudjanak mások számára jól érthető információkat közölni ebben a témakörben.
  - Alakuljon ki a tanulóknak a rendszerben való gondolkodás igénye és képessége.

Ének-zene:

A tanulók

- ismerjék fel a természeti ill. művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait;
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban;
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét;
- tudják, hogy az élő ill. élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek;
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.

Vizuális kultúra:

A tanulók

- ismerjék fel a természeti ill. művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit;
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére; tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira;

- ismerjék a természetes alapanyagok használatát;
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően;
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a formaösszefüggését;
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre;
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket.

Osztályfőnöki órák:

Minden évfolyamon különös gondot fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységekre, mely tevékenységeket a 3.9 pont részletezi.

9. évfolyam– Életvezetés, életvezetési szokások a családban; életviteli szokásaink a múltban, a jelenben, és merre haladunk?

10. évfolyam– Testi, lelki problémák; a megoldás módjai

11. évfolyam– A média szerepe. A tájékoztatás erkölcsé. Hirdetés, reklám.

12. évfolyam– Intézmények. Civil szervezetek. A tanulók közvetlen környezeti problémáinak, megoldási javaslatainak eljuttatása az önkormányzathoz; városunk civil szervezeteinek megismertetése; megelőző környezetvédelemmel foglalkozó helyi és országosan ismert szervezetekkel való együttműködés.

Versenyek

A tanulókat arra ösztönözzük, hogy olyan versenyeken induljanak, ahol a környezet és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat. Lóczy Lajos földrajz verseny, Ifjú Kutatók Konferenciája, E-Misszió Egyesület által szervezett versenyek, Önkormányzat és a Vízügyi Igazgatóság által kiírt versenyek a Víz világnapja alkalmából, Földtani Örökségünk pályázat, Kőrösi Csoma Sándor nemzetközi földrajz verseny, Curie természet-környezetvédelmi verseny.

Osztálykirándulások (önkéntés és önköltséges alapon)

Az osztálykirándulásoknak jelentős pedagógiai értéke van. A tanulóközösség összekovácsolása, élményszerzés, az együttlét öröme ötvöződik a közelebbi, távolabbi tájakkal, annak megismerésével. Ennek a nevelési formának a célja legfőképpen a közösség és a személyiségfejlesztése.

Törekszünk arra, hogy tanulóink kapjanak különböző ismeretszerző feladatokat, készüljenek kiselőadásokkal, végezzenek gyűjtőmunkát.

Kapcsolattartás a környezeti nevelésben

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is. Az iskolának a következő tanévben – az alábbiakat figyelembe véve – ki kell dolgoznia részletesen is az iskolán belüli és kívüli kapcsolatrendszerét.

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények és szervezetek

A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, az állatkertek és a nemzeti parkok. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő.

Iskolánk jó kapcsolatot épített ki a következő intézményekkel és szervezetekkel:

- Nyíregyházi Egyetem
- Tuzson János Botanikus kert
- Nyíregyházi Állatpark
- Nyírségvíz ZRT
- FETIKÖVIZIG
- E-misszió Egyesület

A természettudományi munkaközösség munkatervében tervezi meg az intézménylátogatásokat, melyek a környezeti nevelést szolgálják.

Környezetvédelmi versenyek, szakmai napok, jeles napok szervezésébe is bevonjuk ezeket a partnerintézményeket.

Szükséges eszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek.

Lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni. Lehetőségekhez mérten fejlesztjük a környezeti neveléshez szükséges audiovizuális, illetve multimédiás eszközeinket (mikroszkóp, LCD kijelző, dokumentum kamera, interaktív táblák).

Kommunikáció

Iskolán belüli kommunikáció

A környezeti nevelésben nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Legalább ilyen fontos, hogy diákjaink az írott, hallott, és látott média-irodalomban a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni.

Fontos számunkra, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, szereplésre, az előadások módszertanára. A belső kommunikációt a következő formákban valósítjuk meg:

- kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel
- házi dolgozatkészítése
- poszterek készítése és bemutatása
- iskolaújság
- faliújságon közölt információk készítése
- KRÉTA-napló
- Google Classroom, illetve egyéb digitális platformok

Hagyományok ápolása

- Víz világnapja – programnap szervezése évente
- Diáknap rendezvényén – közérdekű szakmai programok, előadások szervezése évente
- Föld napja – E-misszió Egyesület programjába bekapcsolódunk: - előadások szervezése a

környezetvédelem témaköréből – iskolai vetélkedőszervezése.

Az iskolán kívüli kommunikáció formái

- környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból,
- környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása,
- környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése,
- a környezet állapotfelmérésnek értékelése, kapcsolatfelvétel az illetékesekkel,
- a közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése, együttműködés az illetékes önkormányzattal.

Tisztában vagyunk vele, hogy környezeti nevelési tevékenységünk eredményességét csak több éves tevékenység után lehetséges érdemben mérni.

Csak akkor lehetünk azonban elégedettek, ha az iskola minden tanítási óráján és a tanórán kívüli foglalkozáson is egyaránt törekszünk a környezeti nevelés szempontjainak érvényesítésére, a környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos tudatos pozitív szemlélet kialakítására. Ehhez kérjük iskolánk minden pedagógusának és egyéb alkalmazottjának, a szülőknek és maguknak a diákoknak az aktív munkáját és támogatását!

4.12. Esélyegyenlőséget és a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az intézményi esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Ezen belül alapvető, hogy az intézmény biztosítsa a szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, de helyezzen hangsúlyt az esélyteremtésre, a hátrányos helyzetű tanulók hátrányainak kompenzálására.

A gyermek – és ifjúságvédelemért felelős tanár az osztályfőnökökkel együttműködve folyamatosan figyelemmel kíséri a tanuló családi, szociális körülményeit, vagy bármi más ok miatt nehézségekkel küzdő tanulók helyzetét.

A tanév eleji statisztikai adatok alapján megállapítható a SNI-s, a BTMN-s, a HH és a HHH tanulók száma.

A mintegy 700 fős tanulói létszámból nem számottevő a felsorolt gyerekek száma.

Mindezek biztosítása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű tanulókra a felvételi eljárásnál, az oktató-nevelő munka során, az egyéni képességfejlesztésben, az értékelés gyakorlatában, a tanulói előmenetelben, a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában, a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében, a pedagógusok szakmai továbbképzésében, valamint a partnerség-építésben, a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel való kapcsolattartásban.

Az intézmény vezetője és a tantestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést és a befogadó, toleráns légkört, valamint megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen. A tantestület minden tagjának felelőssége továbbá,

hogy ismerje a programban foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt felettesének, illetve az illetékes munkatársának.

Az osztályfőnöki tevékenység során fokozottabb odafigyeléssel szükséges vezetni – a gyermek- és ifjúságvédelemért felelős tanárral együttműködve – a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók nyilvántartását, ügyelve arra, hogy ez kellő diszkrécióval és tapintatosan történjen.

A pedagógusok jobb felkészültségének biztosítása érdekében az eddigieknél hatékonyabban szükséges kihasználni az esélyegyenlőséggel kapcsolatos továbbképzési lehetőségeket. A tantestület valamennyi tagjának kötelessége, hogy oktató-nevelő munkájuk során támaszkodva a gimnáziumban hagyományosan meglévő családi, jó légkörre, erősítse a szolidaritás, a hátrányos helyzetűekkel szembeni tolerancia kiterjesztését és lépjen fel a kirekesztés minden formája ellen.

A felvételt nyert hátrányos helyzetű tanulók fejlődését fokozott módon szükséges nyomon követni (félévi, tanév végi osztályzatok, kompetenciamérés eredménye). Szükség esetén gondoskodni kell a felzárkóztatásukról.

Felelős: osztályfőnökök, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tanár.

Az általános műveltségbeli hátrányok csökkentése érdekében fokozott mértékben kell bevonni a tanórán kívüli programokra az érintett tanulókat, megoldva a szükséges anyagi támogatást is. Ebben számítunk az iskola alapítványának segítségére is.

Az intézmény lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére az iskolai esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre, panasz esetén elindítja a törvényeknek megfelelő eljárást.

Az intézmény biztosítja és évente megvizsgálja, hogy minden, a működésére, pedagógiai munkájára vonatkozó iránymutatásba, stratégiai dokumentumba beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és célkitűzések.

Az intézmény biztosítja a pedagógusok felkészítését, felkészültségük értékelését és folyamatos továbbképzésüket, különös tekintettel a hatékony együttnevelés, a szociális és családi problémák azonosítása, valamint a közoktatási esélyegyenlőség területére.

Az intézményi közoktatási esélyegyenlőség megsértését érintő eseteket és panasztételeket az intézmény vezetője köteles kivizsgálni. Az esélyegyenlőség megsértésének megállapítása esetén az intézmény köteles az esélyegyenlőséget sértő intézkedést, programot, vagy állapotot megszüntetni.

4.13. Tanulók jutalmazásának és büntetésének elvei

4.13.1. Jutalmazás

Szaktanári dicséret (szóban vagy írásban):

- az egész osztály munkáját elősegítő tantárgyi munkáért
- szertári, szakköri munkáért
- tanulmányi munka és magatartásjavulásáért
- tanulmányi versenyen elért eredményért.

Osztályfőnöki dicséret (írásban vagy szóban):

- az osztályban végzett jó közösségi munkáért
- megemlékezések, ünnepi osztályfőnöki órák megszervezéséért
- megemlékezéseken eredményes szereplésért
- tanulmányi munkáért
- sport és énekkari munkáért.

Igazgatói dicséret (írásban vagy szóban):

- kiemelkedő közösségi munkáért
- kiemelkedő egyéni teljesítményért (szaktárgyi eredmények, pályázatok, szavalóverseny, ünnepély, sport, énekkar).

Nevelőtestületi dicséret:

- kimagasló tanulmányi munkáért
- példamutató magatartásért és szorgalomért
- országos és nemzetközi szintű teljesítményért.

Ballagáson és év végén az osztályfőnökök és a munkaközösségek javaslatára a legkiemelkedőbb – vármegyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és könyvjutalomban részesülnek.

Ballagáson 1 végzős tanuló kaphatja meg a „Vasvári Pál Gimnáziumért” emléklakettet és a vele járó pénzjutalmat. Odaítéléséről az osztályfőnök és a DÖK javaslata alapján a tantestület dönt.

A ballagáson az iskola alapítványa, diákönkormányzata és diáksport egyesülete is jutalmaz egy-egy végzős tanulót:

- **A Vasvári Pál Gimnáziumért Alapítvány** egy 4 évig folyamatosan kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulót,
- **a DÖK (diákönkormányzat)** egy, az iskolai diákélet szervezésében kiemelkedő tanulót, valamint
- **a DSE (Diáksport Egyesület)** egy kiemelkedő végzős sportolót jutalmaz.

4.13.2. Büntetés

A fegyelmező intézkedések formái, alkalmazásának elvei:

Ha a tanuló a jogszabályban, az intézmény Pedagógiai Programjában, Házirendjében vagy Szervezeti és Működési Szabályzatában meghatározott kötelességét vétkenesen megszegi, vele szemben a kötelességszegés súlyosságától függően fegyelmező intézkedés vagy fegyelmi

büntetés alkalmazható.

A fegyelmező intézkedés és a fegyelmi büntetés alkalmazásának célja az iskolaközösség védelme és az intézmény Pedagógiai Programjának megvalósítása érdekében a tanulók vétkes kötelezettség-szegéseinek megelőzése.

A fegyelmező intézkedéseket a fokozatosság és az arányosság elve alapján, a megelőzés pedagógiai eszközeként kell alkalmazni.

A tanulóval szemben alkalmazható fegyelmező intézkedések a következők:

- szaktanári figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés, megrovás,
- igazgatói figyelmeztetés, megrovás,
- nevelőtestületi megrovás,
- fegyelmi eljárás lefolytatása.

Fegyelmezés:

- A büntetés mértékének megállapításában a fokozatosság elve érvényesül.
- Minden alkalommal figyelembe kell venni a vétség súlyosságát és bizonyos esetekben el lehet tekinteni a fokozatosság elvétől.
- Fegyelmi eljárást nemcsak egy kirívó esemény, hanem hosszabb ideig halmozódó kötelességmulasztás, illetve fegyelmezetlenség is vonhat maga után.

Szaktanári figyelmeztetés (szóban vagy írásban):

- Írásbeli dolgozatoknál meg nem engedett segédeszközök használatáért.
- Óra alatt kifogásolható- viselkedésért.
- Hetesi kötelesség elmulasztásáért.
- Felszerelés otthonfelejtéséért.
- Házi feladat el nem készítéséért.
- A tanulás elhanyagolásáért, a tanuló képességeihez mért visszaeséséért.

Osztályfőnöki figyelmeztetés, intés (szóban vagy írásban):

- Közösségi feladat nem teljesítéséért (első esetben).
- Önként vállalt tevékenység elhanyagolásáért (első esetben).
- Felnőttel szembeni tiszteletlen viselkedésért.
- A tanulmányi kötelezettségek általános elhanyagolásáért.
- Rendbontó magatartásért.
- Iskolai és köztulajdon rongálásáért.

Igazgatói figyelmeztetés, intés (szóban vagy írásban):

- Osztályfőnöki fokozatok után is elkövetett fegyelmi vétségért.
- Dohányzásért, alkohol és a kábítószer fogyasztásáért, dohányzásért.
- Az iskola hírnevét súlyosan romboló magatartásért.
- Más egyéb súlyos fegyelmi vétségért.

Nevelőtestületi intézés:

- A tanulótársakkal szemben elkövetett súlyos vétségért.
- Tanárokkal szembeni súlyos tiszteletlenségért.

Az alkalmazott fegyelmező intézkedéseket be kell írni a tanuló ellenőrzőjébe és az osztálynapló megjegyzés rovatába. Nevelőtestületi megrovás esetén ajánlott levélben is kell értesíteni a szülőt. A tanulónak az ellenőrzőt a szülővel három napon belül alá kell íratnia.

Fegyelmi büntetést akkor kell alkalmazni, ha a legsúlyosabb fegyelmező intézkedés is eredménytelen maradt, vagy a tanuló kötelességszegésének súlyossága fegyelmező intézkedés alkalmazását nem teszi lehetővé, továbbá ha fegyelmező intézkedés alkalmazásától eredmény nem várható. A fegyelmi büntetések formáit és a fegyelmi eljárás szabályait a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 53. § - 61. § szabályozza. A tanuló fegyelmi ügyében a nevelőtestület dönt. Fegyelmi eljárás során a diák-érdekvédelmi szervezetnek véleményezési joga van.

4.14. Tanulók magatartásának, szorgalmának értékeléséhez kapcsolódóelvek

4.14.1. A magatartás értékelése

Példás:

Aktív tevékenység a tanulóközösségben (saját kezdeményezésből vagy megbízásból) Adott esetben vezetői feladatok elvállalása

Példamutató magatartás

Felnőttekkel és tanulótársakkal szembeni udvarias viselkedés Kulturált beszédstílus

Az iskolai rendszabályok betartása Mások segítése

Jó:

Beilleszkedés a közösségbe, alkalmanként kisebb közösségi megbízás elvállalása
Fegyelmezett viselkedés.

Vitás kérdésekben pozitív irányú állásfoglalás

Udvariasság

Legfeljebb 3 igazolatlan óra.

Változó:

Ingadozó, elutasító viszony a tanulótársakkal szemben.

Rendbontás, a szabályok megszegése.

Udvariatlan, nyegle viselkedés. Kifogásolható beszédstílus.

Legfeljebb 7 igazolatlan óra.

Rossz:

A közösséggel való szembenállás.

Az iskolai rendszabályok és a fegyelem többszöri súlyos megsértése. Goromba viselkedés.

Durva beszédstílus.

Többszöri fegyelmező intézkedés.

Hétnél több igazolatlan óra.

4.14.2 A szorgalom értékelése

Példás:

Egyenletes munkavégzés. Megbízhatóság, pontosság. Egy vagy több tantárgy iránti külön érdeklődés.

Egyenletes, képességnek megfelelő tanulás.

A házi feladatok rendszeres elkészítése, aktív órai munka.

Jó:

Az órai munka passzív figyelemmel kísérése. Házi feladatok elkészítése, órákra való felkészülés. Alaptevékenység ellátása.

Változó:

Ingadozó tanulás. A munka kizárólag ösztönzésre történő végzése. Nem a képességeknek megfelelő eredmény elérése.

Hanyag:

Megbízhatatlan tanulmányi munka. Feladatvégzés elhanyagolása. A tanórákon érdektelenség, közönyösség. Mélyen a képességek alatti eredmények.

A jegyek elbírálásánál a felsorolt szempontokon túl az egyéni elbírálást és a nevelő célzatú megítélést is érvényesíteni kell.

4.15. További elvek

A tanévben rendszeresen tartunk az egész iskola tanulóira kiterjedő kulturális, környezeti, egészségügyi nevelés céljából rendezvényeket. Ez a rendezvénysorozat egész napos, a tanítási órák terhére történik. (Nkt. 4.§ 30.) A napot tanítási napként könyveljük el.

Az osztályok tanévenként 1-1 osztálykirándulást szerveznek (önkéntés és önköltség alapon). Kísérőtanáruk az osztályfőnök. A létszámtól függően további kísérőtanárokról gondoskodunk.

Országos, területi, vármegyei és városi szaktárgyi tanulmányi versenyeken vesznek részt tanulóink.

Az iskola profiljainak megfelelő versenyeket és rendezvényeket szervezünk.

A DÖK minden tanév elején úgynevezett verébtábort szervez a 9. évfolyamosoknak. Kísérőtanár a DÖK patronáló pedagógusa és valamennyi érintett osztályfőnök.

5. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai programot a nevelőtestület 2024. augusztus 30. napján tartott ülésén véleményezte, elfogadta és jóváhagyásra javasolta.

Kelt: Nyíregyháza, 2024. augusztus 30.

Pasku Judit
igazgató

A pedagógiai programot a szülői szervezet 2024. szeptember 02. napján tartott ülésén véleményezte.

Kelt: Nyíregyháza, 2024. szeptember 02.

Borza Edit
szülői szervezet elnöke

A pedagógiai programot a diákönkormányzat 2024. szeptember 02. napján tartott ülésén véleményezte.

Kelt: Nyíregyháza, 2024. szeptember 02.

Rozgonyi Dóra
diákönkormányzat elnöke

A Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium pedagógiai programját a Nyíregyházi Tankerületi Központ

2024 év 09 hó 30 napján jóváhagyta.

Kelt: Nyíregyháza, 2024. év 09 hó 30 nap

[Signature]
tankerületi igazgató